Πράξεις Αποστόλων

Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, $\tilde{\omega}^1$ 1 Θεόφιλε, δυ ήρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, ἄχρι ^{3} ής ημέρας, ἐντειλάμενος ^{4} τοῖς ἀποστόλοις διὰ ^{2} πνεύματος άγίου οθς έξελέξατο, άνελήφθη: οίς καὶ 3 παρέστησεν ^{7} έαυτὸν ζώντα μετὰ τὸ παθεῖν ^{8} αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δ ι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα δ όπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Καὶ συναλιζόμενος ^{12} παρήγγειλεν ^{4} αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ¹⁴ ἀλλὰ περιμένειν¹⁵ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός, ήκούσατέ μου: ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, 5 ύμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίω οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

https://biblicaltext.com

¹ δ, Oh! omega. ² Θεόφιλος, ου, ό, Theophilus. ³ ἄχρι, as far as, up to (gen). ⁴ ἐντέλλομαι, command, give orders. ⁵ ἐκλέγομαι, choose, elect. ⁶ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ⁷ παρίστημι, be present, stand by. ⁸ πάσχω, suffer, am acted upon. ⁹ τεκμήριον, ου, τό, proof, sign. ¹⁰ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹¹ ὁπτάνομαι, appear, am seen. ¹² συναλίζομαι, assemble, gather together. ¹³ παραγγέλλω, order, command. ¹⁴ χωρίζω, separate, depart. ¹⁵ περιμένω, wait for.

Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, 6 Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Οὐχ 7 ύμῶν ἐστιν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οθς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῆ ἰδία ἐξουσία. Άλλὰ λήψεσθε δύναμιν, 8 ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐ ϕ ' ὑμᾶς: καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες έν τε Ίερουσαλήμ, καὶ ἐν πάση τῆ Ἰουδαία καὶ Σαμαρεία, καὶ ἔως ἐσχάτου τῆς γῆς. 9 Καὶ ταῦτα εἰπών, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη⁸ ὑπέλαβεν⁹ αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 Καὶ ως ἀτενίζοντες ^{10} ήσαν εἰς τὸν οὐρανόν, πορευομένου αύτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες παρειστήκεισαν¹¹ αὐτοῖς ἐν ἐσθῆτι¹² λευκῆ, ¹³ οἱ καὶ 11 εἶπον, Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, 4 τί ἐστήκατε ἐμβλέποντες 5 εἰς τὸν οὐρανόν; Οὖτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναληφθεὶς ι ἀφ' ύμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ^{17}

¹ συνέρχομαι, come together, come or go with. ² ἀποκαθίστημι, restore, give back. ³ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ⁴ μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ⁵ Τουδαία, ας, ή, Judea. ⁶ Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ⁷ ἐπαίρω, lift up, raise. ⁸ νεφέλη, ης, ή, cloud. ⁹ ὑπολαμβάνω, take up, receive. ¹⁰ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹¹ παρίστημι, be present, stand by. ¹² ἐσθής, ῆτος, ή, clothing. ¹³ λευκός, white, bright. ¹⁴ Γαλιλαῖος, Galilean. ¹⁵ ἐμβλέπω, look at, look into. ¹⁶ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ¹⁷ τρόπος, ου, ὁ, manner, way.

έθεάσασθε¹ αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

Τότε ὑπέστρεψαν² εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὅρους τοῦ 12 καλουμένου Ἐλαιῶνος,³ ὅ ἐστιν ἐγγὺς⁴ Ἱερουσαλήμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν. Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς 13 τὸ ὑπερῷον⁵ οὖ⁶ ἦσαν καταμένοντες,⁻ ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος⁵ καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας,⁰ Φίλιππος¹⁰ καὶ Θωμᾶς,¹¹ Βαρθολομαῖος¹² καὶ Ματθαῖος,¹³ Ἰάκωβος⁵ Ἀλφαίου¹⁴ καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτής,¹⁵ καὶ Ἰούδας¹6 Ἰακώβου.⁵ Οὖτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες¹ 14 ὁμοθυμαδὸν¹⁵ τῆ προσευχῆ¹ καὶ τῆ δεήσει,²⁰ σὺν γυναιξὶν καὶ Μαρία τῆ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

¹ θεάομαι, look at, behold. ² ύποστρέφω, return, turn back. ³ ἐλαιών, ῶνος, ὁ, olive grove, olive orchard. ⁴ ἐγγύς, near. ⁵ ὑπερῷον, ου, τό, upper story, room upstairs. ⁶ οὖ, where, when. ⁷ καταμένω, stay, live. ⁸ Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁹ Ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew. ¹⁰ Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ¹¹ Θωμᾶς, ᾶ, ὁ, Thomas. ¹² Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, Bartholomew. ¹³ Ματθαῖος, ου, ὁ, Matthew. ¹⁴ Ἰάγαῖος, ου, ὁ, Alphaeus. ¹⁵ ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ¹⁶ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⁷ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ¹⁸ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹⁹ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ²⁰ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer.

Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσω 15 τῶν μαθητῶν εἶπεν – ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν ^{1} εἴκοσι ^{2} – Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει 16 πληρωθήναι τὴν γραφὴν ταύτην, ἣν προεῖπεν³ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον διὰ στόματος Δ αυὶδ περὶ Ἰούδα, ^{4} τοῦ γενομένου όδηγοῦ⁵ τοῖς συλλαβοῦσιν τὸν Ἰησοῦν. 17 Ότι κατηριθμημένος ^{7} ήν σύν ήμῖν, καὶ ἔλαχεν ^{8} τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης - Οὖτος μὲν οὖν 18 ἐκτήσατο ^{11} χωρίον ^{12} ἐκ μισθο $\tilde{v}^{13}$ τῆς ἀδικίας, ^{14} καὶ πρηνης ^{15} γενόμενος έλάκησεν ^{16} μέσος, καὶ έξεγύθη ^{17} πάντα τὰ σπλάγγνα ^{18} αὐτοῦ. Καὶ γνωστὸν ^{19} ἐγένετο 19 πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν²⁰ Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ^{12} ἐκεῖνο τῆ ἰδία διαλέκτω ^{21} Άκελδαμά, τοῦτ' ἔστιν, χωρίον¹² αἵματος - 20 Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλω²² Ψαλμῶν,²³ Γενηθήτω ἡ

¹ έκατόν, hundred, 100. ² εἴκοσι, twenty, 20. ³ προλέγω, say beforehand, forewarn. ⁴ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ⁵ ὁδηγός, οῦ, ὁ, leader, guide. ⁶ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁷ καταριθμέω, count, number among. ⁸ λαγχάνω, chose by lot, receive. ⁹ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ¹⁰ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service. ¹¹ κτάομαι, acquire, win. ¹² χωρίον, ου, τό, place, field. ¹³ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ¹⁴ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ¹⁵ πρηνής, forward, prostrate. ¹⁶ λάσκω, burst asunder with a loud noise. ¹⁷ ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁸ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ¹⁹ γνωστός, known, acquaintance. ²⁰ κατοικέω, inhabit, dwell. ²¹ διάλεκτος, ου, ἡ, speech, language. ²² βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ²³ ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm.

ἔπαυλις ^{1} αὐτοῦ ἔρημος, ^{2} καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικών ^{3} ἐν αὐτῆ: καί, Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἔτερος. Δεῖ 21 οὖν τῶν συνελθόντων⁵ ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνω ἐν δ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, 22 άρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου, ἔως τῆς ήμέρας ής ἀνελή $\phi\theta\eta^{7}$ ἀφ' ήμῶν, μάρτυρα⁸ τῆς άναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων. 23 Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν, ος ἐπεκλήθη¹¹ Ἰοῦστος, ¹² καὶ Ματθίαν. ¹³ Καὶ 24 προσευξάμενοι εἶπον, Σ ὺ κύριε καρδιογνῶστα ^{14} πάντων, ἀνάδειξον ^{15} ὃν ἐξελέξω, ^{16} ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα λαβεῖν τὸν κλῆρον¹⁷ τῆς διακονίας 18 ταύτης καὶ 25 ἀποστολῆς, 19 ἐξ ῆς παρέβη 20 Ἰούδας, 21 πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. Καὶ ἔδωκαν κλήρους 17 αὐτῶν, καὶ 26 δ κλῆρος ^{17} ἐπὶ $\mathbf{M}$ ατθίαν, ^{13} ἔπεσεν καὶ

¹ ἔπαυλις, εως, ἡ, homestead, residence. ² ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ³ κατοικέω, inhabit, dwell. ⁴ ἐπισκοπή, ῆς, ἡ, visitation, overseeing. ⁵ συνέρχομαι, come together, come or go with. ⁶ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁷ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ⁸ μάρτυς, υρος, ό, witness. ⁹ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ¹⁰ Βαρσαββᾶς, ᾶ, ὁ, Barsabbas. ¹¹ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹² Ἰοῦστος, ου, ὁ, Justus. ¹³ Ματθίας, α, ὁ, Matthias. ¹⁴ καρδιογνώστης, ου, ὁ, knower of hearts. ¹⁵ ἀναδείκνυμι, show clearly, reveal. ¹⁶ ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹⁷ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ¹⁸ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service. ¹⁹ ἀποστολή, ῆς, ἡ, apostleship, commission. ²⁰ παραβαίνω, go aside, transgress. ²¹ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah.

συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι³ τὴν ἡμέραν τῆς 2
Πεντηκοστῆς,⁴ ἦσαν ἄπαντες⁵ ὁμοθυμαδὸν⁶ ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἄφνω⁻ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος⁵ ὥσπερ° 2
φερομένης πνοῆς¹⁰ βιαίας,¹¹ καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὖ¹² ἦσαν καθήμενοι. Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς 3
διαμεριζόμεναι¹³ γλῶσσαι ὡσεὶ¹⁴ πυρός, ἐκάθισέν¹⁵ τε ἐφ᾽ ἔνα ἔκαστον αὐτῶν. Καὶ ἐπλήσθησαν¹⁶ ἄπαντες⁵ 4
πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι.¹⁻

⁵Ησαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες¹⁸ Ἰουδαῖοι, 5 ἄνδρες εὐλαβεῖς,¹⁹ ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθεν²⁰ 6

¹ συγκαταψηφίζω, am voted or classed with. ² ἔνδεκα, eleven, 11. ³ συμπληρόω, fulfill, be swamped. ⁴ πεντηκοστή, ης, η, Pentecost. ⁵ ἄπας, each, every. ⁶ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ⁷ ἄφνω, suddenly. ⁸ ῆχος, ους, ὁ, noise, sound. ⁹ ἄσπερ, just as, even as. ¹⁰ πνοή, ης, η, wind, breath. ¹¹ βίαιος, violent, forcible. ¹² οῦ, where, when. ¹³ διαμερίζω, divide, distribute. ¹⁴ ώσεί, like, about. ¹⁵ καθίζω, seat, sit. ¹⁶ πλήθω, fill. ¹⁷ ἀποφθέγγομαι, declare, utter. ¹⁸ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹⁹ εὐλαβής, devout, God-fearing. ²⁰ συνέργομαι, come together, come or go with.

τὸ πλῆθος¹ καὶ συνεχύθη,² ὅτι ἤκουον εἶς ἕκαστος τῆ ίδία διαλέκτω³ λαλούντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο⁴ δὲ 7 πάντες καὶ ἐθαύμαζον, 5 λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Οὐκ ίδοὺ πάντες οὖτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; Καὶ 8 πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῆ ἰδία διαλέκτω³ ἡμῶν ἐν ἥ ἐγεννήθημεν; Πάρθοι ^{7} καὶ Μῆδοι ^{8} καὶ Ἐλαμῖται. ^{9} καὶ οἱ κατοικοῦντες 10 τὴν Μεσοποταμίαν, 11 Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, 13 Πόντον 14 καὶ τὴν Ἀσίαν, 15 10 Φρυγίαν ^{16} τε καὶ Παμφυλίαν ^{17} Αἴγυπτον ^{18} καὶ τὰ μέρη ^{19} τῆς Λ ιβύης ^{20} τῆς κατὰ Kυρήνην, ^{21} καὶ οἱ έπιδημοῦντες 22 Ρωμαῖοι, 23 Τουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες²⁵ καὶ Ἄραβες,²⁶ ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν 11 ταῖς ἡμετέραις ^{27} γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα ^{28} τοῦ θεοῦ. 12 Έξίσταντο δε πάντες καὶ διηπόρουν, 29 ἄλλος πρὸς

πλήθος, ους, τό, multitude. ² συγχέω, confuse, confound. ³ διάλεκτος, ου, ή, speech, language. ⁴ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁵ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁶ Γαλιλαῖος, Galilean. ⁷ Πάρθος, ή, Parthian. ⁸ Μήδος, ου, ό, Mede. ⁹ Έλαμίτης, ου, ό, Elamites, Elamite. ¹⁰ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹¹ Μεσοποταμία, ας, ή, Mesopotamia. ¹² Τουδαία, ας, ή, Judea. ¹³ Καππαδοκία, ας, ή, Cappadocia. ¹⁴ πόντος, ου, ό, sea, Pontus. ¹⁵ Άσία, ας, ή, Asia. ¹⁶ Φρυγία, ας, ή, Phrygia. ¹⁷ Παμφυλία, ας, ή, Pamphylia. ¹⁸ Αἴγυπτος, ου, ή, Egypt. ¹⁹ μέρος, ους, τό, part, portion. ²⁰ Λιβύη, ης, ή, Libya, Africa. ²¹ Κυρήνη, ης, ή, Cyrene. ²² ἐπιδημέω, visit, live in a place. ²³ Τωμαΐος, ου, ό, Roman, Roman citizen. ²⁴ προσήλυτος, ου, ό, proselyte, convert. ²⁵ Κρής, ητός, ό, Cretan. ²⁶ Άραψ, βος, ό, Arab, Arabian. ²⁷ ἡμέτερος, our, our own. ²⁸ μεγαλεῖος, greatness, magnificense. ²⁹ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss.

ἄλλον λέγοντες, Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι; Έτεροι δὲ 13 χλευάζοντες εἶλεγον ὅτι Γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν.

Σταθεὶς δὲ Π έτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, έπῆρεν τὴν φωνὴν 14αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς, Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Τερουσαλὴμ ἄπαντες, τοῦτο ύμῖν γνωστὸν εστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. Οὐ γάρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, 11 οὖτοι μεθύουσιν: 12 15 ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας: ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ 16 εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ, Καὶ ἔσται ἐν ταῖς 17 ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχε $\tilde{\omega}^{13}$ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα: προφητεύσουσιν ^{14} οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ^{15} ύμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι 16 ύμῶν ὁράσεις 17 ὄψονται, καὶ οί πρεσβύτεροι ύμῶν ἐνύπνια ^{18} ἐνυπνιασθήσονται: ^{19} 18

¹ χλευάζω, mock, scoff. ² γλεύκος, ους, τό, sweet new wine, sweet wine. ³ μεστόω, fill. ⁴ ἔνδεκα, eleven, 11. ⁵ ἐπαίρω, lift up, raise. ⁶ ἀποφθέγγομαι, declare, utter. ⁷ κατοικέω, inhabit, dwell. ⁸ ἄπας, each, every. ⁹ γνωστός, known, acquaintance. ¹⁰ ἐνωτίζομαι, give ear, hearken. ¹¹ ὑπολαμβάνω, take up, receive. ¹² μεθύω, be drunken, am drunk. ¹³ ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁴ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹⁵ θυγάτηρ, τρος, ή, daughter. ¹⁶ νεανίσκος, ου, ό, youth, young man. ¹⁷ ὅρασις, εως, ή, vision, appearance. ¹⁸ ἐνύπνιον, ου, τό, dream, vision. ¹⁹ ἐνυπνιάζομαι, dream.

καί γε¹ ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας² μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχε $\tilde{\omega}^3$ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν. Καὶ δώσω τέρατα έν τῶ 19 οὐρανῷ ἄνω, ^{6} καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, ^{7} αἷμα καὶ $πῦρ καὶ ἀτμίδα⁸ καπνοῦ: <math>^9$ ὁ ἥλιος ^{10} μεταστραφήσεται 20 εἰς σκότος, ^{12} καὶ ἡ σελήνη ^{13} εἰς αἷμα, πρὶν ^{14} ἢ ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ: 15 καὶ 21 ἔσται, πᾶς δς ἂν ἐπικαλέσηται ^{16} τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται. Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ^{17} ἀκούσατε τοὺς 22 λόγους τούτους: Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, 18 ἄνδρα ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀποδεδειγμένον 19 εἰς ὑμᾶς δυνάμεσιν καὶ τέρασιν καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσω ύμῶν, καθώς καὶ αὐτοὶ οἴδατε, τοῦτον τῆ 23 ώρισμένη ^{20} βουλη ^{21} καὶ προγνώσει ^{22} τοῦ θεοῦ ἔκδοτον λαβόντες, διὰ χειρῶν ἀνόμων ^{24} προσπήξαντες ^{25}

¹ γέ, indeed, at least. ² δούλη, ης, ή, female slave, bondwoman. ³ ἐκχέω, pour out, shed. ⁴ προφητεύω, prophesy, foretell. ⁵ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁶ ἄνω, up, above. ⁷ κάτω, down, below. ⁸ ἀτμίς, (δος, ή, vapor, breath. ⁹ καπνός, οῦ, ὁ, smoke. ¹⁰ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ¹¹ μεταστρέφω, change, turn (about). ¹² σκότος, ους, τό, darkness. ¹³ σελήνη, ης, ή, moon. ¹⁴ πρίν, before, formerly. ¹⁵ ἐπιφανής, splendid, glorious. ¹⁶ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹⁷ Ίσραηλίτης, ου, ὁ, Israelite. ¹⁸ Ναζωραίος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹⁹ ἀποδείκνυμι, exhibit, display. ²⁰ ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ²¹ βουλή, ῆς, ή, counsel, purpose. ²² πρόγνωσις, εως, ή, foreknowledge, predetermination. ²³ ἔκδοτος, given up, delivered up. ²⁴ ἄνομος, lawless, without law. ²⁵ προσπήγνυμι, fasten to (a cross), fasten to.

ἀνείλετε: ^{1} δν δ θεὸς ἀνέστησεν, λύσας ^{2} τὰς ώδῖνας ^{3} 24 τοῦ θανάτου, καθότι⁴ οὐκ ἦν δυνατὸν⁵ κρατεῖσθαι⁶ αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν, 25 Προωρώμην ^{7} τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός: ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ: ^{8} διὰ τοῦτο ^{26} εὐφράνθη ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ή γλῶσσά μου: ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει 11 έπ' έλπίδι: ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις ^{12} τὴν ψυχήν μου εἰς 27 Άδου, ¹³ οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν ¹⁴ σου ἰδεῖν διαφθοράν. ¹⁵ 28 μοι όδοὺς ζωῆς: πληρώσεις με Έγνώρισάς 16 εὐφροσύνης 17 μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ἄνδρες 29 άδελφοί, έξὸν¹⁸ εἰπεῖν μετὰ παρρησίας¹⁹ πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου ^{20} Δ αυίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν ^{21} καὶ ἐτά ϕ η, ²² καὶ τὸ μνῆμα ²³ αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄγρι ²⁴ τῆς ἡμέρας ταύτης. Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ 30

¹ ἀναιρέω, take up, kill. ²λύω, untie, loose. ³ ἀδίν, ῖνος, ἡ, birth pang, agony. ⁴ καθότι, according as, because. ⁵ δυνατός, powerful, possible. ⁶ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁷ προοράω, see before, foresee. ⁶ σαλεύω, shake, excite. ⁰ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ¹⁰ ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ¹¹ κατασκηνόω, cause to dwell, settle. ¹² ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ¹³ Ἅδης, ου, ὁ, Hades. ¹⁴ ὅσιος, righteous, pious. ¹⁵ διαφθορά, ᾶς, ἡ, decay, corruption. ¹⁶ γνωρίζω, make known, declare. ¹⁷ εὐφροσύνη, ης, ἡ, gladness, joy. ¹ፅ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ¹⁰ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence. ²⁰ πατριάρχης, ου, ὁ, patriarch. ²¹ τελευτάω, die, end. ²² θάπτω, bury. ²³ μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ²⁴ ἄχρι, as far as, up to (gen).

είδως ὅτι ὅρκω¹ ὤμοσεν² αὐτῷ ὁ θεός, ἐκ καρποῦ τῆς όσφύος αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χριστόν, καθίσαι $\dot{}^4$ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, προϊδών $\dot{}^5$ 31 έλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ, ὅτι οὐ κατελείφθη ή ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ಏδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν 32 ανέστησεν ὁ θεός, οὖ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. 10 33 Tῆ δεξιᾶ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθείς, $^{^{11}}$ τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ ἀγίου πνεύματος λαβών παρὰ τοῦ πατρός, ἐξέχεεν τούτο δ νύν ύμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε. Οὐ γὰρ 34 Δαυίδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός, Εἶπεν ό κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἔως ἂν 35 θῶ τοὺς ἐχθρούς ^{13} σου ὑποπόδιον ^{14} τῶν ποδῶν σου. 36 Άσφαλῶς 15 οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραήλ, ὅτι καὶ κύριον καὶ χριστὸν αὐτὸν ὁ θεὸς ἐποίησεν, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε. 16

¹ ὅρκος, ου, ὁ, οath. ² ὀμνύω, swear, take an oath. ³ ὁσφύς, ύος, ἡ, waist, hip. ⁴ καθίζω, seat, sit. ⁵ προοράω, see before, foresee. ⁶ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ⁷ καταλείπω, leave, leave behind. ⁸ Ἦδης, ου, ὁ, Hades. ⁹ διαφθορά, ᾶς, ἡ, decay, corruption. ¹⁰ μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ¹¹ ὑψόω, lift up, exalt. ¹² ἐκχέω, pour out, shed. ¹³ ἐγθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁴ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ¹⁵ ἀσφαλως, safely, securely. ¹⁶ σταυρόω, crucify.

Άκούσαντες δὲ κατενύγησαν¹ τῆ καρδία, εἶπόν τε πρὸς 37 τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς 38 αὐτούς, Μετανοήσατε,² καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ύμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ἄφεσιν³ άμαρτιών, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ άγίου πνεύματος. Ύμῖν γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία, καὶ τοῖς 39 τέκνοις ύμῶν, καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μακράν,⁵ ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. Έτέροις τε 40 λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρετο⁷ καὶ παρεκάλει λέγων, Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς ^{8} τῆς σκολιᾶς ^{9} ταύτης. Οἱ μὲν 41οὖν ἀσμένως 10 ἀποδεξάμενοι 11 τὸν λόγον αὐτοῦ έβαπτίσθησαν: καὶ προσετέθησαν 2 τῆ ἡμέρα ἐκείνη $ωσεὶ^{13}$ τρισχίλιαι. $^{^{14}}$ Ήσαν προσκαρτεροῦντες 15 τῆ διδαχῆ 16 τῶν ἀποστόλων καὶ τῆ κοινωνία, ^{17} καὶ τῆ κλάσει ^{18} τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς

¹ κατανύσσομαι, be pierced, stabbed. ² μετανοέω, repent, change my mind. ³ ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ⁴ δωρεά, ᾶς, ή, gift, free gift. ⁵ μακρός, long, far distant. ⁶ προσκαλέω, summon. ⁷ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁸ γενεά, ᾶς, ή, generation. ⁹ σκολιός, crooked, unscrupulous. ¹⁰ ἀσμένως, gladly, joyfully. ¹¹ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ¹² προστίθημι, add, add to. ¹³ ώσεί, like, about. ¹⁴ τρισχίλιοι, three thousand, 3000. ¹⁵ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ¹⁶ διδαχή, ῆς, ή, teaching, instruction. ¹⁷ κοινωνία, ας, ή, fellowship, contribution. ¹⁸ κλάσις, εως, ή, breaking, fracturing.

προσευχαῖς.1

Έγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος,² πολλά τε τέρατα³ καὶ 43 σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. Πάντες δὲ οἱ 44 πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ εἶχον ἄπαντα⁴ κοινά,⁵ καὶ τὰ κτήματα⁶ καὶ τὰς ὑπάρξεις⁻ ἐπίπρασκον, 45 καὶ διεμέριζον³ αὐτὰ πᾶσιν, καθότι¹⁰ ἄν τις χρείαν¹¹ εἶχεν. Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες¹² 46 ὁμοθυμαδὸν¹³ ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές¹⁴ τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον¹⁵ τροφῆς¹⁶ ἐν ἀγαλλιάσει¹⁻ καὶ ἀφελότητι¹² καρδίας, αἰνοῦντες¹² τὸν θεόν, καὶ ἔχοντες 47 χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ κύριος προσετίθει²⁰ τοὺς σῳζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

¹ προσευχή, ής, ή, prayer, place for prayer. ² φόβος, ου, ό, fear, terror. ³ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁴ ἄπας, each, every. ⁵ κοινός, common, unclean. ⁶ κτήμα, ος, τό, possession, piece of property. ⁷ ὕπαρξις, εως, ή, existence, subsistence. ⁸ πιπράσκω, sell. ⁹ διαμερίζω, divide, distribute. ¹⁰ καθότι, according as, because. ¹¹ χρεία, ας, ή, need, necessity. ¹² προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ¹³ όμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹⁴ κλάω, break. ¹⁵ μεταλαμβάνω, partake of, share. ¹⁶ τροφή, ής, ή, food, nourishment. ¹⁷ ἀγαλλίασις, εως, ή, delight, great joy. ¹⁸ ἀφελότης, ητος, ή, sincerity, simplicity. ¹⁹ αἰνέω, praise. ²⁰ προστίθημι, add, add to.

Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ 3 ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς ^{1} τὴν ἐνάτην. ^{2} Καί ^{2} τις ἀνὴρ χωλὸς ^{3} ἐκ κοιλίας ^{4} μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων έβαστάζετο:⁵ ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ω ραίαν, τοῦ αἰτεῖν έλεημοσύνην⁸ παρὰ τῶν εἰσπορευομένων⁹ εἰς τὸ ἱερόν. "Ος ίδων Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι¹⁰ 3 εἰς τὸ ἱερόν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην.8 Ἀτενίσας 11 δὲ 4 Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννη, εἶπεν, Βλέψον εἰς ήμᾶς. Ὁ δὲ ἐπεῖχεν ^{12} αὐτοῖς, προσδοκῶν ^{13} τι παρ' 5 αὐτῶν λαβεῖν. Εἶπεν δὲ Πέτρος, Ἀργύριον 14 καὶ 6 χρυσίον 15 οὐχ ὑπάρχει μοι: ὁ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. Έν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, 16 ἔγειραι καὶ περιπάτει. Καὶ πιάσας ^{17} αὐτὸν τῆς δεξιᾶς 7χειρὸς ἤγειρεν: παραχρῆμα¹⁸ δὲ ἐστερεώθησαν¹⁹ αὐτοῦ

¹ προσευχή, ής, ή, prayer, place for prayer. ² ἔνατος, ninth. ³ χωλός, lame, deprived of a foot. ⁴ κοιλία, ας, ή, belly, womb. ⁵ βαστάζω, bear, carry. ⁶ θύρα, ας, ή, door, gate. ⁷ ὡραῖος, beautiful, fair. ⁸ ἐλεημοσύνη, ης, ή, alms, alms-giving. ⁹ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁰ εἴσειμι, enter, go in. ¹¹ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹² ἐπέχω, hold fast, hold toward. ¹³ προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁴ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹⁵ χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ¹⁶ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹⁷ πιάζω, take, lay hold of. ¹⁸ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁹ στερεόω, make firm, strengthen.

αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά. Καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ 8 περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερόν, περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. Καὶ 9 εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν: ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι οὕτος ἦν ὁ πρὸς 10 τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῆ Ω ραία πύλη τοῦ ἱεροῦ: καὶ ἐπλήσθησαν 0 θάμβους 0 καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι 0

Κρατοῦντος ¹⁴ δὲ τοῦ ἰαθέντος ¹⁵ χωλοῦ ¹⁶ τὸν Πέτρον καὶ 11 Ἰωάννην, συνέδραμεν ¹⁷ πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῆ στοᾳ ¹⁸ τῆ καλουμένη Σολομῶντος, ¹⁹ ἔκθαμβοι. ²⁰ 12 Ἰδὼν δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ²¹ τί θαυμάζετε ²² ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ²³ ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ ²⁴ πεποιηκόσιν

 $^{^1}$ βάσις, εως, ἡ, foot. ^{2} σφυρόν, οῦ, τό, ankle bone. ^{3} ἔξάλλομαι, leap up. ^{4} ἄλλομαι, leap, spring up. ^{5} αἰνέω, praise. ^{6} ἔπιγινώσκω, recognise, come to know. ^{7} ἔλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ^{8} ὡραῖος, beautiful, fair. ^{9} πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ^{10} πλήθω, fill. ^{11} θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ^{12} ἔκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ^{13} συμβαίνω, come together, come to pass. ^{14} κρατέω, grasp, lay hold of. ^{15} ἱάομαι, heal. ^{16} χωλός, lame, deprived of a foot. ^{17} συντρέχω, run together, go with. ^{18} στοά, ᾶς, ἡ, portico, colonnade. ^{19} Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ^{20} ἔκθαμβος, utterly astonished, full of amazement. ^{21} Τσραηλίτης, ου, ὁ, Israelite. ^{22} θαυμάζω, am amazed, marvel at. ^{23} ἀτενίζω, gaze, stare. ^{24} εὐσέβεια, ας, ἡ, godliness, piety.

τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; Ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ 13 Ίακώβ, ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παίδα αὐτοῦ Ἰησοῦν: ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε² αὐτὸν κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. Ύμεῖς δὲ τὸν ἄγιον καὶ 14 δίκαιον ήρνήσασθε, καὶ ήτήσασθε ἄνδρα φονέα 3 χαρισθῆναι ^{4} ὑμῖν, τὸν δὲ ἀρχηγὸν ^{5} τῆς ζωῆς 15 άπεκτείνατε: ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὖ ἡμεῖς μάρτυρές έσμεν. Καὶ ἐπὶ τῆ πίστει τοῦ ὀνόματος 16 αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε ἐστερέωσεν ^{7} τὸ όνομα αὐτοῦ: καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν⁸ ταύτην ἀπέναντι² πάντων ὑμῶν. Καὶ 17 νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ^{10} ἐπράξατε, ^{11} προκατήγγειλεν ^{14} διὰ στόματος πάντων τῶν προφητών αὐτοῦ, παθεῖν τὸν χριστόν, ἐπλήρωσεν

¹ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ² ἀρνέομαι, deny, repudiate. ³ φονεύς, έως, ὁ, murderer. ⁴ χαρίζομαι, give freely, forgive. ⁵ ἀρχηγός, οῦ, ὁ, founder, leader. ⁶ μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ⁷ στερεόω, make firm, strengthen. ⁸ ὁλοκληρία, ας, ἡ, wholeness, completeness. ⁹ ἀπέναντι, over against, before. ¹⁰ ἄγνοια, ας, ἡ, ignorance. ¹¹ πράσσω, do, perform. ¹² ἄσπερ, just as, even as. ¹³ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹⁴ προκαταγγέλλω, foretell, announce beforehand. ¹⁵ πάσχω, suffer, am acted upon.

οὕτως. Μετανοήσατε¹ οὖν καὶ ἐπιστρέψατε,² εἰς τὸ 19 έξαλειφθηναι διμών τὰς άμαρτίας, ὅπως ἄν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ^{4} ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου, καὶ 20 ἀποστείλη τὸν προκεχειρισμένον⁵ ὑμῖν χριστὸν Ίησοῦν: ὅν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι ٤ χρόνων 21 ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ στόματος πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αίωνος. Μωσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν ὅτι 22 Προφήτην ύμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν άδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ: αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα όσα ἂν λαλήση πρὸς ὑμᾶς. Ἔσται δέ, πᾶσα ψυχή, 23 ήτις ἐὰν μὴ ἀκούση τοῦ προφήτου ἐκείνου, έξολοθρευθήσεται⁸ έκ τοῦ λαοῦ. Καὶ πάντες δὲ οἱ 24 προφήται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξής, σοοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν¹⁰ τὰς ἡμέρας ταύτας. 25 Υμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης 11 ῆς

¹ μετανοέω, repent, change my mind. ² ἐπιστρέφω, turn to, return. ³ ἐξαλείφω, wipe out, erase. ⁴ ἀνάψυξις, εως, ή, recovery of breath, refreshing. ⁵ προχειρίζομαι, determine, appoint. ⁶ ἄχρι, as far as, up to (gen). ⁷ ἀποκατάστασις, εως, ή, restoration, restitution. ⁸ ἐξολοθρεύω, destroy utterly, annihilate. ⁹ καθεξής, successively, in order. ¹⁰ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹¹ διαθήκη, ης, ή, covenant, will.

διέθετο¹ ὁ θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Άβραάμ, Καὶ ἐν τῷ σπέρματί² σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ⁴ τῆς γῆς. Ὑμῖν πρῶτον ὁ θεός, 26 ἀναστήσας τὸν παῖδα⁵ αὐτοῦ Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα⁴ ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν⁻ ἔκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν⁵ ὑμῶν.

Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν³ αὐτοῖς 4
 οἱ ἱερεῖς¹⁰ καὶ ὁ στρατηγὸς¹¹ τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ
 Σαδδουκαῖοι,¹² διαπονούμενοι¹³ διὰ τὸ διδάσκειν 2
 αὐτοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν¹⁴ ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν¹⁵ τῶν νεκρῶν. Καὶ ἐπέβαλον¹6 αὐτοῖς τὰς 3
 χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν¹7 εἰς τὴν αὔριον:¹8 ἦν γὰρ ἑσπέρα¹9 ἤδη. Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν 4
 λόγον ἐπίστευσαν: καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς²⁰ τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ²¹ χιλιάδες²² πέντε.²³

¹ διατίθεμαι, appoint, make. ² σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ³ ἐνευλογέω, bless. ⁴ πατριά, ᾶς, ἡ, lineage, family. ⁵ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ⁶ εὐλογέω, bless. ⁷ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ⁸ πονηρία, ας, ἡ, iniquity, wickedness. ⁹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁰ ἱερεύς, ἐως, ὁ, priest. ¹¹ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ¹² Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ¹³ διαπονέομαι, be annoyed, disturbed. ¹⁴ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹⁵ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ¹⁶ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁷ τήρησις, εως, ἡ, imprisonment, keeping. ¹⁸ αὔριον, tomorrow. ¹⁹ ἐσπέρα, ας, ἡ, evening. ²⁰ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ²¹ ώσεί, like, about. ²² χιλιάς, ἀδος, ἡ, thousand. ²³ πέντε, five, 5.

Έγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον¹ συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς 5 ἄρχοντας² καὶ πρεσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς Ίερουσαλήμ, καὶ Ἄνναν³ τὸν ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν, 4 6 καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ^{6} ἀρχιερατικοῦ. ^{7} Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν μέσω 7 ἐπυνθάνοντο,⁸ Ἐν ποία⁹ δυνάμει ἢ ἐν ποίω⁹ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; Τότε Πέτρος πλησθεὶς $^{^{10}}$ 8 πνεύματος άγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἄρχοντες² τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσραήλ, εἰ ἡμεῖς σήμερον 11 9 άνακρινόμεθα ^{12} ἐπὶ εὐεργεσία ^{13} ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ^{14} έν τίνι οὖτος σέσωσται: γνωστὸν $^{^{15}}$ ἔστω πᾶσιν ὑμῖν 10καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, 16 δν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, 17 δν ό θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὧτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. ^{19} Οὖτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ 11

 $^{^1}$ αὔριον, tomorrow. ^{2} ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ^{3} Άννας, α, ὁ, Annas. ^{4} Καϊάρας, α, ὁ, Caiaphas. ^{5} Άλέξανδρος, ου, ὁ, Alexander. ^{6} γένος, ους, τό, race, kind. ^{7} ἀρχιερατικός, high priestly, high priestly. ^{8} πυνθάνομαι, inquire, ask. ^{9} ποῖος, what sort of? what? of what sort. ^{10} πλήθω, fill. ^{11} σήμερον, today, now. ^{12} ἀνακρίνω, examine, inquire into. ^{13} εὐεργεσία, ας, ή, good deed, good action. ^{14} ἀσθενής, weak, infirm. ^{15} γνωστός, known, acquaintance. ^{16} Ναζωραΐος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ^{17} σταυρόω, crucify. ^{18} παρίστημι, be present, stand by. ^{19} ὑγιής, whole, healthy.

ἐξουθενηθεὶς¹ ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδομούντων,² ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας.³ Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν 12 ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία:⁴ οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἔτερον τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ῷ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ 13 Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν. Τὸν 14 δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. 15 Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τί 16 ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; Ὁτι μὲν γὰρ γνωστὸν ὅτο σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Γερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ

¹ ἐξουθενέω, despise, ignore. ² οἰκοδομέω, build up, construct. ³ γωνία, ας, ή, angle, corner. ⁴ σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. ⁵ παρρησία, ας, ή, boldness, confidence. ⁶ καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ⁷ ἀγράμματος, uneducated, illiterate. ⁸ ἰδιώτης, ου, ό, unskilled or ungifted person, amateur. ⁹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁰ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹¹ θεραπεύω, heal, care for. ¹² ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹³ κελεύω, order, command. ¹⁴ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁵ συμβάλλω, discuss, consider. ¹⁶ γνωστός, known, acquaintance. ¹⁷ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹⁸ φανερός, manifest, apparent.

δυνάμεθα ἀρνήσασθαι.¹ Άλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον 17 διανεμηθη ^{2} εἰς τὸν λαόν, ἀπειλη ^{3} ἀπειλησόμεθα ^{4} αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ανθρώπων. Καὶ καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν⁶ 18 αὐτοῖς τὸ καθόλου⁷ μὴ φθέγγεσθαι⁸ μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης 19 άποκριθέντες πρὸς αὐτοὺς εἶπον, Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε. Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ εἴδομεν καὶ 20 ήκούσαμεν, μη λαλείν. Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι 21 ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εύρίσκοντες τὸ πῶς κολάσονται ^{10} αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες έδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. Ἐτῶν 11 γὰρ ἦν 22 πλειόνων τεσσαράκοντα 2 ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως. 13

¹ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ² διανέμω, distribute, spread. ³ ἀπειλή, ῆς, ἡ, threat, threatening. ⁴ ἀπειλέω, threaten, warm. ⁵ μηκέτι, no longer. ⁶ παραγγέλλω, order, command. ⁻ καθόλου, entirely, completely. ⁶ φθέγγομαι, utter, speak. ⁰ προσαπειλέω, utter additional threats. ¹¹ κολάζω, penalize, punish. ¹¹ ἔτος, ους, τό, year. ¹² τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹³ ἴασις, εως, ἡ, healing, cure.

Άπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν 23 όσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ^{2} ἦραν φωνὴν 24πρὸς τὸν θεόν, καὶ εἶπον, Δέσποτα, σὺ ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς: ὁ διὰ στόματος Δ αυὶδ παιδός ^{4} σου εἰπών, Ἱνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν ^{6} κενά; ^{7} Παρέστησαν ^{8} οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, 26 καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ: συνήχθησαν γὰρ 27 έπ' άληθείας έπὶ τὸν ἄγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, 10 Ἡρώδης 11 τε καὶ Πόντιος 12 Πιλάτος, σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ 28 ή βουλή ^{13} σου προώρισεν ^{14} γενέσθαι. Καὶ τὰ νῦν, 29 κύριε, ἔπιδε ^{15} ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς ^{16} αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας το πάσης λαλεῖν τὸν

¹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ² ὁμοθυμαβόν, with one accord, with one mind. ³ δεσπότης, ου, ὁ, master, lord. ⁴ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ⁵ φρυάσσω, be arrogant, haughty. ⁶ μελετάω, take care, take pains with. ⁻ κενός, empty, vain. ⁵ παρίστημι, be present, stand by. ⁵ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹⁰ χρίω, anoint. ¹¹ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹² Πόντιος, ου, ὁ, Pontius. ¹³ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁴ προορίζω, predetermine, foreordain. ¹⁵ ἐπείδεν, looked upon, regarded. ¹⁶ ἀπειλή, ῆς, ἡ, threat, threatening. ¹⁻ παρρησία, ας, ἡ, boldness, confidence.

λόγον σου, ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν¹ σε εἰς ἴασιν,² 30 καὶ σημεῖα καὶ τέρατα³ γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀγίου παιδός⁴ σου Ἰησοῦ. Καὶ δεηθέντων⁵ αὐτῶν 31 ἐσαλεύθη⁶ ὁ τόπος ἐν ῷ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν⁻ ἄπαντες⁵ πνεύματος άγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.°

Τοῦ δὲ πλήθους ¹⁰ τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ 32 ψυχὴ μία: καὶ οὐδὲ εἶς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἄπαντα ⁸ κοινά. ¹¹ Καὶ 33 μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν ¹² τὸ μαρτύριον ¹³ οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως ¹⁴ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής ¹⁵ 34 τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς: ὅσοι γὰρ κτήτορες ¹⁶ χωρίων ¹⁷ ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ¹⁸ ἔφερον τὰς τιμὰς ¹⁹ τῶν πιπρασκομένων, ²⁰ καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν 35

 $^{^1}$ èκτείνω, stretch forth, stretch out. ^{2} ἴασις, εως, ή, healing, cure. ^{3} τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ^{4} παῖς, ό, male or female child, servant. ^{5} δέομαι, ask, request. ^{6} σαλεύω, shake, excite. ^{7} πλήθω, fill. ^{8} ἄπας, each, every. ^{9} παρρησία, ας, ή, boldness, confidence. ^{10} πλήθος, ους, τό, multitude. ^{11} κοινός, common, unclean. ^{12} ἀποδίδωμι, give back, pay. ^{13} μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ^{14} ἀνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. ^{15} ὲνδεής, poor, needy. ^{16} κτήτωρ, ορος, ό, owner, possessor. ^{17} χωρίον, ου, τό, place, field. ^{18} πωλέω, sell. ^{19} τιμή, ῆς, ή, honor, price. ^{20} πιπράσκω, sell.

ἀποστόλων: διεδίδοτο ^{1} δὲ ἑκάστω καθότι ^{2} ἄν τις χρείαν ^{3} εἶχεν.

Ίωσῆς⁴ δέ, ὁ ἐπικληθεὶς⁵ Βαρνάβας⁶ ἀπὸ τῶν 36 ἀποστόλων – ὅ ἐστιν, μεθερμηνευόμενον,⁷ υἱὸς παρακλήσεως⁸ – Λευΐτης,⁹ Κύπριος¹⁰ τῷ γένει,¹¹ 37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ,¹² πωλήσας¹³ ἤνεγκεν τὸ χρῆμα,¹⁴ καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

Ανὴρ δέ τις Άνανίας¹⁵ ὀνόματι, σὺν Σαπφείρη¹⁶ τῆ 5 γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησεν¹³ κτῆμα,¹⁷ καὶ ἐνοσφίσατο¹⁸ 2 ἀπὸ τῆς τιμῆς,¹⁹ συνειδυίας²⁰ καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρος²¹ τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. Εἶπεν δὲ Πέτρος, Άνανία,¹⁵ διὰ τί 3 ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς²² τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί²³ σε τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, καὶ νοσφίσασθαί¹⁸ σε ἀπὸ τῆς

¹ διαδίδωμι, distribute, give. ² καθότι, according as, because. ³ χρεία, ας, ή, need, necessity. ⁴ Ίωσῆς, ήτος, ό, Joses. ⁵ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ⁶ Βαρνάβας, ό, Barnabas. ⁷ μεθερμηνεύω, translate, interpret. ⁸ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ⁹ Λευΐτης, ου, ό, Levite. ¹⁰ Κύπριος, ου, ό, Cyprian, Cypriote. ¹¹ γένος, ους, τό, race, kind. ¹² ἀγρός, ου, ό, field, farm. ¹³ πωλέω, sell. ¹⁴ χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ¹⁵ Άνανίας, ου, ό, Ananias. ¹⁶ Σαπφείρη, ης, ή, Sapphira. ¹⁷ κτῆμα, ος, τό, possession, piece of property. ¹⁸ νοσφίζω, rob, set apart. ¹⁹ τιμή, ῆς, ή, honor, price. ²⁰ σύνοιδα, know, be conscious of. ²¹ μέρος, ους, τό, part, portion. ²² Σατανᾶς, ᾶ, ό, Satan, adversary. ²³ ψεύδομαι, lie.

τιμῆς¹ τοῦ χωρίου;² Οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν, καὶ 4 πραθὲν³ ἐν τῆ σῆ⁴ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; Τί ὅτι ἔθου ἐν τῆ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα⁵ τοῦτο; Οὐκ ἐψεύσω⁶ ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ. ἀκούων δὲ ὁ ἀνανίας⁻ τοὺς 5 λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξεν:8 καὶ ἐγένετο φόβος⁰ μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. ἀναστάντες 6 δὲ οἱ νεώτεροι¹ο συνέστειλαν¹¹ αὐτόν, καὶ ἐξενέγκαντες¹² ἔθαψαν.¹³

Έγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, ¹⁴ καὶ ἡ γυνὴ 7 αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. Ἀπεκρίθη δὲ 8 αὐτῆ ὁ Πέτρος, Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου ¹⁵ τὸ χωρίον ² ἀπέδοσθε; ¹⁶ Ἡ δὲ εἶπεν, Ναί, ¹⁷ τοσούτου. ¹⁵ Ὁ δὲ 9 Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτήν, Τί ὅτι συνεφωνήθη ¹⁸ ὑμῖν πειράσαι ¹⁹ τὸ πνεῦμα κυρίου; Ἰδού, οἱ πόδες τῶν θαψάντων ¹³ τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῆ θύρᾳ, ²⁰ καὶ

¹ τιμή, ῆς, ἡ, honor, price. ² χωρίον, ου, τό, place, field. ³ πιπράσκω, sell. ⁴ σός, your, yours. ⁵ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁶ ψεύδομαι, lie. ⁷ Άνανίας, ου, ὁ, Ananias. ⁸ ἐκψύχω, expire, breathe one's last. ⁹ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁰ νέος, new, young. ¹¹ συστέλλω, limit, shorten. ¹² ἐκφέρω, carry out, bring forth. ¹³ θάπτω, bury. ¹⁴ διάστημα, τος, τό, interval, interval of time. ¹⁵ τοσοῦτος, so great, so much. ¹⁶ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹⁷ ναί, yes, truly. ¹⁸ συμφωνέω, agree with, agree together. ¹⁹ πειράζω, test, tempt. ²⁰ θύρα, ας, ἡ, door, gate.

έξοίσουσίν¹ σε. "Επεσεν δὲ παραχρῆμα² παρὰ τοὺς 10 πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν: εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι⁴ εὖρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες¹ ἔθαψαν⁵ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο φόβος 11 μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ 12 τέρατα⁷ ἐν τῷ λαῷ πολλά: καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν⁸ ἄπαντες⁹ ἐν τῆ στοᾳ¹⁰ Σολομῶντος.¹¹ Τῶν δὲ λοιπῶν 13 οὐδεὶς ἐτόλμα¹² κολλᾶσθαι¹³ αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός: μᾶλλον δὲ προσετίθεντο¹⁵ πιστεύοντες 14 τῷ κυρίῳ, πλήθη¹⁶ ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν: ὥστε 15 κατὰ τὰς πλατείας¹⁷ ἐκφέρειν¹ τοὺς ἀσθενεῖς,¹⁸ καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν¹⁹ καὶ κραββάτων,²⁰ ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν²¹ ἡ σκιὰ²² ἐπισκιάση²³ τινὶ αὐτῶν. 16

¹ ἐκφέρω, carry out, bring forth. ² παραχρῆμα, immediately, instantly. ³ ἐκψύχω, expire, breathe one's last. ⁴ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ⁵ θάπτω, bury. ⁶ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ⁵ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁸ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. 9 ἄπας, each, every. ¹¹ στοά, ᾶς, ἡ, portico, colonnade. ¹¹ Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ¹² τολμάω, dare, endure. ¹³ κολλάω, glue, cleave. ¹⁴ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹⁵ προστίθημι, add, add to. ¹⁶ πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁻ πλατεῖα, ας, ἡ, street. ¹² ἀσθενής, weak, infirm. ¹⁰ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ²⁰ κράβαττος, ου, ὁ, mattress, pallet. ²¹ κἄν, and if, even if. ²² σκιά, ᾶς, ἡ, shadow, thick darkness. ²³ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop.

Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς Τερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἴτινες ἐθεραπεύοντο ἄπαντες. ^{8}

'Αναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ – ἡ 17 οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων 10 – ἐπλήσθησαν 11 ζήλου, 12 καὶ ἐπέβαλον 13 τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς 18 ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει 14 δημοσία. 15 Ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξεν τὰς θύρας 16 19 τῆς φυλακῆς, 17 ἐξαγαγών 18 τε αὐτοὺς εἶπεν, 20 Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. ἀκούσαντες δὲ 21 εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον 19 εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος 20 δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν 11 τὸ συνέδριον 22 καὶ πᾶσαν τὴν

¹ συνέρχομαι, come together, come or go with. ² πλήθος, ους, τό, multitude. ³ πέριξ, all around, in the vicinity. ⁴ ἀσθενής, weak, infirm. ⁵ ὀχλέω, trouble, torment. ⁶ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁷ θεραπεύω, heal, care for. ⁸ ἄπας, each, every. ⁹ αἴρεσις, εως, ἡ, choice, faction. ¹⁰ Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ¹¹ πλήθω, fill. ¹² ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ¹³ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁴ τήρησις, εως, ἡ, imprisonment, keeping. ¹⁵ δημόσιος, public, publicly. ¹⁶ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ¹⁷ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹⁸ ἔξάγω, lead out. ¹⁹ ὄρθρος, ου, ὁ, daybreak, dawn. ²⁰ παραγίνομαι, come, arrive. ²¹ συγκαλέω, call together. ²² συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin.

γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ^{2} ἀχθῆναι αὐτούς. Οἱ δὲ ὑπηρέται ^{3} 22 παραγενόμενοι ούχ εδρον αὐτοὺς ἐν τῆ φυλακῆ: 5 άναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν, λέγοντες ὅτι Τὸ μὲν 23 δεσμωτήριον ^{2} εὕρομεν κεκλεισμένον ^{8} ἐν πάση ἀσφαλεία, καὶ τοὺς φύλακας εστώτας πρὸ¹¹ τῶν θυρῶν: ^{12} ἀνοίξαντες δέ, ἔσω ^{13} οὐδένα εὕρομεν. Ω ς δὲ ^{24} ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε ἱερεὺς ^{14} καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν ^{16} περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. Παραγενόμενος δέ 25τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι Ἰδού, οἱ ἄνδρες οῦς ἔθεσθε έν τῆ φυλακῆ⁵ εἰσὶν έν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. Τότε ἀπελθών ὁ στρατηγὸς ^{15} 26 σὺν τοῖς ὑπηρέταις³ ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, 17 έφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν. 18 27

¹ γερουσία, ας, ή, council of elders, body of elders. ² δεσμωτήριον, ου, τό, prison, jail. ³ ὑπηρέτης, ου, ό, servant, assistant. ⁴ παραγίνομαι, come, arrive. ⁵ φυλακή, ής, ή, guard, prison. ⁶ ἀναστρέφω, return, live. ⁷ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁸ κλείω, shut, shut up. ⁹ ἀσφάλεια, ας, ή, certainty, security. ¹⁰ φύλαξ, ακος, ό, guard, sentinel. ¹¹ πρό, before (gen), before. ¹² θύρα, ας, ή, door, gate. ¹³ ἔσω, within, inside. ¹⁴ ἱερεύς, ἑως, ό, priest. ¹⁵ στρατηγός, οῦ, ό, commander, general. ¹⁶ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ¹⁷ βία, ας, ή, strength, force. ¹⁸ λιθάζω, throw stones, stone.

Άγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῶ συνεδρίω. Καὶ έπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεύς, λέγων, παραγγελία παρηγγείλαμεν ύμιν μη διδάσκειν έπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; Καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ίερουσαλημ της διδαχης ύμων, και βούλεσθε⁵ ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. 29 Άποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον, Πειθαρχεῖ v^7 δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. Ὁ θεὸς τῶν 30 ήμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, δν ύμεῖς διεχειρίσασθε, κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. Τοῦτον ὁ 31 θεὸς ἀρχηγὸν ^{11} καὶ σωτῆρα ^{12} ὕψωσεν ^{13} τῆ δεξιᾳ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν ^{14} τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ^{15} ἁμαρτιῶν. Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες ^{16} τῶν ῥημάτων 32τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα δὲ τὸ ἄγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσι v^7 αὐτῶ.

¹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ² παραγγελία, ας, ή, instruction, command. ³ παραγγέλλω, order, command. ⁴ διδαχή, ῆς, ή, teaching, instruction. ⁵ βούλομαι, wish, will. ⁶ ἐπάγω, bring upon. ⁷ πειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ⁸ διαχειρίζομαι, lay violent hands on, put to death. ⁹ κρεμάννυμι, hang, hang up. ¹⁰ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ¹¹ ἀρχηγός, οῦ, ὁ, founder, leader. ¹² σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ¹³ ὑψόω, lift up, exalt. ¹⁴ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹⁵ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ¹⁶ μάρτυς, υρος, ὁ, witness.

Οἱ δὲ ἀκούοντες διεπρίοντο, καὶ ἐβουλεύοντο² ἀνελεῖν³ 33 αὐτούς. Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῶ συνεδρίω Φαρισαῖος, 34 ονόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν⁸ ἔξω βραχύ⁹ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι. Εἶπέν τε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, 10 35 προσέχετε 11 έαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν. 12 Προ¹³ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν 36 ἀνέστη Θευδᾶς, ^{14} λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, $\tilde{\omega}$ προσεκλήθη ^{15} ἀριθμὸς ^{16} ἀνδρῶν ώσει ^{17} τετρακοσίων: ^{18} ος ανηρέθη, και πάντες όσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν ^{19} καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. Μετὰ τοῦτον 37ανέστη Ἰούδας²⁰ ὁ Γαλιλαῖος²¹ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς άπογραφῆς, ^{22} καὶ ἀπέστησεν ^{23} λαὸν ἱκανὸν ^{24} ὀπίσω ^{25} αὐτοῦ: κἀκεῖνος²⁶ ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῶ διεσκορπίσθησαν.²⁷ Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, 38

¹ διαπρίω, cut to the quick. ² βουλεύω, deliberate, take counsel. ³ ἀναιρέω, take up, kill. ⁴ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ⁵ Γαμαλιήλ, ό, Gamaliel. ⁶ νομοδιδάσκαλος, ου, ό, teacher of the law. ⁷ τίμιος, precious, honorable. ⁸ κελεύω, order, command. ⁹ βραχύς, short, little. ¹⁰ Τσραηλίτης, ου, ό, Israelite. ¹¹ προσέχω, take head of, attend to. ¹² πράσσω, do, perform. ¹³ πρό, before (gen), before. ¹⁴ Θευδᾶς, ᾶ, ό, Theudas. ¹⁵ προσκαλέω, summon. ¹⁶ ἀριθμός, οῦ, ό, number, total. ¹⁷ ώσεί, like, about. ¹⁸ τετρακόσιοι, four hundred, 400. ¹⁹ διαλύω, break up, disperse. ²⁰ Τούδας, α, ό, Judas, Judah. ²¹ Γαλιλαΐος, Galilean. ²² ἀπογραφή, ῆς, ἡ, census, registration. ²³ ἀφίστημι, withdraw, depart. ²⁴ Ικανός, sufficient, able. ²⁵ ὁπίσω, behind, after (gen). ²⁶ κάκεῖνος, and he, and she. ²⁷ διασκορπίζω, scatter, separate.

ἀπόστητε¹ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἐάσατε² αὐτούς: ὅτι ἐὰν ἦ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ³ ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται: εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστιν, οὐ 39 δύνασθε καταλῦσαι⁴ αὐτό, μήποτε⁵ καὶ θεομάχοι⁶ εύρεθῆτε. Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ: καὶ προσκαλεσάμενοι 40 τοὺς ἀποστόλους, δείραντες παρήγγειλαν μη λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ 41 μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, 10 ότι ύπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ κατηξιώθησαν¹¹ ἀτιμασθῆναι. Π ᾶσάν τε ἡμέραν, ἐν 42 τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον, οὐκ ἐπαύοντο 13 διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν χριστόν.

Έν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις, πληθυνόντων¹⁴ τῶν **6**μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς¹⁵ τῶν Ἑλληνιστῶν¹⁶
πρὸς τοὺς Ἑβραίους,¹⁷ ὅτι παρεθεωροῦντο¹⁸ ἐν τῆ

¹ ἀφίστημι, withdraw, depart. ² ἐάω, permit, allow. ³ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ⁴ καταλύω, destroy, lodge. ⁵ μήποτε, never, lest perchance. ⁶ θεομάχος, fighting against God. ⁷ προσκαλέω, summon. ⁸ δέρω, beat, flay. ⁹ παραγγέλλω, order, command. ¹⁰ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹¹ καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ¹² ἀτιμάζω, dishonor, disgrace. ¹³ παύω, cause to cease. ¹⁴ πληθύνω, multiply, increase. ¹⁵ γογγυσμός, οῦ, ὁ, grumbling, murmuring. ¹⁶ Ἑλληνιστής, οῦ, ὁ, Hellenist, Greek. ¹⁷ Ἑβραῖος, ου, ὁ, Hebrew. ¹⁸ παραθεωρέω, overlook, neglect.

τη καθημερινη² αἱ χηρα αὐτῶν. 2 διακονία1 Προσκαλεσάμενοι δε οι δώδεκα το πληθος των εἶπον, Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς, καταλείψαντας ^{7} τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, διακονεῖν ^{8} τραπέζαις. Έπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ 3 ύμῶν μαρτυρουμένους ἐπτά, πλήρεις πνεύματος άγίου καὶ σοφίας, οθς καταστήσωμεν 12 ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης. Ἡμεῖς δὲ τῆ προσευχῆ ^{14} καὶ τῆ διακονία ^{1} τοῦ ^{4} λόγου προσκαρτερήσομεν. 15 Καὶ ἤρεσεν 16 ὁ λόγος 5 ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους: ^{5} καὶ ἐξελέξαντο ^{17} Στέφανον, 18 ἄνδρα πλήρης 11 πίστεως καὶ πνεύματος άγίου, καὶ Φίλιππον, 19 καὶ Πρόχορον, 20 καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα,²² καὶ Παρμενᾶν,²³ καὶ Νικόλαον²⁴ προσήλυτον ^{25} Άντιοχέα, ^{26} οθς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ^{6}

¹ διακονία, ας, ή, waiting at table, service. ² καθημερινός, daily. ³ χήρα, ας, ή, widow. ⁴ προσκαλέω, summon. ⁵ πλήθος, ους, τό, multitude. ⁶ ἀρεστός, pleasing, desirable. ⁷ καταλείπω, leave, leave behind. ⁸ διακονέω, serve, minister. ⁹ τράπεζα, ης, ή, table. ¹⁰ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹¹ πλήρης, full. ¹² καθίστημι, set, constitute. ¹³ χρεία, ας, ή, need, necessity. ¹⁴ προσευχή, ής, ή, prayer, place for prayer. ¹⁵ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ¹⁶ ἀρέσκω, please, serve. ¹⁷ ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹⁸ στέφανος, ου, ό, crown, garland. ¹⁹ Φίλιππος, ου, ό, Philip. ²⁰ Πρόχορος, ου, ό, Prochorus. ²¹ Νικάνωρ, ορος, ό, Nicanor. ²² Τίμων, ωνος, ό, Timon. ²³ Παρμενᾶς, ᾶ, ό, Parmenas. ²⁴ Νικόλαος, ου, ό, Nicolaus. ²⁵ προσήλυτος, ου, ό, proselyte, convert. ²⁶ Άντιοχεύς, έως, ό, Antiochene, Antiochian.

ἀποστόλων: καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν¹ αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν,² καὶ ἐπληθύνετο³ ὁ 7 ἀριθμὸς⁴ τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα,⁵ πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων⁶ ὑπήκουον⁻ τῆ πίστει.

Στέφανος δε πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει 8 τέρατα¹⁰ καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ἀνέστησαν δέ 9 τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων, καὶ ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ ἀσίας, συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ. Καὶ οὐκ ἴσχυον άντιστῆναι τῆ σοφία καὶ 10 τῷ πνεύματι ῷ ἐλάλει. Τότε ὑπέβαλον άνδρας 11 λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα²⁰ εἰς Μωσῆν καὶ τὸν θεόν. Συνεκίνησάν²¹ 12

¹ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ² αὐξάνω, cause to grow, increase. ³ πληθύνω, multiply, increase. ⁴ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ⁵ σφόδρα, exceedingly, greatly. ⁶ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ⁻ ὑπακούω, obey, listen. ⁶ στέφανος, ου, ὁ, crown, garland. ⁶ πλήρης, full. ¹⁰ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ¹¹ Λιβερτῖνος, ου, ὁ, freedman. ¹² Κυρηναῖος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ¹³ Ἀλεξανδρεύς, έως, ὁ, Alexandrian. ¹⁴ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ¹⁵ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ¹⁶ συζητέω, discuss, dispute. ¹⁻ ἰσχύω, be strong, able. ¹৪ ἀνθίστημι, resist, oppose. ¹⁰ ὑποβάλλω, instruct privately. ²⁰ βλάσφημος, blasphemous, slanderous. ²¹ συγκινέω, stir up, move.

τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες¹ συνήρπασαν² αὐτόν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον,³ ἔστησάν τε μάρτυρας⁴ 13 ψευδεῖς⁵ λέγοντας, Ὁ ἄνθρωπος οὖτος οὐ παύεται⁶ ἡήματα βλάσφημα² λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου: ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι 14 Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος⁵ οὖτος καταλύσει² τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει¹ο τὰ ἔθη¹¹ ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωσῆς. Καὶ ἀτενίσαντες¹² εἰς αὐτὸν ἄπαντες¹³ οἱ 15 καθεζόμενοι¹⁴ ἐν τῷ συνεδρίῳ,³ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ώσεὶ¹⁵ πρόσωπον ἀγγέλου.

Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς, Εἰ ἄρα ^{16} ταῦτα οὕτως ἔχει; Ὁ δὲ 7 ἔφη,

¹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ² συναρπάζω, seize, drag away. ³ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ⁴ μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ⁵ ψευδής, false, lying. ⁶ παύω, cause to cease. ⁶ βλάσφημος, blasphemous, slanderous. ⁶ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ⁶ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁰ ἀλλάσσω, change, alter. ¹¹ ἔθος, ους, τό, custom. ¹² ἀτενίζω, gaze, stare. ¹³ ἄπας, each, every. ¹⁴ καθέζομαι, sit down, am sitting. ¹⁵ ώσεί, like, about. ¹⁶ ἄρα, so? (introduces a question).

Άνδρες άδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῆ Μεσοποταμία, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ 3 τῆς συγγενείας ^{5} σου, καὶ δεῦρο ^{6} εἰς γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. Τότε ἐξελθών ἐκ γῆς Χαλδαίων ^{8} κατώκησεν ^{3} ἐν ^{4} Χαρράν: κάκεῖθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετώκισεν ^{10} αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ύμεῖς νῦν κατοικεῖτε:³ καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῶ 5 κληρονομίαν¹¹ ἐν αὐτῆ, οὐδὲ βῆμα¹² ποδός: καὶ ἐπηγγείλατο ^{13} δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν ^{14} αὐτήν, καὶ τῶ σπέρματι $^{^{15}}$ αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. Ἐλάλησεν δὲ οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ 6 σπέρμα ^{15} αὐτοῦ πάροικον ^{16} ἐν γῆ ἀλλοτρία, ^{17} καὶ δουλώσουσιν 18 αὐτὸ καὶ κακώσουσιν. 19 ἔτη 20

¹ Μεσοποταμία, ας, ή, Mesopotamia. ² πρίν, before, formerly. ³ κατοικέω, inhabit, dwell. ⁴ Χαρράν, ή, Haran. ⁵ συγγένεια, ας, ή, kinship, relatives. ⁶ δεῦρο, until now, come here! ⁷ δείκνυμι, show, point out. ⁸ Χαλδαῖος, ου, ό, Chaldean. ⁹ κὰκεῖθεν, and thence, and from there. ¹⁰ μετοικίζω, remove to another place of habitation. ¹¹ κληρονομία, ας, ή, inheritance. ¹² βῆμα, τος, τό, judgment seat. ¹³ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹⁴ κατάσχεσις, εως, ή, possession, holding fast. ¹⁵ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ¹⁶ πάροικος, ου, ό, alien, stranger. ¹⁷ ἀλλότριος, strange, foreign. ¹⁸ δουλόω, enslave, bring under subjection. ¹⁹ κακόω, mistreat, harm. ²⁰ ἔτος, ους, τό, year.

τετρακόσια. ¹ Καὶ τὸ ἔθνος, ὧ ἐὰν δουλεύσωσιν, ² κρινῶ 7 έγω, εἶπεν ὁ θεός: καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσίν³ μοι ἐν τῶ τόπω τούτω. Καὶ ἔδωκεν 8 αὐτῷ διαθήκην⁴ περιτομῆς: καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν⁶ αὐτὸν τῆ ἡμέρα τῆ ὀγδόη: ⁷ καὶ ό Ίσαὰκ τὸν Ίακώβ, καὶ ὁ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. * Καὶ οἱ πατριάρχαι * ζηλώσαντες * τὸν 9 Ἰωσὴφ ἀπέδοντο 10 εἰς Αἴγυπτον: 11 καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐξείλετο ^{12} αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων ^{13} 10 αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον ^{14} Φαραὼ ^{15} βασιλέως Αἰγύπτου, ^{11} καὶ κατέστησεν ^{16} αὐτὸν ἡγούμενον ^{17} ἐπ' Αἴγυπτον ^{11} καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἦλθεν δὲ λιμὸς ^{18} ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ^{19} Αἰγύ ^{10} του ^{11} καὶ Χαναάν, 19 καὶ θλίψις 13 μεγάλη: καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα²⁰ οἱ πατέρες ἡμῶν. ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ 12

¹ τετρακόσιοι, four hundred, 400. ² δουλεύω, serve, am a slave. ³ λατρεύω, serve, worship. ⁴ διαθήκη, ης, ή, covenant, will. ⁵ περιτομή, ῆς, ή, circumcision. ⁶ περιτέμνω, circumcise, circumcise. ⁷ δγδοος, eighth. ⁸ πατριάρχης, ου, ό, patriarch. ⁹ ζηλόω, be zealous, am jealous. ¹⁰ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹¹ Αἴγυπτος, ου, ή, Egypt. ¹² ἐξαιρέω, take out, deliver. ¹³ θλῖψις, εως, ή, tribulation, persecution. ¹⁴ ἐναντίον, in the sight of, before. ¹⁵ Φαραώ, ό, Pharaoh. ¹⁶ καθίστημι, set, constitute. ¹⁷ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹⁸ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ¹⁹ Χαναάν, ή, Canaan. ²⁰ γόρτασμα, τος, τό, food, sustenance.

ὄντα σῖτα¹ ἐν Αἰγύπτω,² ἐξαπέστειλεν³ τοὺς πατέρας ήμων πρώτον. Καὶ ἐν τω δευτέρω ^{4} ἀνεγνωρίσθη ^{5} 13 Ίωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραω τὸ γένος τοῦ Ἰωσήφ. Ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ 14μετεκαλέσατο° τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν την συγγένειαν, ¹⁰ έν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα ¹¹ πέντε. ¹² 15 Κατέβη δὲ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον,² καὶ ἐτελεύτησεν¹³ αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν: καὶ μετετέθησαν 14 εἰς 16 Σ υχέμ, ^{15} καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ^{16} δ ἀνήσατο ^{17} Άβραὰμ τιμῆς 18 ἀργυρίου 19 παρὰ τῶν υίῶν Ἐμμὸρ 20 τοῦ Συχέμ. 15 Καθώς δὲ ἤγγιζεν 21 ὁ χρόνος τῆς 17 ἐπαγγελίας ἧς ὤμοσεν ^{22} ὁ θεὸς τῷ Άβραάμ, ηὔξησεν ^{23} ό λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ^{24} ἐν $\mathbf{A}$ ἰγύπτ $\mathbf{\omega}$, ^{2} ἄχρι ^{25} οδ ἀνέστη 18 βασιλεύς ἕτερος, ὃς οὐκ ἤδει τὸν Ἰωσήφ. Οὖτος 19 κατασοφισάμενος ^{26} τὸ γένος ^{8} ἡμῶν, ἐκάκωσεν ^{27} τοὺς

¹ σίτος, ου, ὁ, wheat, grain. ² Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ³ ἐξαποστέλλω, send forth. ⁴ δεύτερος, second. ⁵ ἀναγνωρίζω, make known to again. ⁶ φανερός, manifest, apparent. ⁷ Φαραώ, ὁ, Pharaoh. ⁸ γένος, ους, τό, race, kind. ⁹ μετακαλέω, send for. ¹⁰ συγγένεια, ας, ἡ, kinship, relatives. ¹¹ ἐβδομήκοντα, seventy, 70. ¹² πέντε, five, 5. ¹³ τελευτάω, die, end. ¹⁴ μετατίθημι, transfer, change. ¹⁵ Συχέμ, ὁ, Shechem. ¹⁶ μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ¹⁷ ἀνέομαι, buy, purchase. ¹⁸ τιμή, ῆς, ἡ, honor, price. ¹⁹ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ²⁰ Έμμόρ, ὁ, Hamor. ²¹ ἐγγίζω, come near, approach. ²² ὀμνύω, swear, take an oath. ²³ αὐξάνω, cause to grow, increase. ²⁴ πληθύνω, multiply, increase. ²⁵ ἄχρι, as far as, up to (gen). ²⁶ κατασοφίζομαι, take advantage of by cunning. ²⁷ κακόω, mistreat, harm.

πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν ἔκθετα¹ τὰ βρέφη² αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. ^{3} Έν ὧ καιρῶ ἐγεννήθη $\mathbf{M}$ ωσῆς, 20 καὶ ἦν ἀστεῖος τῶ θεῶ: ος ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῶ οἴκω τοῦ πατρός. Ἐκτεθέντα δὲ αὐτόν, ἀνείλετο ἡ 21 θυγάτηρ ^{9} Φαραώ, ^{10} καὶ ἀνεθρέψατο ^{5} αὐτὸν ἑαυτῆ εἰς υίον. Καὶ ἐπαιδεύθη ^{11} Μωσῆς πάσῃ σοφία Αἰγυπτίων: 22 ἦν δὲ δυνατὸς $^{^{13}}$ ἐν λόγοις καὶ ἔργοις. Ω ς δὲ ^{23} ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσαρακονταετὴς 14 χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι¹⁵ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον, 24 ₁ ημύνατο¹⁷ καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν ^{18} καταπονουμένω, ^{19} πατάξας ^{20} τὸν Αἰγύπτιον: ^{12} 25 ἐνόμιζεν ^{21} δὲ συνιέναι ^{22} τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ὅτι ὁ θεὸς διὰ γειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν:23 οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. ^{22} Τῆ τε ἐπιούση ^{24} ἡμέρα ὤ ϕ θη αὐτοῖς 26

¹ ἔκθετος, exposed, abandoned. ² βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ³ ζωογονέω, preserve alive. ⁴ ἀστεῖος, handsome, well-bred. ⁵ ἀνατρέφω, nurture, care for. ⁶ μήν, ὁ, month, certainly. ⁷ ἐκτίθημι, declare, explain. ⁸ ἀναιρέω, take up, kill. ⁹ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁰ Φαραώ, ὁ, Pharaoh. ¹¹ παιδεύω, teach, educate. ¹² Aἰγύπτιος, Egyptian. ¹³ δυνατός, powerful, possible. ¹⁴ τεσσαρακονταετής, forty years of age. ¹⁵ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹⁶ ἀδικέω, do wrong, harm. ¹⁷ ἀμύνομαι, help, defend. ¹⁸ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹⁹ καταπονέω, wear down, oppress. ²⁰ πατάσσω, strike, smite. ²¹ νομίζω, suppose, think. ²² συνίημι, understand, consider. ²³ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ²⁴ ἐπιοῦσα, ης, ἡ, next day.

μαγομένοις, καὶ συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, είπων, Άνδρες, άδελφοί έστε ύμεῖς: ἵνα τί άδικεῖτε³ άλλήλους; Ο δὲ άδικῶν ^{3} τὸν πλησίον ^{4} ἀπώσατο ^{5} 27 αὐτόν, εἰπών, Τίς σε κατέστησεν⁶ ἄρχοντα⁷ καὶ δικαστὴν ^{8} ἐφ' ἡμᾶς; Μὴ ἀνελεῖν ^{9} με σὰ θέλεις, ἃν 28 τρόπον ο ἀνείλες γθὲς τον Αἰγύπτιον; Έφυγεν δὲ 29 Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ^{14} ἐν γη Μαδιάμ, ^{15} οδ ^{16} ἐγέννησεν υίοὺς δύο. Καὶ 30πληρωθέντων ἐτῶν ^{17} τεσσαράκοντα, ^{18} ἄφθη αὐτῷ ἐν τῆ ἐρήμω ^{19} τοῦ ὄρους Σ ινᾶ ἄγγελος κυρίου ἐν φλογί ^{20} πυρὸς βάτου. ^{21} ^{21} ^{21} ^{21} ^{21} ^{21} ^{21} ^{22} ^{22} ^{22} τὸ ^{21} ^{21} ὅραμα: ^{23} προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ^{24} ἐγένετο φωνὴ κυρίου πρὸς αὐτόν, Ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν 32 πατέρων σου, ὁ θεὸς Άβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ. "Εντρομος δε γενόμενος Μωσῆς οὐκ

¹ μάχομαι, fight, quarrel. ² συνελαύνω, compel, urge. ³ ἀδικέω, do wrong, harm. ⁴ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ⁵ ἀπωθέω, push or thrust away, reject. ⁶ καθίστημι, set, constitute. ⁷ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ⁸ δικαστής, οῦ, ὁ, judge. ⁹ ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁰ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹¹ χθές, yesterday. ¹² Αἰγύπτιος, Egyptian. ¹³ φεύγω, flee, escape. ¹⁴ πάροικος, ου, ὁ, alien, stranger. ¹⁵ Μαδιάμι, ὁ, Midian. ¹⁶ οὕ, where, when. ¹⁷ ἔτος, ους, τό, year. ¹⁸ τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹⁹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²⁰ φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ²¹ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure). ²² θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²³ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ²⁴ κατανοέω, observe, understand. ²⁵ ἔντρομος, terrified, trembling.

ἐτόλμα ^{1} κατανοῆσαι. ^{2} Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος, Λ ῦσον ^{3} τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου: ὁ γὰρ τόπος ἐν ὧ ἔστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν ^{5} τοῦ 34λαού μου τοῦ ἐν Αἰγύπτω, καὶ τοῦ στεναγμοῦ ^{7} αὐτῶν ήκουσα: καὶ κατέβην ἐξελέσθαι⁸ αὐτούς: καὶ νῦν δεύρο, αποστελώ σε εἰς Αἴγυπτον. Τούτον τὸν 35 Mωσῆν ὃν ἠρνήσαντο $^{^{10}}$ εἰπόντες, Tίς σε κατέστησεν $^{^{11}}$ ἄργοντα ^{12} καὶ δικαστήν; ^{13} τοῦτον ὁ θεὸς ἄργοντα ^{12} καὶ ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ όφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 15 Οὖτος ἐξήγαγεν 16 36 αὐτούς, ποιήσας τέρατα ^{17} καὶ σημεῖα ἐν γῆ $\rm Aἰγύπτω^6$ καὶ ἐν Ἐρυθρ $\tilde{\mathbf{q}}^{18}$ θαλάσση, καὶ ἐν τῆ ἐρήμ $\hat{\mathbf{q}}^{19}$ ἔτη τεσσαράκοντα. ^{21} Οὖτός ἐστιν ὁ Μωσῆς ὁ εἰπὼν τοῖς ^{37} υίοῖς Ἰσραήλ, Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. Οὖτός ἐστιν 38

¹ τολμάω, dare, endure. ² κατανοέω, observe, understand. ³ λύω, untie, loose. ⁴ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ⁵ κάκωσις, εως, ή, mistreatment, oppression. ⁶ Αἴγυπτος, ου, ή, Egypt. ⁷ στεναγμός, οῦ, ὁ, groan, groaning. ⁸ ἐξαιρέω, take out, deliver. ⁹ δεῦρο, until now, come here! ¹⁰ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ¹¹ καθίστημι, set, constitute. ¹² ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ¹³ δικαστής, οῦ, ό, judge. ¹⁴ λυτρωτής, οῦ, ό, redeemer, deliverer. ¹⁵ βάτος, ου, ό, bath (a liquid measure). ¹⁶ ἐξάγω, lead out. ¹⁷ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ¹⁸ ἐρυθρός, red. ¹⁹ ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ²⁰ ἔτος, ους, τό, year. ²¹ τεσσαράκοντα, forty, 40.

ό γενόμενος έν τῆ ἐκκλησία ἐν τῆ ἐρήμω¹ μετὰ τοῦ άγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῶ ἐν τῶ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ήμῶν: δς ἐδέξατο λόγον ζῶντα δοῦναι ήμῖν: 39 δ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι² γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, άλλ' ἀπώσαντο, ³ καὶ ἐστράφησαν ⁴ τῆ καρδία αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, εἰπόντες τῷ ἀαρών, Ποίησον ἡμῖν 40 θεούς οἳ προπορεύσονται ήμῶν: ὁ γὰρ Μωσῆς οὖτος, ος ἐξήγαγεν ^{7} ἡμᾶς ἐκ γῆς $\mathbf{A}$ ἰγύπτου, ^{5} οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ. Καὶ ἐμοσχοποίησαν ^{8} ἐν ταῖς ἡμέραις 41ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον ^{9} θυσίαν ^{10} τῷ εἰδώλ ^{11} καὶ εὐΦραίνοντο ^{12} ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. 42"Εστρεψεν⁴ δὲ ὁ θεός, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύει v^{13} τῆ στρατι $\tilde{a}^{14}$ τοῦ οὐρανοῦ: καθώς γέγραπται ἐν βίβλω¹⁵ των προφητών, Μὴ σφάνια¹⁶ καὶ θυσίας $^{^{10}}$ προσηνέγκατ
έ $^{^{17}}$ μοι ἔτη $^{^{18}}$ τεσσαράκοντα $^{^{19}}$

¹ ξρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ² ὑπήκοος, obedient, listening to. ³ ἀπωθέω, push or thrust away, reject. ⁴ στρέφω, turn, am converted. ⁵ Αἴγυπτος, ου, ἡ, Egypt. ⁶ προπορεύομαι, go on before, precede. ⁷ ἐξάγω, lead out. ⁸ μοσχοποιέω, make a calf, make a model of a calf. ⁹ ἀνάγω, lead up, restore. ¹⁰ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ¹¹ εἴδωλον, ου, τό, image, idol. ¹² εὐφραίνω, rejoice, cheer. ¹³ λατρεύω, serve, worship. ¹⁴ στρατιά, ᾶς, ἡ, host, army. ¹⁵ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ¹⁶ σφάγιον, ου, τό, victim, offering. ¹⁷ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁸ ἔτος, ους, τό, year. ¹⁹ τεσσαράκοντα, forty, 40.

έν τῆ ἐρήμω,¹ οἶκος Ἰσραήλ; Καὶ ἀνελάβετε² τὴν 43 σκηνὴν³ τοῦ Μολόχ,⁴ καὶ τὸ ἄστρον⁵ τοῦ θεοῦ ὑμῶν 'Ρεμφάν, τοὺς τύπους οὺς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς: καὶ μετοικιῶ ^{8} ὑμᾶς ἐπέκεινα ^{9} Βαβυλῶνος. ^{10} Ή ^{44} σκηνη ^{3} τοῦ μαρτυρίου ^{11} ην τοῖς πατράσιν ημών ἐν τη ἐρήμω, καθώς διετάξατο 2 ὁ λαλῶν τῶ Μωσῆ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον⁷ ὃν ἑωράκει. "Ην καὶ 45 εἰσήγαγον 13 διαδεξάμενοι 14 οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῆ κατασχέσει ^{15} τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῶσεν ^{16} ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ήμερῶν Δαυίδ: ὅς εὖρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ 46 ήτήσατο εύρεῖν σκήνωμα¹⁷ τῷ θεῷ Ἰακώβ. Σολομῶν ¹⁸ δὲ ἀκοδόμησεν ^{19} αὐτῷ οἶκον. Άλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ^{20} ἐν 48γειροποιήτοις ^{21} ναοῖς ^{22} κατοικεῖ, ^{23} καθώς ὁ προφήτης

¹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ² ἀναλαμβάνω, take up, raise. ³ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ⁴ Μολόχ, ὁ, Moloch. ⁵ ἄστρον, ου, τό, star. ⁴ Τεμφάν, ὁ, Rephan, Saturn. ⁷ τύπος, ου, ὁ, mark, example. ⁸ μετοικίζω, remove to another place of habitation. ⁹ ἐπέκεινα, farther on, beyond. ¹⁰ Βαβυλών, Babylon. ¹¹ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹² διατάσσω, command, give orders to. ¹³ εἰσάγω, lead in, bring in. ¹⁴ διαδέχομαι, receive in turn, receive in my turn. ¹⁵ κατάσχεσις, εως, ἡ, possession, holding fast. ¹⁶ ἔξωθέω, drive out, run aground. ¹⁷ σκήνωμα, τος, τό, tent, dwelling. ¹⁸ Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ¹⁹ οἰκοδομέω, build up, construct. ²⁰ ἕψιστος, highest, most high. ²¹ χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ²² ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ²³ κατοικέω, inhabit, dwell.

λέγει, Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον¹ τῶν 49 ποδῶν μου: ποῖον² οἶκον οἰκοδομήσετέ³ μοι; λέγει κύριος: ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς⁴ μου; Οὐχὶ ἡ 50 χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα;

Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι τῆ καρδία καὶ τοῖς 51
ἀσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἀγίῳ ἀντιπίπτετε:
ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς. Τίνα τῶν προφητῶν 52
οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; Καὶ ἀπέκτειναν τοὺς
προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου,
οὖ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς γεγένησθε: 53
οἴτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς όἰργέλων, καὶ
οὐκ ἐφυλάξατε. 6

¹ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ² ποῖος, what sort of? what? of what sort. ³ οἰκοδομέω, build up, construct. ⁴ κατάπαυσις, εως, ή, rest, resting. ⁵ σκληροτράχηλος, stiff-necked, stubborn. ⁶ ἀπερίτμητος, uncircumcised, stubborn. ⁷ οὖς, ους, τό, ear. ⁸ ἀεί, always, ever. ⁹ ἀντιπίπτω, resist, oppose. ¹⁰ διώκω, pursue, persecute. ¹¹ προκαταγγέλλω, foretell, announce beforehand. ¹² ἔλευσις, εως, ή, coming, arrival. ¹³ προδότης, ου, ό, betrayer, traitor. ¹⁴ φονεύς, έως, ό, murderer. ¹⁵ διαταγή, ής, ή, ordinance, direction. ¹⁶ φυλάσσω, guard, keep.

Άκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, 54 καὶ ἔβρυγον² τοὺς ὀδόντας³ ἐπ' αὐτόν. Ύπάργων δὲ 55 πλήρης⁴ πνεύματος άγίου, ἀτενίσας⁵ εἰς τὸν οὐρανόν, είδεν δόξαν θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, καὶ εἶπεν, Ἰδού, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς 56 άνεωγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν έστῶτα τοῦ θεοῦ. Κράξαντες δὲ φωνῆ μεγάλη, 57 συνέσχον τὰ ὧτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν διμοθυμαδὸν 3 έπ' αὐτόν: καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, 58 έλιθοβόλουν: 10 καὶ οἱ μάρτυρες 11 ἀπέθεντο 12 τὰ ἱμάτια παρὰ τοὺς πόδας νεανίου 13 καλουμένου Σαύλου. 14 Καὶ 59 έλιθοβόλουν 10 τον Στέφανον, 15 ἐπικαλούμενον 16 καὶ λέγοντα, Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. Θεὶς δὲ 60 τὰ γόνατα, το ἔκραξεν φωνῆ μεγάλη, Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. 18

¹ διαπρίω, cut to the quick. ² βρύχω, gnash, grind or gnash. ³ όδούς, ό, tooth. ⁴ πλήρης, full. ⁵ ἀτενίζω, gaze, stare. ⁶ συνέχω, hold fast, oppress. ⁷ ούς, ους, τό, ear. ⁸ όρμάω, hasten on, rush. ⁹ όμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹⁰ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹¹ μάρτυς, υρος, ό, witness. ¹² ἀποτίθημι, put off, lay aside. ¹³ νεανίας, ου, ό, young adult, young man. ¹⁴ Σαῦλος, ου, ό, Saul. ¹⁵ στέφανος, ου, ό, crown, garland. ¹⁶ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹⁷ γόνυ, ατος, τό, knee. ¹⁸ κοιμάομαι, sleep, fall asleep.

Σαῦλος¹ δὲ ἦν συνευδοκῶν² τῆ ἀναιρέσει³ αὐτοῦ. 8

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῆ ἡμέρᾳ διωγμὸς⁴ μέγας ἐπὶ τὴν
ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις: πάντες δὲ
διεσπάρησαν⁵ κατὰ τὰς χώρας⁴ τῆς Ἰουδαίας⁻ καὶ
Σαμαρείας,⁵ πλὴν² τῶν ἀποστόλων. Συνεκόμισαν¹⁰ δὲ 2

τὸν Στέφανον¹¹ ἄνδρες εὐλαβεῖς,¹² καὶ ἐποιήσαντο
κοπετὸν¹³ μέγαν ἐπ' αὐτῷ. Σαῦλος¹ δὲ ἐλυμαίνετο¹⁴ 3

τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος,¹⁵
σύρων¹⁴ τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς
φυλακήν.¹⁻

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι 4
τὸν λόγον. Φίλιππος δε κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς 5
Σαμαρείας, εἰκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν. 6
Προσεῖχόν τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδόν, εἰν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ

¹ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ² συνευδοκέω, consent, approve. ³ ἀναίρεσις, εως, ἡ, murder, killing. ⁴ διωγμός, οῦ, ὁ, persecution. ⁵ διασπείρω, scatter, scatter like seed. ⁶ χώρα, ας, ἡ, land, region. ⁷ Ιουδαία, ας, ἡ, Judea. ⁸ Σαμάρεια, ας, ἡ, Samaria. ⁹ πλήν, however, but. ¹⁰ συγκομίζω, bring in, bury. ¹¹ στέφανος, ου, ὁ, crown, garland. ¹² εὐλαβής, devout, God-fearing. ¹³ κοπετός, ου, ὁ, mourning, lamentation. ¹⁴ λυμαίνομαι, ravage, destroy. ¹⁵ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹⁶ σύρω, draw, drag. ¹⁷ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹⁸ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁹ ΦΩιππος, ου, ὁ, Philip. ²⁰ κατέρχομαι, come down, go down. ²¹ προσέχω, take head of, attend to. ²² ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind.

βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. Πολλῶν γὰρ τῶν 7 ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα φωνῆ μεγάλη ἐξήρχετο: πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν. Καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῆ 8 πόλει ἐκείνη.

Ανὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει 9 μαγεύων καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν: ῷ προσεῖχον ὁ ἀπὸ 10 μικροῦ εως μεγάλου, λέγοντες, Οὖτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ μεγάλη. Προσεῖχον ὁ δὲ αὐτῷ, διὰ 11 τὸ ἰκανῷ γρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. 12 Ὁτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ ἐναγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. Ὁ δὲ 13 Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτισθεὶς ἡν

¹ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ² βοάω, cry aloud, shout. ³ παραλύω, relax, enfeeble. ⁴ χωλός, lame, deprived of a foot. ⁵ θεραπεύω, heal, care for. ⁶ προϋπάρχω, exist before, have been already. ⁻ μαγεύω, practice magic. ² ἐξίστημι, amaze, be amazed. ² Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ¹ προσέχω, take head of, attend to. ¹¹ μικρός, small, little. ¹² ἰκανός, sufficient, able. ¹³ μαγεία, ας, ή, magic. ¹⁴ Φίλιππος, ου, ό, Philip.

προσκαρτερών τῷ Φιλίππω: ^{2} θεωρών τε δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα, ἐξίστατο. ^{3}

Άκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι 14 δέδεκται ή Σαμάρεια τον λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην: οἵτινες 15 καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἄγιον: οὔπω ^{5} γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν 16ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ χριστοῦ Ἰησοῦ. Τότε ἐπετίθουν τὰς 17χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἄγιον. 18 Θεασάμενος δε δε δ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν γειρών τών ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, προσήνεγκεν¹⁰ αὐτοῖς χρήματα, 11 λέγων, Δ ότε κάμοὶ 19 τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα $\tilde{\omega}$ ἐὰν ἐπιθ $\tilde{\omega}^{7}$ τὰς χεῖρας, λαμβάνη πνεῦμα ἄγιον. Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, 20 Τὸ ἀργύριόν 12 σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, 13 ὅτι τὴν

 $^{^1}$ προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ^{2} Φίλιππος, ου, ό, Philip. ^{3} ἔξίστημι, amaze, be amazed. ^{4} Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ^{5} οὔπω, not yet. ^{6} ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ^{7} ἐπιτίθημι, lay upon, put. ^{8} θεάομαι, look at, behold. ^{9} ἐπίθεσις, εως, ή, laying on, assault. ^{10} προσφέρω, bring to, offer. ^{11} χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ^{12} ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ^{13} ἀπώλεια, ας, ή, destruction, ruin.

δωρεὰν¹ τοῦ θεοῦ ἐνόμισας² διὰ χρημάτων³ κτᾶσθαι.⁴ 21 Οὐκ ἔστιν σοι μερὶς⁵ οὐδὲ κλῆρος⁶ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. Ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα⁻ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Μετανόησον⁵ οὖν ἀπὸ τῆς κακίαςց σου ταύτης, καὶ 22 δεήθητι¹⁰ τοῦ θεοῦ, εἰ ἄρα¹¹ ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια¹² τῆς καρδίας σου. Εἰς γὰρ χολὴν¹³ πικρίας¹⁴ καὶ 23 σύνδεσμον¹⁵ ἀδικίας¹⁶ ὁρῶ σε ὄντα. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 24 Σίμων εἶπεν, Δεήθητε¹⁰ ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθη¹⁻ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

Οί μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι¹⁸ καὶ λαλήσαντες τὸν 25 λόγον τοῦ κυρίου, ὑπέστρεψαν¹⁹ εἰς Ἱερουσαλήμ, πολλάς τε κώμας²⁰ τῶν Σαμαρειτῶν²¹ εὐηγγελίσαντο.

¹ δωρεά, ᾶς, ἡ, gift, free gift. ²νομίζω, suppose, think. ³χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ⁴ κτάομαι, acquire, win. ⁵ μερίς, ίδος, ἡ, part, portion. ⁶ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ⁷ εὐθύς, immediately, at once. ⁸ μετανοέω, repent, change my mind. ⁹ κακία, ας, ἡ, malice, evil. ¹⁰ δέομαι, ask, request. ¹¹ ἄρα, so? (introduces a question). ¹² ἐπίνοια, ας, ἡ, thought, intention. ¹³ χολή, ῆς, ἡ, a bitter herb, gall. ¹⁴ πικρία, ας, ἡ, bitterness. ¹⁵ σύνδεσμος, ου, ὁ, bond, fetter. ¹⁶ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ¹⁷ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹⁸ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ¹⁹ ὑποστρέφω, return, turn back. ²⁰ κώμη, ης, ἡ, village. ²¹ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan.

Άγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον, λέγων, 26 Άνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν έπὶ τὴν όδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν:³ αὕτη ἐστὶν ἔρημος. ⁴ Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη: καὶ ἰδού, 27 ἀνὴρ Αἰθίοψ⁵ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης τῆς βασιλίσσης Αἰθιόπων, δος ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, ἦν 28 τε ὑποστρέφων $^{^{10}}$ καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος $^{^{11}}$ αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκεν¹² τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.¹³ 29 Είπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, Πρόσελθε καὶ κολλήθητι ^{14} τῷ ἄρματι ^{11} τούτῳ. Προσδραμών ^{15} δὲ ὁ 30Φίλιππος ήκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τον προφήτην Ἡσαΐαν, ¹³ καὶ εἶπεν, Ὠρά¹6 γε¹7 γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; $^{^{18}}$ $^{\circ}$ δὲ εἶπεν, $^{\circ}$ Πῶς γὰρ ἄν δυναίμην, $^{\circ}$ 31 έὰν μή τις όδηγήση¹⁹ με; Παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον άναβάντα καθίσαι σύν αὐτῶ. Ἡ δὲ 32

¹ Φίλιππος, ου, ό, Philip. ² μεσημβρία, ας, ή, midday, noon. ³ γάζα, ης, ή, treasure, Gaza. ⁴ ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ⁵ Αιθίοψ, οπος, ό, Ethiopian. ⁶ εὐνοῦχος, ου, ό, eunuch, keeper of the bed-chamber. ⁷ δυνάστης, ου, ό, ruler, sovereign. ⁸ Κανδάκη, ης, ή, Candace. ⁹ βασίλισσα, ης, ή, queen. ¹⁰ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹¹ ἄρμα, τος, τό, chariot. ¹² ἀναγινώσκω, read. ¹³ Ἡσαϊας, ου, ό, Isaiah. ¹⁴ κολλάω, glue, cleave. ¹⁵ προστρέχω, run up to, run to. ¹⁶ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁷ γέ, indeed, at least. ¹⁸ ἀναγινώσκω, you read. ¹⁹ ὁδηγέω, lead, guide. ²⁰ καθίζω, seat, sit.

περιοχη της γραφης ην ανεγίνωσκεν ήν αυτη, Ω_{ς} πρόβατον ^{3} ἐπὶ σφαγὴν ^{4} ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ^{5} ἐναντίον ^{6} τοῦ κείροντος ^{7} αὐτὸν ἄφωνος, ^{8} οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. Ἐν τῆ ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις 10 33 αὐτοῦ ἤρθη, τὴν δὲ γενεὰν ^{11} αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ^{12} Ότι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. Ἀποκριθεὶς δὲ 34 ό εὐνοῦχος ^{13} τῶ Φιλίππω ^{14} εἶπεν, Δέομαί ^{15} σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; Περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ έτέρου τινός; Άνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος ^{14} τὸ στόμα αὐτοῦ, 35 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. Ως δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, 36 ήλθον ἐπί τι ὕδωρ: καί φησιν ὁ εὐνοῦχος, 13 Ἰδού, ὕδωρ: τί κωλύει 16 με βαπτισθηναι; Καὶ ἐκέλευσεν 17 στηναι 37 τὸ ἄρμα: 18 καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι 19 εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φ ίλιππος ^{14} καὶ ὁ εὐνοῦχος: ^{13} καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39

¹ περιοχή, ής, ή, passage (of written text). ² ἀναγινώσκω, read. ³ πρόβατον, ου, τό, sheep. ⁴ σφαγή, ής, ή, slaughter, sacrifice. ⁵ ἀμνός, οῦ, ὁ, lamb. ⁶ ἐναντίον, in the sight of, before. ⁷ κείρω, shear, cut off. ⁸ ἄφωνος, speechless, mute. ⁹ ταπείνωσις, εως, ή, humiliation, humble state. ¹⁰ κρίσις, εως, ή, judgment, judging. ¹¹ γενεά, ᾶς, ή, generation. ¹² διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹³ εὐνοῦχος, ου, ό, eunuch, keeper of the bed-chamber. ¹⁴ Φίλιππος, ου, ό, Philip. ¹⁵ δέομαι, ask, request. ¹⁶ κωλύω, forbid, hinder. ¹⁷ κελεύω, order, command. ¹⁸ ἄρμα, τος, τό, chariot. ¹⁹ ἀμφότεροι, both, both of two.

"Ότε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἤρπασεν¹ τὸν Φίλιππον:² καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι³ ὁ εὐνοῦχος,⁴ ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 Φίλιππος² δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον:⁵ καὶ διερχόμενος⁶ εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.⁻

Ο δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς 10 καὶ φόνου 11 εἰς 9 τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, 2 ἤτήσατο παρ ἀὐτοῦ ἐπιστολὰς 12 εἰς Δαμασκὸν 13 πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας εὕρη τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους 4 ἀγάγη εἰς Γερουσαλήμ. Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν 3 ἐγγίζειν 5 τῆ Δαμασκῷ: 3 καὶ ἐξαίφνης 6 περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ: καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, 4 ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, Σαούλ, Σαούλ, τί με

¹ ἀρπάζω, seize, snatch. ² Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ³ οὐκέτι, no longer, no more. ⁴ εὐνοῦχος, ου, ὁ, eunuch, keeper of the bed-chamber. ⁵ Ἄζωτος, ου, ἡ, Azotus, Ashdod. ⁶ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁷ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ⁵ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ց ἐμπνέω, breathe, inspire. ¹¹ ἀπειλή, ῆς, ἡ, threat, threatening. ¹¹ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ¹² ἐπιστολή, ῆς, ἡ, letter, dispatch. ¹³ Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ¹⁴ δέω, bind, tie. ¹⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁴ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ¹ˀ περιαστράπτω, shine around, flash around.

διώκεις: Εἶπεν δέ, Τίς εἶ, κύριε; Ὁ δὲ κύριος εἶπεν, 5 Έγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις: ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ 6 εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι τί σε δεῖ ποιεῖν. Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ 7 εἰστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. Ἡγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς: 8 ἀνεῳγμένων τε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἔβλεπεν, χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. 9 Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

Ήν δέ τις μαθητης ἐν Δαμασκῷ⁷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ 10
 εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος ἐν ὁράματι, Ἀνανία. Ὁ δὲ
 εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. Ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν, 11
 Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην
 Εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκία Ἰούδα Σαῦλον

¹ διώκω, pursue, persecute. ² συνοδεύω, travel together with, journey with. ³ ἐνεός, speechless, dumb. ⁴ Σαῦλος, ου, ό, Saul. ⁵ χειραγωγέω, lead by the hand. ⁶ εἰσάγω, lead in, bring in. ⁻ Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ⁵ Ἀνανίας, ου, ό, Ananias. ⁰ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ¹¹ ῥύμη, ης, ἡ, narrow street, lane. ¹¹ εὐθύς, immediately, at once. ¹² Τούδας, α, ό, Judas, Judah.

όνόματι, Ταρσέα: 1 ίδου γὰρ προσεύχεται, καὶ εἶδεν ἐν 12 δράματι² ἄνδρα ὀνόματι Άνανίαν³ εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ γεῖρα, ὅπως ἀναβλέψη. Απεκρίθη δὲ 13 Άνανίας, Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ άνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησεν τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ίερουσαλήμ: καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν 14 άρχιερέων, δῆσαι ^{6} πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους ^{7} τὸ όνομά σου. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος, Πορεύου, 15 ότι σκεῦος ^{8} ἐκλογῆς ^{9} μοι ἐστὶν οὖτος, τοῦ βαστάσαι ^{10} τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, υίῶν τε Ίσραήλ: ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ 16 τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 12 Ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ 17 εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν, Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, ό όφθείς σοι ἐν τῆ όδῷ ἧ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψης⁵ καὶ πλησθῆς ^{13} πνεύματος άγίου. Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ^{14} 18

¹ Ταρσεύς, έως, ό, Tarsian, belonging to Tarsus. ² δραμα, τος, τό, vision, spectacle. ³ Άνανίας, ου, ό, Ananias. ⁴ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁵ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁶ δέω, bind, tie. ⁷ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ⁸ σκεύος, ους, τό, vessel, goods (plural). ⁹ ἐκλογή, ῆς, ἡ, (divine) selection, choice. ¹⁰ βαστάζω, bear, carry. ¹¹ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ¹² πάσχω, suffer, am acted upon. ¹³ πλήθω, fill. ¹⁴ ἀποπίπτω, fall, fall off.

ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ώσεὶ¹ λεπίδες,² ἀνέβλεψέν³
τε καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, καὶ λαβὼν τροφὴν⁴ 19
ἐνίσχυσεν.⁵

Έγένετο δὲ ὁ Σαῦλος μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς. Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς 20 ἐκήρυσσεν τὸν χριστόν, ὅτι οὖτός ἐστιν ὁ υἰὸς τοῦ θεοῦ. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον, 21 Οὐχ οὖτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, ταὶ 22 συνέχυνεν τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων δτι οὖτός ἐστιν ὁ χριστός.

¹ ώσεί, like, about. ² λεπίς, ίδος, ή, scale (of a fish), scale. ³ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁴ τροφή, ης, ή, food, nourishment. ⁵ ἐνισχύω, strengthen, invigorate. ⁶ Σαῦλος, ου, ό, Saul. ⁷ Δαμασκός, οῦ, ή, Damascus. ⁸ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁹ πορθέω, destroy, lay waste. ¹⁰ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹¹ δέω, bind, tie. ¹² ἐνδυναμόω, strengthen, empower. ¹³ συγχέω, confuse, confound. ¹⁴ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹⁵ συμβιβάζω, hold together, instruct.

Ως δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἰκαναί, ¹ συνεβουλεύσαντο² οί 23 Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν ³ αὐτόν: ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ⁴ ἡ 24 ἐπιβουλὴ ⁵ αὐτῶν. Παρετήρουν ⁶ τε τὰς πύλας ⁷ ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν: ³ λαβόντες δὲ 25 αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, καθῆκαν ⁸ διὰ τοῦ τείχους, ⁹ χαλάσαντες ¹⁰ ἐν σπυρίδι. ¹¹

Παραγενόμενος ¹² δὲ ὁ Σαῦλος ⁴ ἐν Τερουσαλήμ, ἐπειρᾶτο 26 κολλᾶσθαι ¹⁴ τοῖς μαθηταῖς: καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητής. Βαρνάβας ¹⁵ ²⁷ δὲ ἐπιλαβόμενος ¹⁶ αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο ¹⁷ αὐτοῖς πῶς ἐν τῆ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ¹⁸ ἐπαρρησιάσατο ¹⁹ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος ²⁰ εἰς 28 Ἱερουσαλήμ, καὶ παρρησιαζόμενος ¹⁹ ἐν τῷ ὀνόματι

¹ Ικανός, sufficient, able. ² συμβουλεύω, plot, advise. ³ ἀναιρέω, take up, kill. ⁴ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ⁵ ἐπιβουλή, ῆς, ἡ, plot, plot against. ⁶ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ⁷ πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ⁸ καθίημι, let down, lower. ⁹ τείχος, ους, τό, wall. ¹⁰ χαλάω, slacken, let down. ¹¹ σπυρίς, ίδος, ἡ, large basket, plaited basket. ¹² παραγίνομαι, come, arrive. ¹³ πειράω, try, attempt. ¹⁴ κολλάω, glue, cleave. ¹⁵ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ¹⁶ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁷ διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹⁸ Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ¹⁹ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ²⁰ εἰσπορεύομαι, enter, journey into.

τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει¹ πρὸς τοὺς 29 Ἑλληνιστάς:² οἱ δὲ ἐπεχείρουν³ αὐτὸν ἀνελεῖν.⁴ 30 Ἐπιγνόντες⁵ δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον⁴ αὐτὸν εἰς Καισάρειαν,⁻ καὶ ἐξαπέστειλαν⁵ αὐτὸν εἰς Ταρσόν.² Αἱ 31 μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας¹⁰ καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας¹¹ εἶχον εἰρήνην οἰκοδομούμεναι,¹² καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ¹³ τοῦ κυρίου καὶ τῆ παρακλήσει¹⁴ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνοντο.¹⁵

Έγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον¹⁶ διὰ πάντων κατελθεῖν 32 καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας¹⁸ Λύδδαν.¹⁹ 33 Εὖρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα Αἰνέαν²⁰ ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν²¹ ὀκτὼ²² κατακείμενον²³ ἐπὶ κραββάτω,²⁴ ὅς ἦν παραλελυμένος.²⁵ Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, Αἰνέα,²⁰ 34

¹ συζητέω, discuss, dispute. ² Έλληνιστής, οῦ, ὁ, Hellenist, Greek. ³ ἐπιχειρέω, endeavor, attempt. ⁴ ἀναιρέω, take up, kill. ⁵ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁶ κατάγω, bring down, lead down. ⁷ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ⁸ ἐξαποστέλλω, send forth. ⁹ Ταρσός, οῦ, ή, Tarsus. ¹⁰ Ιουδαία, ας, ή, Judea. ¹¹ Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ¹² οἰκοδομέω, build up, construct. ¹³ φόβος, ου, ό, fear, terror. ¹⁴ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ¹⁵ πληθύνω, multiply, increase. ¹⁶ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁷ κατέρχομαι, come down, go down. ¹⁸ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹⁹ Λύδδα, Lydda, Diospolis. ²⁰ Αἰνέας, ου, ό, Aeneas. ²¹ ἔτος, ους, τό, year. ²² ὀκτώ, eight, 8. ²³ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ²⁴ κράβαττος, ου, ὁ, mattress, pallet. ²⁵ παραλύω, relax, enfeeble.

ὶᾶταί ^{1} σε Ἰησοῦς ὁ χριστός: ἀνάστηθι καὶ στρῶσον ^{2} σεαυτῷ. ^{3} Καὶ εὐθέως ἀνέστη. Καὶ εἶδον αὐτὸν πάντες 35 οἱ κατοικοῦντες ^{4} Λύδδαν ^{5} καὶ τὸν Ἀσσάρωνα, ^{6} οἴτινες ἐπέστρεψαν ^{7} ἐπὶ τὸν κύριον.

Έν Τόππη⁸ δέ τις ἦν μαθήτρια⁹ ὀνόματι Ταβηθά,¹⁰ ἢ 36 διερμηνευομένη¹¹ λέγεται Δορκάς: αὔτη ἦν πλήρης¹³ ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν¹⁴ ὧν ἐποίει. Ἐγένετο 37 δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν¹⁵ αὐτὴν ἀποθανεῖν: λούσαντες¹⁶ δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερώω. ¹⁷ 38 Ἐγγὺς¹⁸ δὲ οὔσης Λύδδης⁵ τῆ Ἰόππη,⁸ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῆ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, παρακαλοῦντες μὴ ὀκνῆσαι¹⁹ διελθεῖν²⁰ ἕως αὐτῶν. Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν²¹ αὐτοῖς: ὂν 39 παραγενόμενον²² ἀνήγαγον²³ εἰς τὸ ὑπερῷον, ¹⁷ καὶ

¹ ἰάομαι, heal. ² στρωννύω, spread, furnish. ³ σεαυτοῦ, yourself, of you. ⁴ κατοικέω, inhabit, dwell. ⁵ Λύδδα, Lydda, Diospolis. ⁶ Ασσαρών, οῦ, ὁ, Sharon, Saron. ⁻ ἐπιστρέφω, turn to, return. Ἦ Τόππη, ης, ἡ, Joppa. ⁰ μαθήτρια, ας, ἡ, female disciple, female student. ¹¹ Ταβηθά, ἡ, Tabitha, antelope. ¹¹¹ διερμηνεύω, translate, interpret. ¹² Δορκάς, άδος, ἡ, Dorcas. ¹³ πλήρης, full. ¹⁴ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ¹⁵ ἀσθενέω, be weak, sick. ¹⁶ λούω, bathe, wash. ¹⁻ ὑπερῷον, ου, τό, upper story, room upstairs. ¹ፄ ἐγγύς, near. ¹⁰ ὀκνέω, hesitate, delay. ²⁰ διέρχομαι, cross over, pass through. ²¹ συνέρχομαι, come together, come or go with. ²² παραγίνομαι, come, arrive. ²³ ἀνάγω, lead up, restore.

παρέστησαν¹ αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι² κλαίουσαι³ καὶ ἐπιδεικνύμεναι⁴ χιτῶνας⁵ καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς. Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ 40 Πέτρος θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο: καὶ ἐπιστρέψας ^{8} πρὸς τὸ σῶμα, εἶπεν, Ταβηθά, ἀνάστηθι. Ἡ δὲ ηνοιξεν τους όφθαλμους αυτής: καὶ ίδοῦσα τὸν Π έτρον, ἀνεκάθισεν. $^{^{10}}$ Δοὺς δὲ αὐτῆ χεῖρα, ἀνέστησεν ^{41} αὐτήν: Φωνήσας 11 δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας, 2 παρέστησεν ^{1} αὐτὴν ζῶσαν. Γνωστὸν ^{12} δὲ ἐγένετο καθ' 42 όλης τῆς Ἰόππης, 13 καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν κύριον. Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς 14 μεῖναι αὐτὸν ἐν 43 Ἰόππη 13 παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ. 15

ἀνὴρ δέ τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ¹6 ὀνόματι Κορνήλιος,¹7 10
 ἑκατοντάρχης¹8 ἐκ σπείρης¹9 τῆς καλουμένης
 Ἰταλικῆς,²0 εὐσεβὴς²¹ καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν 2

¹ παρίστημι, be present, stand by. ² χήρα, ας, ή, widow. ³ κλαίω, weep, weep for. ⁴ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ⁵ χιτών, ωνος, ὁ, tunic, garment. ⁶ Δορκάς, άδος, ή, Dorcas. ⁷ γόνυ, ατος, τό, knee. ⁸ ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁹ Ταβηθά, ή, Tabitha, antelope. ¹⁰ ἀνακαθίζω, sit up. ¹¹ φωνέω, call, crow. ¹² γνωστός, known, acquaintance. ¹³ Τόππη, ης, ή, Joppa. ¹⁴ ἱκανός, sufficient, able. ¹⁵ βυρσεύς, έως, ὁ, tanner. ¹⁶ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ¹⁷ Κορνήλιος, ου, ὁ, Cornelius. ¹⁸ ἐκατοντάρχης, centurion. ¹⁹ σπεῖρα, ης, ἡ, cohort. ²⁰ Τταλικός, Italian. ²¹ εὐσεβής, pious, devout.

παντὶ τῶ οἴκω αὐτοῦ, ποιῶν τε ἐλεημοσύνας¹ πολλὰς τῶ λαῶ, καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντός. Εἶδεν ἐν 3 οράματι³ Φανερως, ώσει⁵ ώραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε. ^{7} Ὁ δὲ ἀτενίσας ^{8} αὐτῶ καὶ ἔμ ϕ οβος ^{9} ^{4} γενόμενος εἶπεν, Τί ἐστιν, κύριε; Εἶπεν δὲ αὐτῶ, Αἱ προσευχαί¹⁰ σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι¹ σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον¹¹ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Καὶ νῦν πέμψον εἰς 5 Ἰόππην ^{12} ἄνδρας, καὶ μετάπεμ ^{13} Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον¹⁴ Πέτρον: οδτος ξενίζεται¹⁵ παρά τινι 6 Σίμωνι βυρσεῖ, ^{16} ὧ ἐστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν. Ω ς δὲ 7ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν τῷ Κορνηλίω, Φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν ^{18} αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην ^{19} εὐσεβῆ ^{20} τῶν προσκαρτερούντων ^{21} αὐτῷ, καὶ ἐξηγησάμενος ^{22} 8 αὐτοῖς ἄπαντα, ^{23} ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην. ^{12}

 $^{^1}$ έλεημοσύνη, ης, ή, alms, alms-giving. ^{2} δέομαι, ask, request. ^{3} ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ^{4} φανερώς, openly, publicly. ^{5} ώσεί, like, about. ^{6} ἔνατος, ninth. ^{7} Κορνήλιος, ου, ὁ, Cornelius. ^{8} ἀτενίζω, gaze, stare. ^{9} ἔμφοβος, terrified, frightened. ^{10} προσευχή, ής, ή, prayer, place for prayer. ^{11} μνημόσυνον, ου, τό, memory, memorial. ^{12} Τόππη, ης, ή, Joppa. ^{13} μεταπέμπω, send for, summon. ^{14} ἐπικαλέω, call upon, invoke. ^{15} ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ^{16} βυρσεύς, έως, ὁ, tanner. ^{17} φωνέω, call, crow. ^{18} οικέτης, ου, ὁ, house servant, household servant. ^{19} στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ^{20} εὐσεβής, pious, devout. ^{21} προσκαρτερέω, continue in or with, persist. ^{22} ἔξηγέομαι, explain, describe. ^{23} ἄπας, each, every.

Tῆ δὲ ἐπαύριον, δοδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῆ πόλει 9 έγγιζόντων,3 ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα⁴ περὶ ὥραν ἕκτην:⁵ προσεύξασθαι, έγένετο δὲ 10 πρόσπεινος, νεύσασθαι:⁷ ἤθελεν καὶ παρασκευαζόντων δε εκείνων, επέπεσεν έπ' αὐτὸν ἔκστασις, 10 καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ 11 καταβαίνον ἐπ' αὐτὸν σκεῦός τι ως ὁθόνην ²μεγάλην, τέσσαρσιν¹³ άργαῖς δεδεμένον, ¹⁴ καὶ καθιέμενον 15 ἐπὶ τῆς γῆς: ἐν ῷ ὑπῆρχεν πάντα τὰ 12 τετράποδα¹⁶ τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία¹⁷ καὶ τὰ ἑρπετὰ¹⁸ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς 13 αὐτόν, Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον²⁰ καὶ φάγε. Ὁ δὲ 14 Πέτρος εἶπεν, Μηδαμῶς, ^{21} κύριε: ὅτι οὐδέποτε ^{22} ἔφαγον πᾶν κοινὸν ^{23} ἢ ἀκάθαρτον. ^{24} Καὶ φωνὴ πάλιν 15 έκ δευτέρου²⁵ πρὸς αὐτόν, ή δ θεὸς ἐκαθάρισεν, ²⁶ σὺ

 $^{^1}$ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ^{2} ὀδοιπορέω, travel, be on the way. ^{3} ἐγγίζω, come near, approach. ^{4} δῶμα, τος, τό, house, housetop. ^{5} ἔκτος, sixth. ^{6} πρόσπεινος, hungry, very hungry. ^{7} γεύομαι, taste, experience. ^{8} παρασκευάζω, prepare, make ready. ^{9} ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ^{10} ἔκοτασις, εως, ή, bewilderment, ecstasy. ^{11} σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ^{12} ὸθόνη, ης, ή, linen cloth, sheet. ^{13} πέσσαρες, four, ^{4} . ^{4} δέω, bind, tie. ^{15} καθίημι, let down, lower. ^{16} τετράπους, four-footed animal, four-footed. ^{17} θηρίον, ου, τό, wild beast, animal. ^{18} έρπετόν, οῦ, τό, creeping thing, reptile. ^{19} πετεινόν, ου, τό, bird. ^{20} θύω, sacrifice, kill. ^{21} μηδαμώς, by no means, no. ^{22} οὐδέποτε, never. ^{23} κοινός, common, unclean. ^{24} ἀκάθαρτος, unclean, impure. ^{25} δεύτερος, second. ^{26} καθαρίζω, cleanse, make clean.

μὴ κοίνου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς: καὶ πάλιν 16 ἀνελήφθη τὸ σκεῦος έἰς τὸν οὐρανόν.

 Ω ς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει δ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα δ 17 είδεν, καὶ ἰδού, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες την οἰκίαν Σίμωνος, ἐπέστησαν ^{9} ἐπὶ τὸν πυλῶνα, ^{10} καὶ φωνήσαντες ^{11} 18 ἐπυνθάνοντο¹² εἰ Σίμων, ὁ ἐπικαλούμενος¹³ Πέτρος, ἐνθάδε ^{14} ξενίζεται. ^{15} Τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου 19 περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα, Ἰδού, ἄνδρες ζητοῦσίν σε. Άλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ 20 πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος: ^{16} διότι ^{17} έγω ἀπέσταλκα αὐτούς. Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς 21 τούς ἄνδρας εἶπεν, Ἰδού, ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε: τίς ἡ αἰτία ^{18} δι' ἣν πάρεστε; ^{19} Οἱ δὲ εἶπον, Κορνήλιος ^{7} 22 έκατοντάρχης,²⁰ ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν

¹ χοινόω, make common, defile. ² τρίς, thrice, three times. ³ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ⁴ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ⁵ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ⁶ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ⁷ Κορνήλιος, ου, ό, Cornelius. ⁸ διερωτάω, ask about, learn by inquiry. ⁹ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁰ πυλών, ῶνος, ό, vestibule, gateway. ¹¹ φωνέω, call, crow. ¹² πυνθάνομαι, inquire, ask. ¹³ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹⁴ ἐνθάδε, within, here. ¹⁵ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ¹⁶ διακρίνω, discriminate, judge. ¹⁷ διότι, because, on this account. ¹⁸ αἰτία, ας, ή, cause, reason. ¹⁹ πάρειμι, be present, have arrived. ²⁰ ἐκατοντάρχης, centurion.

θεόν, μαρτυρούμενός τε ύπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Τουδαίων, ἐχρηματίσθη¹ ὑπὸ ἀγγέλου ἀγίου μεταπέμψασθαί² σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. Εἰσκαλεσάμενος³ οὖν αὐτοὺς 23 ἐξένισεν.⁴

Τῆ δὲ ἐπαύριον ὁ Πέτρος ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. Καὶ 24 τῆ ἐπαύριον ἐεἰσῆλθον εἰς τὴν Καισάρειαν. Ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς ²² αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους ¹³ φίλους. ¹⁴ Ως δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας 25 αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν. Ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρεν λέγων, 26 Ἀνάστηθι: κὰγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. Καὶ 27 συνομιλῶν ¹6 αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει

¹χρηματίζω, instruct, reveal. ² μεταπέμπω, send for, summon. ³ εἰσκαλέομαι, invite in, call in. ⁴ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ⁵ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ⁶ Ἰόππη, ης, ή, Joppa. ⁷ συνέρχομαι, come together, come or go with. ⁸ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ⁹ Κορνήλιος, ου, ό, Cornelius. ¹⁰ προσδοκάω, wait for, look for. ¹¹ συγκαλέω, call together. ¹² συγγενής, kindred, relative. ¹³ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹⁴ φίλος, ου, ό, loving, friend. ¹⁵ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹⁶ συνομιλέω, talk, converse with.

συνεληλυθότας πολλούς, ἔφη τε πρὸς αὐτούς, Ύμεῖς 28 ἐπίστασθε² ώς ἀθέμιτόν³ ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίω κολλᾶσθαι ^{4} ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλω: ^{5} καὶ ἐμοὶ ὁ θεὸς ἔδειξεν⁶ μηδένα κοινὸν⁷ ἢ ἀκάθαρτον⁸ λέγειν διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ที่ λθον 29 ἄνθρωπον: μεταπεμφθείς. ^{10} Πυνθάνομαι ^{11} οὖν, τίνι λόγω μετεπέμψασθέ¹⁰ με. Καὶ ὁ Κορνήλιος¹² ἔφη, Ἀπὸ 30 τετάρτης 13 ἡμέρας μέχρι 14 ταύτης τῆς ὥρας ἤμην νηστεύων, ^{15} καὶ τὴν ἐνάτην ^{16} ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου: καὶ ἰδού, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν $\dot{\epsilon}$ σθῆτι¹⁷ λαμπρᾶ, ¹⁸ καί φησιν, Κορνήλιε, ¹² εἰσηκούσθη 31 σου ή προσευχή, ^{20} καὶ αἱ ἐλεημοσύναι ^{21} σου ἐμνήσθησαν ^{22} ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Πέμψον οὖν εἰς 32 Ἰόππην, ^{23} καὶ μετακάλεσαι ^{24} Σίμωνα ^{25} έπικαλεῖται ^{25} Πέτρος: οὖτος ξενίζεται ^{26} ἐν οἰκία Σίμωνος βυρσέως ^{27}

 $^{^1}$ συνέρχομαι, come together, come or go with. ^{2} ἐπίσταμαι, understand, know. ^{3} ὰθέμιτος, unlawful, forbidden. ^{4} κολλάω, glue, cleave. ^{5} ὰλλόφυλος, alien, foreign. ^{6} δείκνυμι, show, point out. ^{7} κοινός, common, unclean. ^{8} ἀκάθαρτος, unclean, impure. ^{9} ἀναντιρρήτως, without objection. ^{10} μεταπέμπω, send for, summon. ^{11} πυνθάνομαι, inquire, ask. ^{12} Κορνήλιος, ου, ^{5} , Cornelius. ^{13} πέταρτος, fourth. ^{14} μέχρι, until, as far as (gen). ^{15} νηστεύω, fast. ^{16} ἔνατος, ninth. ^{17} ὲσθής, ῆτος, ^{5} η, clothing. ^{18} λαμπρός, bright, shining. ^{19} εἰσακούω, listen, hear. ^{20} προσευχή, ^{5} ης, ^{5} η, prayer, place for prayer. ^{21} ἐλεημοσύνη, ^{7} ης, ^{5} η, alms, alms-giving. ^{22} μιμνήσκομαι, remember, recall. ^{23} Τόπτη, ^{7} ης, ^{7} η, Joppa. ^{24} μετακαλέω, send for. ^{25} ἐπικαλέω, call upon, invoke. ^{26} ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ^{27} βυρσεύς, έως, ^{5} , tanner.

παρὰ θάλασσαν: δς παραγενόμενος¹ λαλήσει σοι. 33 Ἐξαυτῆς² οὖν ἔπεμψα πρός σε: σύ τε καλῶς³ ἐποίησας παραγενόμενος.¹ Νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν⁴ ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα⁵ σοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ. ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν, 34

Έπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήπτης ὁ θεός: ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ 35 φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἐστιν. Τὸν λόγον δν ἀπέστειλεν τοῖς 36 υἰοῖς Ἰσραήλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ – οὖτός ἐστιν πάντων κύριος – ὑμεῖς οἴδατε, 37 τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, 10 ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ιο δεκήρυξεν Ἰωάννης: Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, 12 ὡς 38 ἔχρισεν ια ἀντὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἀγίω καὶ δυνάμει, ὅς

¹ παραγίνομαι, come, arrive. ² έξαυτής, at once, forthwith. ³ καλῶς, rightly, well. ⁴ πάρειμι, be present, have arrived. ⁵ προστάσσω, command, order. ⁶ καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ⁷ προσωπολήπτης, ου, ό, one who shows partiality. ⁸ ἐργάζομαι, work, word. ⁹ δεκτός, acceptable, welcome. ¹⁰ Τουδαία, ας, ή, Judea. ¹¹ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹² Ναζαρέτ, ή, Nazareth. ¹³ χρίω, anoint.

εὐεργετῶν ^{2} καὶ ἰώμενος ^{3} πάντας τοὺς δι $\tilde{n}$ $\lambda \theta \epsilon v^1$ καταδυναστευομένους ύπὸ τοῦ διαβόλου, δίτι ὁ θεὸς ην μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες πάντων ὧν 39 ἐποίησεν ἔν τε τῆ χώρ α^7 τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ίερουσαλήμ: ὃν καὶ ἀνεῖλον⁸ κρεμάσαντες⁹ ἐπὶ ξύλου. Τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν τῆ τρίτη ἡμέρα, καὶ ἔδωκεν 40 αὐτὸν ἐμφανῆ το γενέσθαι, οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ 41 μάρτυσιν τοῖς προκεχειροτονημένοις 2 ύπὸ τοῦ θεοῦ, ήμῖν, οἴτινες συνεφάγομεν ^{13} καὶ συνεπίομεν ^{14} αὐτῶ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. **Κ**αὶ 42 παρήγγειλεν 15 ήμῖν κηρύξαι τῷ λαῶ, διαμαρτύρασθαι ^{16} ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ώρισμένος ^{17} ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτὴς 18 ζώντων καὶ νεκρῶν. Τούτῳ πάντες 43 οί προφήται μαρτυρούσιν, ἄφεσιν $^{^{19}}$ άμαρτιών λαβείν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς

¹ διέρχομαι, cross over, pass through. ² εὐεργετέω, do good to, do good deeds. ³ ἰάομαι, heal. ⁴ καταδυναστεύω, oppress, overpower. ⁵ διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ⁶ μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ⁷ χώρα, ας, ἡ, land, region. ⁸ ἀναιρέω, take up, kill. ⁹ κρεμάννυμι, hang, hang up. ¹⁰ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ¹¹ ἐμφανής, visible, manifest. ¹² προχειροτονέω, choose beforehand. ¹³ συνεσθίω, eat with. ¹⁴ συμπίνω, drink with, drink together with. ¹⁵ παραγγέλλω, order, command. ¹⁶ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ¹⁷ ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹⁸ κριτής, ου, ὁ, judge. ¹⁹ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness.

αὐτόν.

"Ετι λαλούντος τού Πέτρου τὰ ῥήματα ταύτα, ἐπέπεσεν 44 τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. Καὶ ἐξέστησαν ^{2} οἱ ἐκ περιτομῆς ^{3} πιστοί, ὅσοι 45 συνήλθον τω Πέτρω, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰδ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται. "Ηκουον γὰρ αὐτῶν 46 λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων ^{7} τὸν θεόν. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος, Μήτι $^{\rm s}$ τὸ ὕδωρ κωλῦσαι $^{\rm s}$ 47 δύναταί τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ πνεύμα τὸ ἄγιον ἔλαβον καθώς καὶ ἡμεῖς; 48 Προσέταξέν ^{10} τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῶ ὀνόματι τοῦ κυρίου. Τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι 11 ἡμέρας τινάς.

¹ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ² ἐξίστημι, amaze, be amazed. ³ περιτομή, ῆς, ἡ, circumcision. ⁴ συνέρχομαι, come together, come or go with. ⁵ δωρεά, ᾶς, ἡ, gift, free gift. ⁶ ἐκχέω, pour out, shed. ⊓ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. 8 μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. 9 κωλύω, forbid, hinder. ¹¹⁰ προστάσσω, command, order. ¹¹² ἐπιμένω, continue, remain.

"Ηκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ 11 τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυμα, 2 θεοῦ. διεκρίνοντο ^{2} πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, ^{3} λέγοντες ^{3} ότι Πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν⁴ ἔγοντας εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. Άρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξετίθετο 4 αὐτοῖς καθεξῆς λέγων, Έγω ἤμην ἐν πόλει Ἰόππη ^{8} 5 προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ^{9} ὅραμα, ^{10} καταβαίνον σκεῦός 11 τι, ως οθόνην 12 μεγάλην τέσσαρσιν¹³ ἀρχαῖς καθιεμένην¹⁴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ήλθεν ἄχρι ^{15} ἐμοῦ: εἰς ἣν ἀτενίσας ^{16} κατενόουν, ^{17} καὶ ^{6} εἶδον τὰ τετράποδα ^{18} τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία ^{19} καὶ τὰ έρπετά ^{20} καὶ τὰ πετεινά ^{21} τοῦ οὐρανοῦ. Ἦκουσα δὲ 7φωνής λεγούσης μοι, Άναστάς, Πέτρε, θῦσον²² καὶ φάγε. Εἶπον δέ, Μηδαμῶς, ^{23} κύριε: ὅτι πᾶν κοινὸν ^{24} ἢ 8

 $^{^1}$ Ιουδαία, ας, ή, Judea. ^{2} διακρίνω, discriminate, judge. ^{3} περιτομή, ῆς, ή, circumcision. ^{4} ἀκροβυστία, ας, ή, uncircumcision, foreskin. ^{5} συνεσθίω, eat with. ^{6} ἐκτίθημι, declare, explain. ^{7} καθεξῆς, successively, in order. ^{8} Ἰόππη, ης, ή, Joppa. ^{9} ἔκοτασις, εως, ή, bewilderment, ecstasy. ^{10} ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ^{11} σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ^{12} ὀθύονη, ης, ή, linen cloth, sheet. ^{13} τέσσαρες, four, 4. ^{14} καθίημι, let down, lower. ^{15} ἄχρι, as far as, up to (gen). ^{16} ἀτενίζω, gaze, stare. ^{17} κατανοέω, observe, understand. ^{18} τετράπους, four-footed animal, four-footed. ^{19} θηρίον, ου, τό, wild beast, animal. ^{20} έρπετόν, οῦ, τό, creeping thing, reptile. ^{21} πετεινόν, ου, τό, bird. ^{22} θύω, sacrifice, kill. ^{23} μηδαμῶς, by no means, no. ^{24} κοινός, common, unclean.

ἀκάθαρτον¹ οὐδέποτε² εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 Άπεκρίθη δέ μοι φωνή ἐκ δευτέρου³ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Ἡ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν, ⁴ σὺ μὴ κοίνου. ⁵ Τοῦτο δὲ 10 έγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ πάλιν ἀνεσπάσθη απαντα εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ ἰδού, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες 11 ἐπέστησαν ^{10} ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἡ ἤμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός με. Εἶπεν δέ μοι τὸ πνεῦμα 12 συνελθεῖν 12 αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενον. 13 τ Ηλθον δὲ σύν έμοὶ καὶ οἱ εξ14 ἀδελφοὶ οὖτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός: ἀπήγγειλέν ^{15} τε ἡμῖν πῶς εἶδεν 13 τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην ^{16} ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι ^{17} Σίμωνα, τὸν ἐπικαλούμενον ^{18} Πέτρον, 14 δς λαλήσει ρήματα πρός σε, ἐν οἶς σωθήση σὺ καὶ πᾶς ό οἶκός σου. Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν. ἐπέπεσεν¹⁹ 15 τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐπ' αὐτούς, ὥσπερ ^{20} καὶ ἐφ' ἡμᾶς

¹ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ² οὐδέποτε, never. ³ δεύτερος, second. ⁴ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁵ κοινόω, make common, defile. ⁶ τρίς, thrice, three times. ⁷ ἀνασπάω, draw up, pull up. ⁸ ἄπας, each, every. ⁹ ἐξαυτῆς, at once, forthwith. ¹⁰ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹¹ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ¹² συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹³ διακρίνω, discriminate, judge. ¹⁴ ἔξ, six, 6. ¹⁵ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁶ Ἰόππη, ης, ἡ, Joppa. ¹⁷ μεταπέμπω, send for, summon. ¹⁸ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹⁹ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ²⁰ ὥσπερ, just as, even as.

ἐν ἀρχῆ. Ἐμνήσθην¹ δὲ τοῦ ῥήματος κυρίου, ὡς 16 ἔλεγεν, Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. Εἰ οὖν τὴν ἴσην² 17 δωρεὰν³ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν χριστόν, ἐγὼ δὲ τίς ἤμην δυνατὸς⁴ κωλῦσαι⁵ τὸν θεόν; Ἀκούσαντες δὲ 18 ταῦτα ἡσύχασαν,6 καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, λέγοντες, Ἄρα⁻ γε⁵ καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν² ἔδωκεν εἰς ζωήν.

Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες¹⁰ ἀπὸ τῆς θλίψεως¹¹ τῆς 19 γενομένης ἐπὶ Στεφάνω¹² διῆλθον¹³ ἔως Φοινίκης¹⁴ καὶ Κύπρου¹⁵ καὶ Ἀντιοχείας,¹⁶ μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. ⁷Ησαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν 20 ἄνδρες Κύπριοι¹⁷ καὶ Κυρηναῖοι,¹⁸ οἴτινες εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν,¹⁶ ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς,¹⁹

¹ μιμνήσκομαι, remember, recall. ² ἴσος, equal, identical. ³ δωρεά, ας, ή, gift, free gift. ⁴ δυνατός, powerful, possible. ⁵ κωλύω, forbid, hinder. ⁶ ήσυχάζω, be still, be silent. ⁷ ἄρα, so, then. ⁸ γέ, indeed, at least. ⁹ μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind. ¹⁰ διασπείρω, scatter, scatter like seed. ¹¹ θλῖψις, εως, ή, tribulation, persecution. ¹² στέφανος, ου, ό, crown, garland. ¹³ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁴ Φοινίκη, ης, ή, Phoenicia. ¹⁵ Κύπρος, ου, ή, Cyprus. ¹⁶ Άντιόχεια, ας, ή, Antioch. ¹⁷ Κύπριος, ου, ό, Cyprian, Cypriote. ¹⁸ Κυρηναΐος, ου, ό, Cyrenian, belonging to Cyrene. ¹⁹ Έλληνιστής, οῦ, ό, Hellenist, Greek.

εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. Καὶ ἦν γεὶρ 21 κυρίου μετ' αὐτῶν: πολύς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν² ἐπὶ τὸν κύριον. Ἡκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς 22 τὰ ὧτα³ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν: καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθεῖν ἕως Άντιογείας: δς παραγενόμενος καὶ ίδὼν τὴν χάριν 23 τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῆ προθέσει⁹ τῆς καρδίας προσμένειν ^{10} τῷ κυρίῳ: ὅτι ἦν ἀνὴρ 24άγαθὸς καὶ πλήρης 11 πνεύματος άγίου καὶ πίστεως: καὶ προσετέθη 2 όγλος ἱκανὸς 3 τῶ κυρίω. Ἐξῆλθεν δὲ 25 εἰς Ταρσὸν 14 ὁ Βαρνάβας 5 ἀναζητῆσαι 15 Σαῦλον, 16 καὶ 26 εύρων ήγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν. Έγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν¹⁷ ὅλον συναχθῆναι τῆ ἐκκλησία καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, ^{13} χρηματίσαι ^{18} τε πρῶτον ἐν Άντιοχεία ^{7} τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς. ^{19}

¹ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ² ἐπιστρέφω, turn to, return. ³ οὕς, ους, τό, ear. ⁴ ἐξαποστέλλω, send forth. ⁵ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ⁶ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁷ Ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ⁸ παραγίνομαι, come, arrive. ⁹ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ¹⁰ προσμένω, wait longer, remain. ¹¹ πλήρης, full. ¹² προστίθημι, add, add to. ¹³ ἱκανός, sufficient, able. ¹⁴ Ταρσός, οῦ, ἡ, Tarsus. ¹⁵ ἀναζητέω, look, search. ¹⁶ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ¹⁷ ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, year. ¹⁸ χρηματίζω, instruct, reveal. ¹⁹ Χριστιανός, οῦ, ὁ, Christian.

Έν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον¹ ἀπὸ 27 Τεροσολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν.² Ἀναστὰς δὲ 28 εἶς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος,³ ἐσήμανεν⁴ διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν⁵ μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην:6 ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου⁻ Καίσαρος.8 Τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτό² τις, 29 ὥρισαν¹0 ἔκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν¹¹ πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν¹² ἐν τῆ Ἰουδαίᾳ¹³ ἀδελφοῖς: ὅ καὶ 30 ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα¹⁴ καὶ Σαύλου.¹5

Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν¹6 Ἡρῷδης¹7 ὁ 12
 βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί¹8 τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. ἀνεῖλεν¹9 δὲ Ἰάκωβον²0 τὸν ἀδελφὸν 2
 Ἰωάννου μαχαίρα.²¹ Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν²² ἐστιν τοῖς 3
 Ἰουδαίοις, προσέθετο²³ συλλαβεῖν²⁴ καὶ Πέτρον –

¹ κατέρχομαι, come down, go down. ² Άντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ³ Άγαβος, ου, ὁ, Agabus. ⁴ σημαίνω, indicate, signify. ⁵ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ⁶ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁷ Κλαύδιος, ου, ὁ, Claudius. ⁸ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ⁹ εὐπορέω, have means, am prosperous. ¹⁰ ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹¹ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service. ¹² κατοικέω, inhabit, dwell. ¹³ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁴ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ¹⁵ Σαῦλος, ου, ὁ, Saul. ¹⁶ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁷ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁸ κακόω, mistreat, harm. ¹⁹ ἀναιρέω, take up, kill. ²⁰ Ἰάκωβος, James, Jacob. ²¹ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ²² ἀρεστός, pleasing, desirable. ²³ προστίθημι, add, add to. ²⁴ συλλαμβάνω, take, conceive.

ήσαν δὲ αἱ ἡμέραι τῶν ἀζύμων ^{1} – ὃν καὶ πιάσας ^{2} ἔθετο 4εἰς φυλακήν, π παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν ^{6} φυλάσσειν ^{7} αὐτόν, βουλόμενος ^{8} μετὰ τὸ Π άσγα ^{9} ἀναγαγεῖν ^{10} αὐτὸν τῷ λαῷ. Ὁ μὲν οὖν 5 Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ: ^{3} προσευχὴ ^{11} δὲ ἦν έκτενης 12 γινομένη ύπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν ύπὲρ αὐτοῦ. "Ότε δὲ ἔμελλεν αὐτὸν προάγειν ^{13} ὁ 6 ^{15} Ηρώδης, ^{14} τῆ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος ^{15} μεταξυ ^{16} δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος άλύσεσιν ^{18} δυσίν: $φύλακές^{19}$ τε προ ^{20} τῆς θύρας ^{21} ἐτήρουν τὴν φυλακήν.³ Καὶ ἰδού, ἄγγελος κυρίου ἐπέστη,²² καὶ 7 $φως ἔλαμψεν²³ ἐν τῷ οἰκήματι: <math>^{24}$ πατάξας ^{25} δὲ τὴν πλευρὰν²⁶ τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, Ἀνάστα έν τάχει. ^{27} Καὶ ἐξέπεσον ^{28} αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ^{18} ἐκ τῶν

¹ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ² πιάζω, take, lay hold of. ³ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁴ τέσσαρες, four, 4. 5 τετράδιον, ου, τό, squad of four soldiers. 6 στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ⁷ φυλάσσω, guard, keep. ⁸ βούλομαι, wish, will. ⁹ πάσχα, τό, passover, passover feast. ¹⁰ ἀνάγω, lead up, restore. ¹¹ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹² ἐκτενής, zealous, earnest. ¹³ προάγω, lead forth, go before. ¹⁴ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁵ κοιμάομαι, sleep, fall asleep. ¹⁶ μεταξύ, between, after. ¹⁷ δέω, bind, tie. ¹⁸ ἄλυσις, εως, ἡ, chain. ¹⁹ φύλαξ, ακος, ὁ, guard, sentinel. ²⁰ πρό, before (gen), before. ²¹ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ²² ἐφίστημι, stand over, come upon. ²³ λάμπω, shine. ²⁴ οἵκημα, τος, τό, room, dwelling. ²⁵ πατάσσω, strike, smite. ²⁶ πλευρά, ᾶς, ἡ, side, side of the body. ²⁷ τάχος, ους, τό, speed, quickness. ²⁸ ἐκπίπτω, fall away, fall out.

γειρών. Εἶπέν τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν, Περίζωσαι 8 καὶ ὑπόδησαι² τὰ σανδάλιά³ σου. Ἐποίησεν δὲ οὕτως. Καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ⁴ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. Καὶ ἐξελθών ἠκολούθει αὐτῷ: καὶ οὐκ ᠀ ἤδει ὅτι ἀληθές⁵ ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, έδόκει δὲ ὅραμα ^{6} βλέπειν. Δ ιελθόντες ^{7} δὲ πρώτην 10 φυλακὴν ^{8} καὶ δευτέραν, ^{9} ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην ^{10} τὴν σιδηρᾶν, την φέρουσαν εἰς την πόλιν, ήτις αὐτομάτη ηνοίγθη αὐτοῖς: καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ^{13} ῥύμην ^{14} μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη 15 ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ 11 Πέτρος, γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπεν, Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν ^{17} κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ έξείλετό¹⁸ με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου¹⁹ καὶ πάσης τῆς προσδοκίας ^{20} τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. Συνιδών ^{21} τε 12 ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ

¹ περιζώννυμι, gird, gird round. ² ύποδέω, put on my feet. ³ σανδάλιον, ου, τό, sandal. ⁴ περιβάλλω, put around, clothe. ⁵ άληθής, true, unconcealed. ⁶ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ⁷ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁸ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁹ δεύτερος, second. ¹⁰ πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ¹¹ σιδήρεος, made of iron. ¹² αὐτόματος, by itself, of its own accord. ¹³ προέρχομαι, go in front, precede. ¹⁴ ῥύμη, ης, ἡ, narrow street, lane. ¹⁵ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹⁶ ἀληθως, truly, really. ¹⁷ ἐξαποστέλλω, send forth. ¹⁸ ἐξαιρέω, take out, deliver. ¹⁹ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ²⁰ προσδοκία, ας, ἡ, expectation, waiting. ²¹ σύνοιδα, know, be conscious of.

Mάρκου, οῦ³ ἦσαν ἱκανοὶ⁴ ἐπικαλουμένου¹ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. Κρούσαντος δὲ 13 τοῦ Πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλώνος, προσῆλθεν παιδίσκη⁹ ὑπακοῦσαι, 10 ὀνόματι Ῥόδη. 11 ἐπιγνοῦσα ^{12} τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς ούκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα,⁸ εἰσδραμοῦσα¹³ ἀπήγγειλεν ^{14} έστάναι τὸν Π έτρον πρὸ ^{15} τοῦ πυλώνος. ^{8} Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον, Μαίνη. 16 Ἡ δὲ διϊσχυρίζετο 17 15 ούτως ἔχειν. Οἱ δὲ ἔλεγον, Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστιν. Ὁ 16 δὲ Πέτρος ἐπέμενεν ^{18} κρούων: ἀνοίξαντες δὲ εἶδον αὐτόν, καὶ ἐξέστησαν. 19 Κατασείσας 20 δὲ αὐτοῖς τῆ 17 χειρὶ σιγᾶν, 21 διηγήσατο 22 αὐτοῖς πῶς ὁ κύριος αὐτὸν έξήγαγεν ^{23} ἐκ τῆς φυλακῆς. ^{24} Εἶπεν δέ, Ἀπαγγείλατε ^{14} Ἰακώβω²⁵ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ ἐξελθὼν έπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν 18

¹ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ² Μᾶρκος, ου, ὁ, Mark. ³ σὖ, where, when. ⁴ ἱκανός, sufficient, able. ⁵ συναθροίζω, gather, bring together. ⁶ κρούω, knock, strike. ⁻ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ễ πυλών, ῶνος, ὁ, vestibule, gateway. ⁰ παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ¹⁰ ὑπακούω, obey, listen. ¹¹ Ῥόδη, ης, ἡ, Rhoda. ¹² ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹³ εἰστρέχω, run in. ¹⁴ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁵ πρό, before (gen), before. ¹⁶ μαίνομαι, rage, be furious. ¹⁷ διϊσχυρίζομαι, insist, maintain firmly. ¹৪ ἐπιμένω, continue, remain. ¹⁰ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ²⁰ κατασείω, shake, motion. ²¹ σιγάω, be silent, become silent. ²² διιγέομαι, relate fully, relate in full. ²³ ἐξάγω, lead out. ²⁴ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ²⁵ Τάκωβος, James, Jacob.

τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. Ἡρῷδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ 19 μὴ εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι. Καὶ κατελθὼν άπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν διέτριβεν. ^{14}

⁵Ην δὲ ὁ Ἡρῷδης ⁵ θυμομαχῶν ¹⁵ Τυρίοις ¹⁶ καὶ Σιδωνίοις: 20 ὁμοθυμαδὸν ¹⁸ δὲ παρῆσαν ¹⁹ πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον ²⁰ τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος ²¹ τοῦ βασιλέως, ἠτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι ²² αὐτῶν τὴν χώραν ²³ ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. ²⁴ Τακτῆ ²⁵ δὲ ἡμέρα ὁ 21 Ἡρῷδης ⁵ ἐνδυσάμενος ²⁶ ἐσθῆτα ²⁷ βασιλικήν, ²⁴ καὶ καθίσας ²⁸ ἐπὶ τοῦ βήματος, ²⁹ ἐδημηγόρει ³⁰ πρὸς αὐτούς. Ὁ δὲ δῆμος ³¹ ἐπεφώνει, ³² Φωνὴ θεοῦ καὶ οὐκ 22

¹ τάραχος, ου, δ, disturbance, commotion. ² δλίγος, little, few. ³ στρατιώτης, ου, δ, soldier. ⁴ ἄρα, so? (introduces a question). ⁵ Ἡρώδης, ου, δ, Herod. ⁶ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ⁷ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ⁸ φύλαξ, ακος, δ, guard, sentinel. ⁹ κελεύω, order, command. ¹⁰ ἀπάγω, lead away, lead. ¹¹ κατέρχομαι, come down, go down. ¹² Ἰουδαία, ας, ή, Judea. ¹³ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ¹⁴ διατρίβω, continue, tarry. ¹⁵ θυμομαχέω, be very angry. ¹⁶ Τύριος, ου, δ, Τyrian, inhabitant of Tyre. ¹⁷ Σιδώνιος, Sidonian. ¹⁸ δμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹⁹ πάρειμι, be present, have arrived. ²⁰ Βλάστος, ου, δ, Blastus. ²¹ κοιτών, ῶνος, δ, bedroom, bedchamber. ²² τρέφω, make to grow, nourish. ²³ χώρα, ας, ή, land, region. ²⁴ βασιλικός, royal, connected with a king. ²⁵ τακτός, fixed, appointed. ²⁶ ἐνδύω, put on, clothe. ²⁷ ἐσθής, ήτος, ή, clothing. ²⁸ καθίζω, seat, sit. ²⁹ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ³⁰ δημηγορέω, make a public speech. ³¹ δῆμος, ου, δ, popular assembly, crowd. ³² ἐπφωνέω, cry out, shout.

ἀνθρώπου. Παραχρῆμα¹ δὲ ἐπάταξεν² αὐτὸν ἄγγελος 23 κυρίου, ἀνθ³ ὧν οὐκ ἔδωκεν δόξαν τῷ θεῷ: καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος,⁴ ἐξέψυξεν.⁵

Ό δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν⁶ καὶ ἐπληθύνετο.⁷ 24

⁵Ησαν δέ τινες ἐν Ἀντιοχεία¹⁵ κατὰ τὴν οὖσαν **13** ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ τε Βαρνάβας⁸ καὶ Συμεὼν¹⁶ ὁ καλούμενος Νίγερ,¹⁷ καὶ Λούκιος¹⁸ ὁ Κυρηναῖος,¹⁹ Μαναήν²⁰ τε Ἡρώδου²¹ τοῦ τετράρχου²² σύντροφος,²³ καὶ Σαῦλος.⁹ Λειτουργούντων²⁴ δὲ 2

¹ παραχρῆμα, immediately, instantly. ² πατάσσω, strike, smite. ³ ἀντί, instead of, in place of. ⁴ σκωληκόβρωτος, eaten by worms. ⁵ ἐκψύχω, expire, breathe one's last. ⁶ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁷ πληθύνω, multiply, increase. ⁸ Βαρνάβας, ό, Barnabas. ⁹ Σαῦλος, ου, ό, Saul. ¹⁰ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹¹ διακονία, ας, ή, waiting at table, service. ¹² συμπαραλαμβάνω, take along with. ¹³ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹⁴ Μᾶρκος, ου, ό, Mark. ¹⁵ ἀντιόχεια, ας, ή, Antioch. ¹⁶ Συμεών, ό, Simeon, Simeon. ¹⁷ Νίγερ, ό, Niger. ¹⁸ Λούκιος, ου, ό, Lucius. ¹⁹ Κυρηναῖος, ου, ό, Cyrenian, belonging to Cyrene. ²⁰ Μαναήν, ό, Manaen. ²¹ Ἡρώδης, ου, ό, Herod. ²² τετράρχης, ου, ό, tetrarch. ²³ σύντροφος, ου, ό, one brought up with, foster brother. ²⁴ λειτουργέω, minister, serve.

αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων, ^{1} εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, Ἀφορίσατε ^{2} δή ^{3} μοι τὸν Βαρνάβαν ^{4} καὶ τὸν Σαῦλον ^{5} εἰς τὸ ἔργον ὁ προσκέκλημαι ^{6} αὐτούς. Τότε ^{3} νηστεύσαντες ^{1} καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες ^{7} τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.

Οὖτοι μὲν οὖν, ἐκπεμφθέντες⁸ ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ 4 ἀγίου, κατῆλθον⁹ εἰς τὴν Σελεύκειαν: 10 ἐκεῖθεν 11 δὲ ἀπέπλευσαν 12 εἰς τὴν Κύπρον. 13 Καὶ γενόμενοι ἐν 5 Σαλαμῖνι, 14 κατήγγελλον 15 τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων: εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. 16 Διελθόντες 17 δὲ τὴν νῆσον 18 ἄχρι 19 Πάφου, 6 εὖρόν τινα μάγον 14 ψευδοπροφήτην 15 Ἰουδαῖον, ῷ ὄνομα Βαρϊησοῦς, 23 δς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ 24 Σεργίῳ 25 Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. 26 Οὖτος προσκαλεσάμενος 6

¹ νηστεύω, fast. ² ἀφορίζω, separate, set apart. ³ δή, also, indeed. ⁴ Βαρνάβας, δ, Barnabas. ⁵ Σαῦλος, ου, δ, Saul. ⁶ προσκαλέω, summon. ⁷ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁸ ἐκπέμπω, send out. ⁹ κατέρχομαι, come down, go down. ¹⁰ Σελεύκεια, ας, ή, Seleucia. ¹¹ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹² ἀποπλέω, sail away. ¹³ Κύπρος, ου, ή, Cyprus. ¹⁴ Σαλαμίς, ῖνος, ή, Salamis. ¹⁵ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹⁶ ὑπηρέτης, ου, δ, servant, assistant. ¹⁷ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁸ νήσος, ου, ή, island. ¹⁹ ἄχρι, as far as, up to (gen). ²⁰ Πάφος, ου, ή, Paphos. ²¹ μάγος, ου, δ, magician, sorcerer. ²² ψευδοπροφήτης, ου, δ, false prophet. ²³ Βαρῖησοῦς, οῦ, δ, Bar-Jesus, son of Jesus. ²⁴ ἀνθύπατος, ου, δ, consul, proconsul. ²⁵ Σέργιος, ου, δ, Sergius. ²⁶ συνετός, intelligent, clever.

Βαρνάβαν¹ καὶ Σαῦλον² ἐπεζήτησεν³ ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας, δ 8 μάγος - οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ - ζητών διαστρέψαι⁸ τὸν ἀνθύπατον⁹ ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς το πνεύματος 9 άγίου, καὶ ἀτενίσας ^{11} εἰς αὐτὸν εἶπεν, ^{7} Ω ^{12} πλήρης ^{13} 10 παντὸς δόλου 4 καὶ πάσης ῥαδιουργίας, 5 υἱὲ διαβόλου, έχθρὲ¹⁷ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύση¹⁸ διαστρέφων⁸ τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας; 19 Καὶ νῦν ἰδού, γεὶρ 11 κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλός, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον 20 ἄχρι ^{21} καιροῦ. Παραχρῆμα ^{22} δὲ ἐπέπεσεν ^{23} ἐπ' αὐτὸν $\dot{\alpha}$ χλὺς²⁴ καὶ σκότος,²⁵ καὶ περιάγων²⁶ χειραγωγούς.²⁷ Τότε ίδων ὁ ἀνθύπατος⁹ τὸ γεγονὸς 12 ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος ^{28} ἐπὶ τῆ διδαχ $\tilde{\eta}^{29}$ τοῦ

¹ Βαρνάβας, ό, Barnabas. ² Σαῦλος, ου, ό, Saul. ³ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ⁴ ἀνθίστημι, resist, oppose. ⁵ Ἑλύμας, α, ό, Elymas. ⁶ μάγος, ου, ό, magician, sorcerer. ⁷ μεθερμηνεύω, translate, interpret. ⁸ διαστρέφω, distort, pervert. ⁹ ἀνθύπατος, ου, ό, consul, proconsul. ¹⁰ πλήθω, fill. ¹¹ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹² ձ, Oh! omega. ¹³ πλήρης, full. ¹⁴ δόλος, ου, ό, guile, deceit. ¹⁵ ῥαδιουργία, ας, ἡ, deceit, fraud. ¹⁶ διάβολος, ου, ό, slanderer, accuser. ¹⁷ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁸ παύω, cause to cease. ¹⁹ εὐθύς, immediately, at once. ²⁰ ἥλιος, ου, ό, sun, sunlight. ²¹ ἄχρι, as far as, up to (gen). ²² παραχρῆμα, immediately, instantly. ²³ ἐππίπτω, fall upon, press upon. ²⁴ ἀχλύς, ὑος, ἡ, mist, mistiness. ²⁵ σκότος, ους, τό, darkness. ²⁶ περιάγω, lead around, go about. ²⁷ χειραγωγός, οῦ, ὁ, leader. ²⁸ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ²⁹ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction.

κυρίου.

Άναχθέντες¹ δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου² οἱ περὶ τὸν Παῦλον 13 ἤλθον εἰς Πέργην³ τῆς Παμφυλίας.⁴ Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας⁵ ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν⁶ εἰς Ἱεροσόλυμα.
Αὐτοὶ δὲ διελθόντες⁻ ἀπὸ τῆς Πέργης,³ παρεγένοντο⁶ 14 εἰς Ἀντιόχειαν³ τῆς Πισιδίας,¹⁰ καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῆ ἡμέρα τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν.¹¹ 15 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν¹² τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι¹³ πρὸς αὐτούς, λέγοντες, Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ ἔστιν λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως¹⁴ πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. Ἀναστὰς 16 δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας¹⁵ τῆ χειρί, εἶπεν,

¹ ἀνάγω, lead up, restore. ² Πάφος, ου, ή, Paphos. ³ Πέργη, ης, ή, Perga. ⁴ Παμφυλία, ας, ή, Pamphylia. ⁵ ἀποχωρέω, go away, depart. ⁶ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁷ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁵ παραγίνομαι, come, arrive. ⁵ Ἀντιόχεια, ας, ή, Antioch. ¹0 Πισιδία, ας, ή, Pisidia. ¹¹ καθίζω, seat, sit. ¹² ἀνάγνωσις, εως, ή, reading. ¹³ ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹⁴ παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ¹⁵ κατασείω, shake, motion.

"Άνδρες Ίσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, άκούσατε. Ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου ἐξελέξατο² τοὺς 17 πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν³ ἐν τῆ παροικία⁴ ἐν γῆ Αἰγύπτω, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ^{7} έξήγαγεν⁸ αὐτοὺς έξ αὐτῆς. Καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ⁹ 18 χρόνον ἐτροποφόρησεν ^{10} αὐτοὺς ἐν τῆ ἐρήμω. ^{11} Καὶ 19 καθελὼν12 ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῆ Χαναάν, ^{13} κατεκληρονόμησεν 14 αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν. Καὶ μετὰ 20 ταῦτα, ὡς ἔτεσιν ^{15} τετρακοσίοις ^{16} καὶ πεντήκοντα. ^{17} ἔδωκεν κριτὰς $^{^{18}}$ ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου. 21 Κάκεῖθεν 19 ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Kίς, ^{20} ἄνδρα ἐκ φυλῆς ^{21} Βενιαμίν, ηγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα, ὧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας, Εύρον Δαυίδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα

¹ Ισραηλίτης, ου, ό, Israelite. ² ἐκλέγομαι, choose, elect. ³ ὑψόω, lift up, exalt. ⁴ παροικία, ας, ή, sojourn, stay. ⁵ Αἴγυπτος, ου, ή, Egypt. ⁶ βραχίων, ονος, ό, arm, strength. ⁷ ὑψηλός, high, lofty. ⁸ ἐξάγω, lead out. ⁹ τεσσαρακονταετής, forty years of age. ¹⁰ τροποφορέω, bear or put up with another's manners. ¹¹ ἔρημος, ου, ή, wilderness, desert. ¹² καθαιρέω, take down, pull down. ¹³ Χαναάν, ή, Canaan. ¹⁴ κατακληρονομέω, give (over) as rightful possession or inheritance. ¹⁵ ἔτος, ους, τό, year. ¹⁶ τετρακόσιοι, four hundred, 400. ¹⁷ πεντήκοντα, fifty, 50. ¹⁸ κριτής, ου, ό, judge. ¹⁹ κὰκεῖθεν, and thence, and from there. ²⁰ Κίς, ό, Κish. ²¹ φυλή, ῆς, ή, tribe, race. ²² Βενιαμίν, ό, Benjamin. ²³ τεσσαράκοντα, forty, 40. ²⁴ μεθίστημι, remove, turn away.

κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά Τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ 23 σωτηρίαν, 24 ἐπαγγελίαν Ίσραὴλ ἤγαγεν τũ προκηρύξαντος³ Ἰωάννου πρὸ⁴ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας τῶ Ἰσραήλ. Ω ς δὲ 25 ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον,8 ἔλεγεν, Τίνα με ύπονοεῖτε' εἶναι; Οὐκ εἰμὶ ἐγώ. Ἀλλ' ἰδού, ἔρχεται μετ' ἐμέ, οὖ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ^{10} τὸ ὑπόδημα ^{11} τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 Ανδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Αβραάμ, καὶ οἱ 26 έν ύμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ^{2} ταύτης ἀπεστάλη. Οἱ γὰρ κατοικοῦντες ^{14} 27 ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες 15 αὐτῶν, τοῦτον άγνοήσαντες, 16 καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας,17 κρίναντες ἐπλήρωσαν. Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν ¹⁸ θανάτου εύρόντες. 28

 $^{^1}$ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring. ^{2} σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. ^{3} προκηρύσσω, proclaim publicly, preach beforehand. ^{4} πρό, before (gen), before. ^{5} εἴσοδος, ου, ή, entrance, entering. ^{6} βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ^{7} μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind. ^{8} δρόμος, ου, ό, course, race. ^{9} ὑπονοέω, suspect, conjecture. ^{10} ἄξιος, worthy, deserving. ^{11} ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ^{12} λύω, untie, loose. ^{13} γένος, ους, τό, race, kind. ^{14} κατοικέω, inhabit, dwell. ^{15} ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ^{16} ἀγνοέω, not know, be unaware. ^{17} ἀναγινώσκω, read. ^{18} αἰτία, ας, ή, cause, reason.

ήτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι ^{1} αὐτόν. Ω ς δὲ 29 πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ^{3} ἀπὸ τοῦ ξύλου, ^{4} ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. ^{5} ^{5} 30 δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν: ὃς ἄφθη ἐπὶ ἡμέρας 31 πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινές εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς 32 τούς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν ^{8} τοῖς τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν: ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ πῷ δευτέρῳ 33 γέγραπται, Υίός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον 11 γεγέννηκά σε. Ότι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι ^{12} 34 μέλλοντα ύποστρέφειν ^{13} εἰς διαφθοράν, ^{14} οὕτως εἴρηκεν ὅτι Δ ώσω ὑμῖν τὰ ὅσια ^{15} Δ αυὶδ τὰ πιστά. Δ ιὸ 35 καὶ ἐν ἑτέρω λέγει, Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν 5 σου ἰδεῖν διαφθοράν: ^{14} Δαυίδ μὲν γὰρ ἰδία γενε $\tilde{\alpha}^{16}$ ύπηρετήσας ^{17} 36

¹ ἀναιρέω, take up, kill. ² τελέω, finish, fulfill. ³ καθαιρέω, take down, pull down. ⁴ξύλον, ου, τό, wood, tree. ⁵ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁶ συναναβαίνω, come or go up with, go up with. ⁷ μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ⁸ ἐκπληρόω, fulfill, fill completely. ⁹ ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ¹⁰ δεύτερος, second. ¹¹ σήμερον, today, now. ¹² μηκέτι, no longer. ¹³ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁴ διαφθορά, ᾶς, ἡ, decay, corruption. ¹⁵ ὅσιος, righteous, pious. ¹⁶ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹⁷ ὑπηρετέω, serve, minister to.

τη τοῦ θεοῦ βουλη ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τούς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδεν διαφθοράν: δν δὲ ὁ 37 θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν.⁴ Γνωστὸν⁵ οὖν 38 ἔστω ύμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις άμαρτιῶν καταγγέλλεται: καὶ ἀπὸ πάντων 39 ών οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῶ νόμω Μωϋσέως δικαιωθῆναι, έν τούτω πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. Βλέπετε οὖν 40 μὴ ἐπέλθη ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις, 41 "Ιδετε, οἱ καταφρονηταί, 10 καὶ θαυμάσατε, 11 καὶ άφανίσθητε: ^{12} ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ^{13} ἐν ταῖς ήμέραις ύμῶν, ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ύμῖν.

Έξιόντων¹⁵ δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, 42 παρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ¹⁶ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα. Λυθείσης¹⁷ δὲ τῆς 43

 $^{^1}$ βουλή, ῆς, ή, counsel, purpose. ^{2} κοιμάομαι, sleep, fall asleep. ^{3} προστίθημι, add, add to. ^{4} διαφθορά, ᾶς, ή, decay, corruption. ^{5} γνωστός, known, acquaintance. ^{6} ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ^{7} καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ^{8} δικαιόω, justify, pronounce righteous. ^{9} ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ^{10} καταφρονητής, οῦ, ὁ, despiser, scoffer. ^{11} θαυμάζω, am amazed, marvel at. ^{12} ἀφανίζω, destroy, cause to disappear. ^{13} ἐργάζομαι, work, word. ^{14} ἐκδιηγέομαι, tell in detail, describe. ^{15} ἔξειμι, go away, leave. ^{16} μεταξύ, between, after. ^{17} λύω, untie, loose.

συναγωγής, ήκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ: δἴτινες προσλαλοῦντες, ἔπειθον αὐτοὺς ἐπιμένειν τῆ χάριτι τοῦ θεοῦ.

Τῷ τε ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις 44 συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ 45 Ἰουδαῖοι τοὺς ὅχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις, ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. 46 Παρρησιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον, Ὑμῖν ἡν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. Οὕτως γὰρ ἐντέταλται το ἡμῖν ὁ κύριος, Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε

¹ σέβομαι, reverence, worship. ² προσήλυτος, ου, ό, proselyte, convert. ³ Βαρνάβας, ό, Barnabas. ⁴ προσλαλέω, speak to, speak with. ⁵ ἐπιμένω, continue, remain. ⁶ σχεδόν, almost, nearly. ⁷ πλήθω, fill. ⁸ ζήλος, ου, ό, zeal, jealousy. ⁹ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹⁰ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹¹ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ¹² ἀναγκαῖος, necessary, essential. ¹³ ἐπειδή, since, because. ¹⁴ ἀπωθέω, push or thrust away, reject. ¹⁵ ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁶ στρέφω, turn, am converted. ¹⁷ ἐντέλλομαι, command, give orders.

εἰς σωτηρίαν¹ ἔως ἐσχάτου τῆς γῆς. Ἀκούοντα δὲ τὰ 48 ἔθνη ἔχαιρεν, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι² εἰς ζωὴν αἰώνιον. 49 Διεφέρετο³ δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας.⁴ 50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν⁵ τὰς σεβομένας⁶ γυναῖκας καὶ τὰς εὐσχήμονας⁻ καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν⁶ διωγμὸν⁰ ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν,¹⁰ καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων¹¹ αὐτῶν. Οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι¹² τὸν κονιορτὸν¹³ τῶν 51 ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον.¹⁴ Οἱ δὲ 52 μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἀγίου.

Έγένετο δὲ ἐν Ἰκονίω, ¹⁴ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς **14**εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως
ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων ¹⁵ πολὺ
πλῆθος. ¹⁶ Οἱ δὲ ἀπειθοῦντες ¹⁷ Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν ⁸ καὶ 2

¹ σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. ² τάσσω, arrange, appoint. ³ διαφέρω, differ, carry through. ⁴ χώρα, ας, ή, land, region. ⁵ παροτρύνω, arouse, incite. ⁶ σέβομαι, reverence, worship. ⁷ εὐσχήμων, honorable. ⁸ ἐπεγείρω, arouse, excite. ⁹ διωγμός, οῦ, ὁ, persecution. ¹⁰ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ¹¹ ὅριον, ου, τό, boundary, region. ¹² ἐκτινάσσω, shake off or out, shake off. ¹³ κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ¹⁴ Ἰκόνιον, ου, τό, Iconium. ¹⁵ Ἕλλην, ηνος, ὁ, Greek, Hellene. ¹⁶ πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁷ ἀπειθέω, disbelieve, disobey.

ἐκάκωσαν¹ τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. 3 Τκανὸν² μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν³ παρρησιαζόμενοι⁴ ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα⁵ γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἐσχίσθη⁶ δὲ τὸ πλῆθος⁻ τῆς πόλεως: 4 καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. Ὠς δὲ ἐγένετο ὁρμὴঙ τῶν ἐθνῶν τε καὶ 5 Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν³ αὐτῶν, ὑβρίσαι¹⁰ καὶ λιθοβολῆσαι¹¹ αὐτούς, συνιδόντες¹² κατέφυγον¹³ εἰς 6 τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας,¹⁴ Λύστραν¹⁵ καὶ Δέρβην,¹6 καὶ τὴν περίχωρον:¹⁻ κἀκεῖ¹ఠ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι. 7

Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις¹⁵ ἀδύνατος¹⁹ τοῖς ποσὶν 8 ἐκάθητο, χωλὸς²⁰ ἐκ κοιλίας²¹ μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων, ὅς οὐδέποτε²² περιπεπατήκει. Οὖτος ἤκουσεν τοῦ 9

¹ κακόω, mistreat, harm. ² Ικανός, sufficient, able. ³ διατρίβω, continue, tarry. ⁴ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ⁵ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ⁶ σχίζω, split, separate. ⁷ πλήθος, ους, τό, multitude. ⁸ ὁρμή, ῆς, ἡ, impulse, inclination. ⁹ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹⁰ ὑβρίζω, mistreat, insult. ¹¹ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹² σύνοιδα, know, be conscious of. ¹³ καταφεύγω, flee, take refuge. ¹⁴ Λυκαονία, ας, ἡ, Lycaonia. ¹⁵ Λύστρα, ἡ, Lystra, city of Lycaonia. ¹⁶ Δέρβη, ης, ἡ, Derbe. ¹⁷ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹⁸ κάκεῖ, and there. ¹⁹ ἀδύνατος, impossible, unable. ²⁰ χωλός, lame, deprived of a foot. ²¹ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ²² οὐδέποτε, never.

Παύλου λαλοῦντος: δς ἀτενίσας αὐτῶ, καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν ἔγει τοῦ σωθῆναι, εἶπεν μεγάλη τῆ φωνῆ, 10 Άνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθῶς. ² Καὶ ἥλλετο³ καὶ περιεπάτει. Οἱ δὲ ὄχλοι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ Παῦλος, 11 ἐπῆραν⁴ τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστί<math>⁵ λέγοντες, Οί θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς. 12 Ἐκάλουν τε τὸν μὲν Βαρνάβαν, Δία: * τὸν δὲ Παῦλον, Έρμην, έπειδη αὐτὸς ην ὁ ηγούμενος τοῦ λόγου. 13 O δὲ ἱερεὺς O2 τοῦ O1 τοῦ O2 τοῦ O2 τοῦ O3 τῆς πόλεως αὐτῶν, ταύρους ^{14} καὶ στέμματα ^{15} ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ^{16} ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν. 17 Ακούσαντες 14 οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας⁷ καὶ Παῦλος, δè διαρρήξαντες ^{18} τὰ ἱμάτια αὐτῶν, εἰσεπήδησαν ^{19} εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες καὶ λέγοντες, Ἄνδρες, τί ταῦτα 15 ποιείτε; Καὶ ἡμείς ὁμοιοπαθείς 20 ἐσμεν ὑμίν ἄνθρωποι,

¹ ἀτενίζω, gaze, stare. ² ὀρθῶς, rightly, correctly. ³ ἄλλομαι, leap, spring up. ⁴ ἐπαίρω, lift up, raise. ⁵ Λυκαονιστί, in (the) Lycaonian (language). ⁶ ὁμοιόω, make like, liken. ⁻ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ⁶ Ζεύς, ὁ, Zeus, pagan greek God. ⁶ Ἑρμῆς, οῦ, ὁ, Hermes. ¹¹⁰ ἐπειδή, since, because. ¹¹ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹² ἰερεύς, έως, ὁ, priest. ¹³ πρό, before (gen), before. ¹⁴ ταῦρος, ου, ὁ, bull, οχ. ¹⁵ στέμμα, τος, τό, wreath or garland of flowers, garland. ¹⁶ πυλών, ῶνος, ὁ, vestibule, gateway. ¹⁻ θύω, sacrifice, kill. ¹ఠ διαρρήσσω, tear asunder. ¹⁰ εἰσπηδάω, leap in, rush in. ²⁰ ὁμοιοπαθής, with the same nature.

εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων¹ ἐπιστρέφειν² ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ζῶντα, ὅς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς: ὅς ἐν ταῖς παρωχημέναις³ γενεαῖς⁴ εἴασεν⁵ 16 πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. Καίτοιγε 17 οὐκ ἀμάρτυρον⁻ ἑαυτὸν ἀφῆκεν ἀγαθοποιῶν,⁵ οὐρανόθεν² ὑμῖν ὑετοὺς¹ο διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους,¹¹ ἐμπιπλῶν¹² τροφῆς¹³ καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν. Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις¹⁵ 18 κατέπαυσαν¹6 τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν¹⁻ αὐτοῖς.

Ἐπῆλθον¹8 δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας¹9 καὶ Ἰκονίου²0 Ἰουδαῖοι, 19
καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες²1 τὸν
Παῦλον, ἔσυρον²2 ἔξω τῆς πόλεως, νομίσαντες²3
αὐτὸν τεθνάναι.²4 Κυκλωσάντων²5 δὲ αὐτὸν τῶν 20

¹ μάταιος, vain, useless. ² ἐπιστρέφω, turn to, return. ³ παροίχομαι, be past, gone. ⁴ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ⁵ ἐάω, permit, allow. ⁶ καίτοιγε, and yet, although. ⁷ ἀμάρτυρος, without witness, untestified to. ⁸ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ⁹ οὐρανόθεν, from heaven. ¹⁰ ὑετός, ου, ό, rain. ¹¹ καρποφόρος, fruitful. ¹² ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ¹³ τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ¹⁴ εὐφροσύνη, ης, ἡ, gladness, joy. ¹⁵ μόλις, with difficulty, hardly. ¹⁶ καταπαύω, cause to rest to rest, stop. ¹⁷ θύω, sacrifice, kill. ¹⁸ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹⁹ Ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ²⁰ Ἰκόνιον, ου, τό, Iconium. ²¹ λιθάζω, throw stones, stone. ²² σύρω, draw, drag. ²³ νομίζω, suppose, think. ²⁴ θνήσκω, die, am dying. ²⁵ κυκλόω, encircle, surround.

μαθητών, αναστάς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν: καὶ τῆ ἐπαύριον ^{1} ἐξῆλθεν σὺν τῷ Bαρνάβα ^{2} εἰς Δέρβην. ^{3} 21 Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, μαθητεύσαντες ^{4} ἱκανούς, ^{5} ὑπέστρεψαν εἰς τὴν καὶ Ἰκόνιον⁸ καὶ Ἀντιόχειαν, 22 ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλούντες ἐμμένειν ^{11} τῆ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλών θλίψεων ^{12} δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Xειροτονήσαντες ^{13} δὲ αὐτοῖς 23 πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ νηστειών, ^{14} παρέθεντο ^{15} αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. Καὶ διελθόντες την Πισιδίαν ^{17} 24 ήλθον εἰς Παμφυλίαν. 18 Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργη 19 25 τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν:²⁰ κἀκεῖθεν²¹ 26 ἀπέπλευσαν²² εἰς Ἀντιόχειαν," ὅθεν²³

¹ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ² Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ³ Δέρβη, ης, ἡ, Derbe. ⁴ μαθητεύω, be a disciple, make a disciple. ⁵ ἱκανός, sufficient, able. ⁶ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁷ Λύστρα, ἡ, Lystra, city of Lycaonia. ⁸ Ἰκόνιον, ου, τό, Iconium. ⁹ Ἰκντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ¹⁰ ἐπιστηρίζω, strengthen, prop up. ¹¹ ἐμμένω, persevere, remain (in). ¹² θλῖψις, εως, ἡ, tribulation, persecution. ¹³ χειροτονέω, choose, appoint. ¹⁴ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ¹⁵ παρατίθημι, set before, entrust. ¹⁶ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁷ Πισιδία, ας, ἡ, Pisidia. ¹⁸ Παμφυλία, ας, ἡ, Pamphylia. ¹⁹ Πέργη, ης, ἡ, Perga. ²⁰ Ἰκτάλεια, ας, ἡ, Attalia. ²¹ κἀκείθεν, and thence, and from there. ²² ἀποπλέω, sail away. ²³ ὅθεν, from where, from which.

παραδεδομένοι τῆ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον δ ἐπλήρωσαν. Παραγενόμενοι¹ δὲ καὶ συναγαγόντες 27 τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγειλαν² ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν³ πίστεως. 28 Διέτριβον⁴ δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον⁵ σὺν τοῖς μαθηταῖς.

Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον 15 τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι Ἐὰν μὴ περιτέμνησθε τῷ ἔθει
Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. Γενομένης οὖν 2 στάσεως ακὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν άλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Οἱ μὲν οὖν, 3 προπεμφθέντες τὸ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὸν

¹ παραγίνομαι, come, arrive. ² ἀναγγέλλω, announce, report. ³ θύρα, ας, ή, door, gate. ⁴ διατρίβω, continue, tarry. ⁵ δλίγος, little, few. ⁶ κατέρχομαι, come down, go down. ⁷ Ιουδαία, ας, ή, Judea. ⁸ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ⁹ ἔθος, ους, τό, custom. ¹⁰ στάσις, εως, ή, standing, rebellion. ¹¹ ζήτησις, εως, ή, debate, controversy. ¹² Βαρνάβας, ό, Barnabas. ¹³ τάσσω, arrange, appoint. ¹⁴ ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ¹⁵ προπέμπω, send before, send forth. ¹⁶ διέρχομαι, cross over, pass through.

Φοινίκην¹ καὶ Σαμάρειαν,² ἐκδιηγούμενοι³ τὴν ἐπιστροφὴν⁴ τῶν ἐθνῶν: καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. Παραγενόμενοι⁵ δὲ εἰς 4 Ἱερουσαλήμ, ἀπεδέχθησαν⁶ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν⁻ τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. Ἐξανέστησαν⁶ δέ 5 τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως² τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι Δεῖ περιτέμνειν¹⁰ αὐτούς, παραγγέλλειν¹¹ τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν 6 περὶ τοῦ λόγου τούτου. Πολλῆς δὲ συζητήσεως 7 γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς,

Άνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε¹³ ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων¹⁴ ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο, ¹⁵ διὰ τοῦ

¹ Φοινίκη, ης, ή, Phoenicia. ² Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ³ ἐκδιηγέομαι, tell in detail, describe. ⁴ ἐπιστροφή, ῆς, ἡ, attention, conversion. ⁵ παραγίνομαι, come, arrive. ⁶ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ⁷ ἀναγγέλλω, announce, report. ⁸ ἐξανίστημι, raise up, rise up. ⁹ αἴρεσις, εως, ἡ, choice, faction. ¹⁰ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ¹¹ παραγγέλλω, order, command. ¹² συζήτησις, εως, ἡ, mutual questioning, disputation. ¹³ ἐπίσταμαι, understand, know. ¹⁴ ἀργαῖος, old, ancient. ¹⁵ ἐκλέγομαι, choose, elect.

στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι. Καὶ ὁ καρδιογνώστης 8 θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν: καὶ οὐδὲν διέκρινεν μεταξὺ 9 ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι 10 ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; 11 ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' δν τρόπον τὰκκεῖνοι. 12

Έσίγησεν¹³ δὲ πᾶν τὸ πλῆθος,¹⁴ καὶ ἤκουον Βαρνάβα¹⁵ 12 καὶ Παύλου ἐξηγουμένων¹⁶ ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα¹⁷ ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. Μετὰ 13 δὲ τὸ σιγῆσαι¹³ αὐτούς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος¹⁸ λέγων,

¹ καρδιογνώστης, ου, ὁ, knower of hearts. ² διακρίνω, discriminate, judge. ³ μεταξύ, between, after. ⁴ καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁵ πειράζω, test, tempt. ⁶ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁷ ζυγός, οῦ, ὁ, yoke, heavy burden. ⁸ τράχηλος, ου, ὁ, neck. ⁹ Ισχύω, be strong, able. ¹⁰ βαστάζω, bear, carry. ¹¹ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹² κὰκεῖνος, and he, and she. ¹³ σιγάω, be silent, become silent. ¹⁴ πλήθος, ους, τό, multitude. ¹⁵ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ¹⁶ ἐξηγέομαι, explain, describe. ¹⁷ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ¹⁸ Ιάκωβος, James, Jacob.

"Άνδρες άδελφοί, ἀκούσατέ μου: Συμεών έξηγήσατο 14καθώς πρώτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο³ λαβεῖν ἐξ ἐθνών λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Καὶ τούτω συμφωνοῦσιν ^{4} 15 οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται, Μετὰ 16 ταῦτα ἀναστρέψω, καὶ ἀνοικοδομήσω την σκηνην Δ αυίδ την πεπτωκυῖαν: καὶ τὰ κατεσκαμμένα ^{8} αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν: ὅπως ἂν 17 ἐκζητήσωσιν ^{10} οἱ κατάλοιποι ^{11} τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ' οῦς ἐπικέκληται¹² τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα. Γνωστὰ ^{13} ἀπ' αἰῶνός ἐστιν τῷ θεῷ πάντα τὰ ^{18} ἔργα αὐτοῦ. Δ ιὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν ^{14} τοῖς ἀπὸ 19 τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ^{15} ἐπὶ τὸν θεόν: ἀλλὰ 20 ἐπιστεῖλαι¹⁶ αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι¹⁷ ἀπὸ τῶν άλισγημάτων ^{18} τῶν εἰδώλων ^{19} καὶ τῆς πορνείας ^{20} καὶ

¹ Συμεών, δ, Simeon, Simeon. ² ἔξηγέομαι, explain, describe. ³ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ⁴ συμφωνέω, agree with, agree together. ⁵ ἀναστρέφω, return, live. ⁶ ἀνοικοδομέω, rebuild, build up. ⁷ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ⁸ κατασκάπτω, tear down, demolish. ⁹ ἀνορθόω, restore, strengthen. ¹⁰ ἐκζητέω, seek out, inquire. ¹¹ κατάλοιπος, rest, remaining. ¹² ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹³ γνωστός, known, acquaintance. ¹⁴ παρενοχλέω, trouble, annoy. ¹⁵ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹⁶ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter. ¹⁷ ἀπέχω, received, obtain. ¹⁸ ἀλίσγημα, τος, τό, pollution, defilement. ¹⁹ εἴδωλον, ου, τό, image, idol. ²⁰ πορνεία, ας, ἡ, fornication, idolatry.

τοῦ πνικτοῦ¹ καὶ τοῦ αἴματος. Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν 21 ἀρχαίων³ κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.⁴

Τότε ἔδοξεν τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν 22 ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους⁵ ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν⁶ σὺν Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ,⁻ Ἰούδαν⁶ τὸν ἐπικαλούμενον⁰ Βαρσαββᾶν,¹⁰ καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους¹² ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, γράψαντες διὰ 23 χειρὸς αὐτῶν τάδε,¹³ Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν⁶ καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν¹⁵ ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν: ἐπειδὴ 24 ἡκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν¹⁻ ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες¹ఠ τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι¹⁰ καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ

¹ πυικτός, strangled. ² γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ³ ἀρχαῖος, old, ancient. ⁴ ἀναγινώσκω, read. ⁵ ἐκλέγομαι, choose, elect. ⁶ ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ⁷ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ⁸ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ⁹ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹⁰ Βαρσαββᾶς, ᾶ, ὁ, Barsabbas. ¹¹ Σίλας, ὁ, Silas. ¹² ἡγέομαι, lead, be chief. ¹³ ὅδε, this (here), this here. ¹⁴ Συρία, ας, ἡ, Syria. ¹⁵ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ¹⁶ ἐπειδή, since, because. ¹⁷ ταράσσω, trouble, agitate. ¹⁸ ἀνασκευάζω, upset, unsettle. ¹⁹ περιτέμνω, circumcize, circumcise.

διεστειλάμεθα: έδοξεν ήμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, 25 έκλεξαμένους άνδρας πέμψαι πρὸς ύμᾶς, σὺν τοῖς άγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβα καὶ Παύλω, ἀνθρώποις 26 παραδεδωκόσιν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. Ἀπεστάλκαμεν οὖν 27 καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου άπαγγέλλοντας ^{7} τὰ αὐτά. ^{7} Εδοξεν γὰρ τῷ ἁγί φ 28 πνεύματι, καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι⁸ ὑμῖν βάρος, ^{9} πλην ^{10} τῶν ἐπάναγκες ^{11} τούτων, ἀπέγεσθαι ^{12} 29 εἰδωλοθύτων ^{13} καὶ αἴματος καὶ πνικτο $\tilde{v}^{14}$ καὶ πορνείας: έξ ὧν διατηροῦντες ^{16} έαυτούς, ε $\tilde{\mathfrak{d}}^{17}$ πράξετε. ^{18} "Ερρωσθε.19

Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν: 20 καὶ 30 συναγαγόντες τὸ πλῆθος, 21 ἐπέδωκαν 22 τὴν ἐπιστολήν.

¹ διαστέλλομαι, set apart, fig. to distinguish. ² όμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ³ ἐκλέγομαι, choose, elect. ⁴ Βαρνάβας, ό, Barnabas. ⁵ Τούδας, α, ό, Judas, Judah. ⁶ Σίλας, ό, Silas. ⁷ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁸ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁹ βάρος, ους, τό, burden, weight. ¹⁰ πλήν, however, but. ¹¹ ἐπάναγκες, of a necessary nature, necessarily. ¹² ἀπέχω, received, obtain. ¹³ εἰδωλόθυτος, sacrificed to idols. ¹⁴ πνικτός, strangled. ¹⁵ πορνεία, ας, ή, fornication, idolatry. ¹⁶ διατηρέω, keep free of, keep safe. ¹⁷ εὔ, well, well done. ¹⁸ πράσσω, do, perform. ¹⁹ ῥώννυμι, strengthen, farewell. ²⁰ ἀντιόχεια, ας, ή, Antioch. ²¹ πλήθος, ους, τό, multitude. ²² ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ²³ ἐπιστολή, ῆς, ή, letter, dispatch.

Αναγνόντες δέ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 31 Τούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπεστήριξαν. Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν 33 μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους.
Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχεία, 34 διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ κυρίου.

Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν, 36 Ἐπιστρέψαντες δὴ ιο ἐπισκεψώμεθα ιι τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν ιο τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν. Βαρνάβας δὲ 37 ἐβουλεύσατο ισ συμπαραλαβεῖν τὸν Ἰωάννην, τὸν καλούμενον Μάρκον. Παῦλος δὲ ἡξίου, ιο τὸν 38 ἀποστάντα το ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ

¹ ἀναγινώσκω, read. ² παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ³ Τούδας, α, ό, Judas, Judah. ⁴ Σίλας, ό, Silas. 5 ἐπιστηρίζω, strengthen, prop up. 6 Βαρνάβας, ό, Barnabas. ⁷ διατρίβω, continue, tarry. 8 Ἀντιόχεια, ας, ή, Antioch. 9 ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹¹0 δή, also, indeed. ¹¹¹ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹² καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹³ βουλεύω, deliberate, take counsel. ¹⁴ συμπαραλαμβάνω, take along with. ¹⁵ Μᾶρκος, ου, ό, Mark. ¹⁶ ἀξιόω, consider worthy. ¹² ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹² Παμφυλία, ας, ή, Pamphylia.

συνελθόντα¹ αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν² τοῦτον. Ἐγένετο οὖν παροξυσμός,³ ὥστε 39 ἀποχωρισθῆναι⁴ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν⁵ παραλαβόντα⁶ τὸν Μάρκον⁻ ἐκπλεῦσαι⁵ εἰς Κύπρον: Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος ιο Σίλαν 40 ἐξῆλθεν, παραδοθεὶς τῆ χάριτι τοῦ θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. Δ ιήρχετο δὲ τὴν Σ υρίαν καὶ Κιλικίαν, 41 ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

Κατήντησεν¹⁶ δὲ εἰς Δέρβην¹⁷ καὶ Λύστραν: καὶ ἰδού, **16** μαθητής τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, ¹⁹ υίὸς γυναικός τινος Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἑλληνος: ²⁰ δς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονί φ ²¹ 2 ἀδελφῶν. Τοῦτον ἡθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ 3 ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν²² αὐτόν, διὰ τοὺς

¹ συνέρχομαι, come together, come or go with. ² συμπαραλαμβάνω, take along with. ³ παροξυσμός, οῦ, ὁ, stimulation, provocation. ⁴ ἀποχωρίζω, separate, split apart. ⁵ Βαρνάβας, ὁ, Barnabas. ⁶ παραλαμβάνω, receive, take. ⁷ Μᾶρκος, ου, ὁ, Mark. ⁸ ἐκπλέω, sail away, sail out. ⁹ Κύπρος, ου, ἡ, Cyprus. ¹⁰ ἐπιλέγω, call or name, choose. ¹¹ Σίλας, ὁ, Silas. ¹² διέρχομαι, cross over, pass through. ¹³ Συρία, ας, ἡ, Syria. ¹⁴ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ¹⁵ ἐπιστηρίζω, strengthen, prop up. ¹⁶ καταντάω, come to, arrive. ¹⁷ Δέρβη, ης, ἡ, Derbe. ¹⁸ Λύστρα, ἡ, Lystra, city of Lycaonia. ¹⁹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ²⁰ Ἑλλην, ηνος, ὁ, Greek, Hellene. ²¹ Τκόνιον, ου, τό, Iconium. ²² περιτέμνω, circumcize, circumcise.

Τουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις: ἤδεισαν γὰρ ἄπαντες¹ τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι Ἑλλην² ὑπῆρχεν. Ως δὲ διεπορεύοντο³ τὰς πόλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς 4 φυλάσσειν⁴ τὰ δόγματα⁵ τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο⁶ τῆ πίστει, καὶ 5 ἐπερίσσευον⁻ τῷ ἀριθμῷδ καθ' ἡμέραν.

Διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν ταὶ τὴν Γαλατικὴν 6 χώραν, 2 κωλυθέντες 3 ὑπὸ τοῦ ἀγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῆ Ἀσία, 4 ἐλθόντες κατὰ τὴν 7 Μυσίαν 5 ἐπείραζον 6 κατὰ τὴν Βιθυνίαν 7 πορεύεσθαι: καὶ οὐκ εἴασεν 8 αὐτοὺς τὸ πνεῦμα: παρελθόντες 9 δὶ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ: ἀνήρ τις ἦν Μακεδὼν 2 ἑστώς, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων,

¹ ἄπας, each, every. ² "Ελλην, ηνος, ό, Greek, Hellene. ³ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ⁴ φυλάσσω, guard, keep. ⁵ δόγμα, τος, τό, a public decree, ordinance. ⁶ στερεόω, make firm, strengthen. ⁷ περισσεύω, abound, be rich. ⁸ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ⁹ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁰ Φρυγία, ας, ἡ, Phrygia. ¹¹ Γαλατικός, Galatian. ¹² χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹³ κωλύω, forbid, hinder. ¹⁴ Άσία, ας, ἡ, Asia. ¹⁵ Μυσία, ας, ἡ, Mysia. ¹⁶ πειράζω, test, tempt. ¹⁷ Βιθυνία, ας, ἡ, Bithynia. ¹⁸ ἐάω, permit, allow. ¹⁹ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁰ Τρωάς, άδος, ἡ, Troas. ²¹ ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ²² Μακεδών, όνος, ὁ, Macedonian.

Διαβὰς¹ εἰς Μακεδονίαν,² βοήθησον³ ἡμῖν. Ω ς δὲ τὸ 10 ὅραμα⁴ εἴδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν,² συμβιβάζοντες⁵ ὅτι προσκέκληται⁴ ἡμᾶς ὁ κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

Αναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν 11 εἰς Σαμοθράκην, 10 τῆ τε ἐπιούση 11 εἰς Νεάπολιν, 12 12 ἐκεῖθέν 13 τε εἰς Φιλίππους, 14 ἤτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος 15 τῆς Μακεδονίας 2 πόλις, κολωνεία: 16 ἤμεν δὲ ἐν αὐτῆ τῆ πόλει διατρίβοντες 17 ἡμέρας τινάς. Τῆ τε 13 ἡμέρα τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πόλεως παρὰ ποταμόν, 18 οὖ 19 ἐνομίζετο 20 προσευχὴ 21 εἶναι, καὶ καθίσαντες 22 ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις 23 γυναιξίν. Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, 24 πορφυρόπωλις 14 πόλεως Θυατείρων, 26 σεβομένη 27 τὸν θεόν, ἤκουεν: ῆς

 $^{^1}$ διαβαίνω, go through, cross. ^{2} Μακεδονία, ας, ή, Macedonia. ^{3} βοηθέω, come to the aid of. ^{4} ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ^{5} συμβιβάζω, hold together, instruct. ^{6} προσκαλέω, summon. ^{7} ἀνάγω, lead up, restore. ^{8} Τρωάς, άδος, ή, Troas. ^{9} εὐθυδρομέω, run a straight course. ^{10} Σαμωθράκη, ης, ή, Samothrace. ^{11} ἐπιοῦσα, ης, ή, next day. ^{12} Νεάπολις, εως, ή, Neapolis. ^{13} ἐκείθεν, from there, from that place. ^{14} Φίλιπποι, ων, δ, Philippi. ^{15} μερίς, ίδος, ή, part, portion. ^{16} κολωνία, ας, ή, colony, garrison city. ^{17} διατρίβω, continue, tarry. ^{18} ποταμός, οῦ, ὁ, river, stream. ^{19} οῦ, where, when. ^{20} νομίζω, suppose, think. ^{21} προσευχή, ῆς, ή, prayer, place for prayer. ^{22} καθίζω, seat, sit. ^{23} συνέρχομαι, come together, come or go with. ^{24} Αυδία, ας, ή, Lydia. ^{25} πορφυρόπωλις, ιδος, ή, merchant dealing in purple cloth. ^{26} Θυάτειρα, τό, Thyatira. ^{27} σέβομαι, reverence, worship.

ό κύριος διήνοιξεν¹ τὴν καρδίαν, προσέχειν² τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. Ὠς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ 15 ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα, Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, μείνατε. Καὶ παρεβιάσατο³ ἡμᾶς.

Έγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχήν, 16 παιδίσκην 7 τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος 6 ἀπαντῆσαι 7 ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν 8 πολλὴν παρεῖχεν 9 τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη. 10 Αὕτη 17 κατακολουθήσασα 11 τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραζεν λέγουσα, Οὖτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου 12 εἰσίν, οἴτινες καταγγέλλουσιν 13 ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας. 14 Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. 18 Διαπονηθεὶς 15 δὲ ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, 16 τῷ πνεύματι εἶπεν, Παραγγέλλω 7 σοι ἐν τῷ ὀνόματι

¹ διανοίγω, open up completely, open fully. ² προσέχω, take head of, attend to. ³ παραβιάζομαι, urge strongly, prevail upon. ⁴ προσευχή, ής, ή, prayer, place for prayer. ⁵ παιδίσκη, ης, ή, maid, female servant. ⁶ πύθων, ωνος, ό, spirit of divination, divining spirit. ⁷ ἀπαντάω, meet, encounter. ⁸ ἐργασία, ας, ή, profit, business. ⁹ παρέχω, offer, afford. ¹⁰ μαντεύομαι, prophesy, tell fortunes. ¹¹ κατακολουθέω, follow after. ¹² ὕψιστος, highest, most high. ¹³ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹⁴ σωτηρία, ας, ή, salvation, deliverance. ¹⁵ διαπονέομαι, be annoyed, disturbed. ¹⁶ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹⁷ παραγγέλλω, order, command.

Ίησοῦ χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ.

Ίδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς 19 ἐργασίας¹ αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι² τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, ^{3} είλκυσαν ^{4} εἰς τὴν ἀγορὰν ^{5} ἐπὶ τοὺς ἄργοντας, ^{6} 20 καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπον, Ούτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, καὶ καταγγέλλουσιν $^{^{10}}$ ἔθη $^{^{11}}$ ἃ 21 οὐκ ἔξεστιν¹² ἡμῖν παραδέχεσθαι¹³ οὐδὲ ποιεῖν, Ψωμαίοις 4 ούσιν. Καὶ συνεπέστη 5 ό όγλος κατ 22 αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ⁸ περιρρήξαντες¹⁶ αὐτῶν τὰ ίμάτια ἐκέλευον¹⁷ ῥαβδίζειν. 18 Πολλάς τε ἐπιθέντες 19 23 π ληγὰς²⁰ ἔβαλον εἰς φυλακήν,²¹ αὐτοῖς παραγγείλαντες 22 τω δεσμοφύλακι 23 ἀσφαλως 24 τηρείν

¹ ἐργασία, ας, ἡ, profit, business. ² ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ³ Σίλας, ὁ, Silas. ⁴ ἐλκύω, drag, draw. ⁵ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ⁶ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ⁻ προσάγω, bring (forward), approach. ⁸ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ⁰ ἐκταράσσω, agitate, throw into confusion. ¹¹⁰ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ¹¹¹ ἔθος, ους, τό, custom. ¹² ἔξέστιν, it is lawful, it is permitted. ¹³ παραδέχομαι, receive, accept. ¹⁴ Ρωμαῖος, ου, ὁ, Roman, Roman citizen. ¹⁵ συνεπίστημι, rise up together against. ¹⁶ περιρρήγνυμι, tear off. ¹⁻ κελεύω, order, command. ¹² ῥαβδίζω, beat with a rod, beat with rods. ¹⁰ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ²⁰ πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ²¹ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ²² παραγγέλλω, order, command. ²³ δεσμοφύλαξ, ακος, ὁ, prison keeper, jailer. ²⁴ ἀσφαλῶς, safely, securely.

αὐτούς: ὅς, παραγγελίαν¹ τοιαύτην εἰληφώς, ἔβαλεν 24 αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν² φυλακήν,³ καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ τὸ 25 μεσονύκτιον ^{6} Παύλος καὶ Σίλας προσευγόμενοι ύμνουν τον θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι: 26 ἄ ϕ νω ^{11} δὲ σεισμὸς ^{12} ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι ^{13} τὰ θεμέλια ^{14} τοῦ δεσμωτηρίου: ^{15} ἀνεώχθησάν τε παραχρῆμα¹⁶ αἱ θύραι¹⁷ πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ¹⁸ ἀνέθη. ^{19} Έξυπνος ^{20} δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλα ξ , ^{21} καὶ 27 ίδων άνεωγμένας τὰς θύρας¹⁷ τῆς φυλακῆς,³ σπασάμενος ^{22} μάχαιραν, ^{23} ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, ^{24} νομίζων 25 ἐκπεφευγέναι 26 τοὺς δεσμίους. 10 Ἐφώνησεν 27 28 δὲ φωνῆ μεγάλη ὁ Παῦλος λέγων, Μηδὲν πράξης 28 σεαυτ $\tilde{\omega}^{29}$ κακόν: ἄπαντες ³⁰ γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. ³¹ 29

¹ παραγγελία, ας, ή, instruction, command. ² ἐσώτερος, within, inside (gen). ³ φυλακή, ης, ή, guard, prison. ⁴ ἀσφαλίζω, make secure, fasten. ⁵ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ⁶ μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ⁷ Σίλας, ό, Silas. ⁸ ὑμνέω, sing to, praise. ⁹ ἐπακροάομαι, listen to, hear. ¹⁰ δέσμιος, ου, ό, prisoner, one bound. ¹¹ ἄφνω, suddenly. ¹² σεισμός, οῦ, ό, earthquake, storm. ¹³ σαλεύω, shake, excite. ¹⁴ θεμέλιος, ου, ό, foundation. ¹⁵ δεσμωτήριον, ου, τό, prison, jail. ¹⁶ παραχρήμα, immediately, instantly. ¹⁷ θύρα, ας, ή, door, gate. ¹⁸ δεσμός, οῦ, ό, chain, bond. ¹⁹ ἀνίημι, give up, loosen. ²⁰ ἔξυπνος, awake, aroused. ²¹ δεσμοφύλαξ, ακος, ό, prison keeper, jailer. ²² σπάω, draw (as a sword). ²³ μάχαιρα, ης, ή, sword. ²⁴ ἀναιρέω, take up, kill. ²⁵ νομίζω, suppose, think. ²⁶ ἐκφεύγω, flee away, flee out. ²⁷ φωνέω, call, crow. ²⁸ πράσσω, do, perform. ²⁹ σαυτοῦ, yourself, of you. ³⁰ ἄπας, each, every. ³¹ ἐνθάδε, within, here.

Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, ^{1} καὶ ἔντρομος ^{2} γενόμενος προσέπεσεν τῶ Παύλω καὶ τῶ Σίλα, καὶ 30 προαγαγών⁵ αὐτοὺς ἔξω ἔφη, Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ίνα σωθῶ; Οἱ δὲ εἶπον, Πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον 31 Ίησοῦν χριστόν, καὶ σωθήση σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. Καὶ 32 έλάλησαν αὐτῶ τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ πᾶσιν τοῖς έν τῆ οἰκία αὐτοῦ. Καὶ παραλαβών αὐτοὺς ἐν ἐκείνη 33 τῆ ὥρα τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ^{7} ἀπὸ τῶν πληγῶν, ^{8} καὶ έβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραγρῆμα.9 34 Άναγαγών $^{^{10}}$ τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρέθηκεν τράπεζαν, 12 καὶ ἠγαλλιᾶτο 13 πανοικὶ 14 πεπιστευκὼς τῶ θεῶ.

Ήμέρας δὲ γενομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοι¹⁵ τοὺς 35 ἡαβδούχους¹⁶ λέγοντες, Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. Ἀπήγγειλεν¹⁷ δὲ ὁ δεσμοφύλαξ¹⁸ τοὺς 36

¹ εἰσπηδάω, leap in, rush in. ² ἔντρομος, terrified, trembling. ³ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ⁴ Σίλας, δ, Silas. ⁵ προάγω, lead forth, go before. ⁶ παραλαμβάνω, receive, take. ⁷λούω, bathe, wash. ⁸ πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ⁹ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁰ ἀνάγω, lead up, restore. ¹¹ παρατίθημι, set before, entrust. ¹² τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹³ ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ¹⁴ πανοικί, with one's whole household or family. ¹⁵ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ¹⁶ ῥαβδοῦχος, ου, ὁ, constable, police officer. ¹⁷ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁸ δεσμοφύλαξ, ακος, ὁ, prison keeper, jailer.

λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον ὅτι Ἀπεστάλκασιν οί στρατηγοί, ίνα ἀπολυθητε: νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε έν εἰρήνη. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς, 37 ήμᾶς δημοσία,³ ἀκατακρίτους,⁴ Δ είραντες ^{2} άνθρώπους Ῥωμαίους⁵ ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Οὐ γάρ: άλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἐξαγαγέτωσαν. Ανήγγειλαν δὲ 38 τοῖς στρατηγοῖς¹ οἱ ῥαβδοῦχοι¹0 τὰ ῥήματα ταῦτα: καὶ έφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί⁵ εἰσιν, καὶ 39 έλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες⁸ ήρώτων έξελθεῖν τῆς πόλεως. Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς 40 φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λ υδίαν: καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξῆλθον.

¹ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ² δέρω, beat, flay. ³ δημόσιος, public, publicly. ⁴ ἀκατάκριτος, uncondemned, without trial. ⁵ Τωμαΐος, ου, ὁ, Roman, Roman citizen. ⁶ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁷ λάθρα, secretly. ⁸ ἔξάγω, lead out. ⁹ ἀναγγέλλω, announce, report. ¹⁰ ῥαβδοῦχος, ου, ὁ, constable, police officer. ¹¹ Λυδία, ας, ἡ, Lydia.

 Δ ιοδεύσαντες δὲ τὴν Aμφίπολιν καὶ Aπολλωνίαν, 17ήλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ^{4} ὅπου ήν ἡ συναγωγὴ τῶν Ίουδαίων: κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς⁵ τῶ Παύλω εἰσῆλθεν 2 πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, δίτι 3 Τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι Οὖτός ἐστιν ὁ χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω 10 ύμιν. Καί τινες έξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, 4 καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλω καὶ τῷ Σίλα, τὸ τῶν τε σεβομένων ^{13} Ἑλλήνων ^{14} πολὺ πλῆθος, ^{15} οὐκ ὀλίγαι. 16 5 πρώτων τῶν Προσλαβόμενοι 17 δε οί Ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες, 18 τῶν άγοραίων 19 τινάς ἄνδρας πονηρούς, καὶ οχλοποιήσαντες, 20 έθορύβουν 11 την πόλιν: ἐπιστάντες τε τῆ οἰκία Ἰάσονος, 23 ἐζήτουν αὐτοὺς ἀγαγεῖν εἰς τὸν

 $^{^1}$ διοδεύω, travel through, go about. ^{2} Άμφίπολις, εως, ή, Amphipolis. ^{3} Άπολλωνία, ας, ή, Apollonia. ^{4} Θεσσαλονίκη, ης, ή, Thessalonica. ^{5} εἴωθα, be accustomed, to maintain a custom. ^{6} διαλέγομαι, dispute, reason. ^{7} διανοίγω, open up completely, open fully. ^{8} παρατίθημι, set before, entrust. ^{9} πάσχω, suffer, am acted upon. ^{10} καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ^{11} προσκληρόω, assign by lot, allot. ^{12} Σίλας, ό, Silas. ^{13} σέβομαι, reverence, worship. ^{14} Έλλην, ηνος, ό, Greek, Hellene. ^{15} πλήθος, ους, τό, multitude. ^{16} δλίγος, little, few. ^{17} προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ^{18} ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ^{19} ἀγοραῖος, ου, ὁ, marketplace. ^{20} δχλοποιέω, form a mob, gather a crowd. ^{21} θορυβέω, make a commotion, agitate. ^{22} ἐφίστημι, stand over, come upon. ^{23} Ἰάσων, ονος, ὁ, Iason.

δῆμον. Μὴ εὐρόντες δὲ αὐτούς, ἔσυρον² τὸν Ἰάσονα³ 6 καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας,⁴ βοῶντες⁵ ὅτι Οἱ τὴν οἰκουμένην⁶ ἀναστατώσαντες,7 οὖτοι καὶ ἐνθάδε⁵ πάρεισιν,² οὺς ὑποδέδεκται¹ο Ἰάσων:³ καὶ 7 οὖτοι πάντες ἀπέναντι¹¹ τῶν δογμάτων¹² Καίσαρος¹³ πράσσουσιν,¹⁴ βασιλέα λέγοντες ἔτερον εἶναι, Ἰησοῦν. Ἐτάραξαν¹⁵ δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας⁴ 8 ἀκούοντας ταῦτα. Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν¹⁴ παρὰ τοῦ 9 Ἰάσονος³ καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς.

Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν¹⁷ τόν τε 10 Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν¹⁸ εἰς Βέροιαν: ¹⁹ οἴτινες παραγενόμενοι²⁰ εἰς τὴν συναγωγὴν ἀπήεσαν²¹ τῶν Ἰουδαίων. Οὖτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι²² τῶν ἐν 11 Θεσσαλονίκη,²³ οἴτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας,²⁴ τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες²⁵

¹ δήμος, ου, ό, popular assembly, crowd. ² σύρω, draw, drag. ³ Τάσων, ονος, ό, Jason. ⁴ πολιτάρχης, ου, ό, city official, ruler of a city. ⁵ βοάω, cry aloud, shout. ⁶ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁷ ἀναστατόω, stir up, disturb. ⁸ ἐνθάδε, within, here. ⁹ πάρειμι, be present, have arrived. ¹⁰ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ¹¹ ἀπέναντι, over against, before. ¹² δόγμα, τος, τό, a public decree, ordinance. ¹³ Καῖσαρ, ος, ό, Caesar. ¹⁴ πράσσω, do, perform. ¹⁵ ταράσσω, trouble, agitate. ¹⁶ ἱκανός, sufficient, able. ¹⁷ ἐκπέμπω, send out. ¹⁸ Σίλας, ό, Silas. ¹⁹ Βέροια, ας, ἡ, Berea. ²⁰ παραγίνομαι, come, arrive. ²¹ ἄπειμι, go away, depart. ²² εὐγενής, noble, high-born. ²³ Θεσσαλονίκη, ης, ἡ, Thessalonica. ²⁴ προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ²⁵ ἀνακρίνω, examine, inquire into.

τὰς γραφάς, εἰ ἔγοι ταῦτα οὕτως. Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ 12 αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων ^{2} καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. ^{3} Ω ς δὲ 13 ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ έν τῆ Βεροία κατηγγέλη ύπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ ^{7} σαλεύοντες ^{8} τοὺς ὄχλους. 14 Εύθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν' οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ως ἐπὶ τὴν θάλασσαν: ὑπέμενον οδὲ ὅ τε Σίλας ^{11} καὶ ὁ Τιμόθεος ^{12} ἐκεῖ. Οἱ δὲ καθιστῶντες ^{13} τὸν ^{15} Παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν: 4 καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σ ίλαν ^{11} καὶ Tιμόθεον, ^{12} ἵνα ώς τάχιστα 5 ἔλθωσιν πρὸς αὐτόν, ἐξήεσαν. 6

Έν δὲ ταῖς Ἀθήναις ¹⁴ ἐκδεχομένου ¹⁷ αὐτοὺς τοῦ Παύλου, 16 παρωξύνετο ¹⁸ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντι κατείδωλον ¹⁹ οὖσαν τὴν πόλιν. Διελέγετο ²⁰ μὲν οὖν ἐν 17

¹ Έλληνίς, ίδος, ή, Greek, Greek woman. ² εὐσχήμων, honorable. ³ ὁλίγος, little, few. ⁴ Θεσσαλονίκη, ης, ή, Thessalonica. ⁵ Βέροια, ας, ή, Berea. ⁶ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ⁷ κἀκεῖ, and there. ⁸ σαλεύω, shake, excite. ⁹ ἐξαποστέλλω, send forth. ¹⁰ ὑπομένω, tarry, endure. ¹¹ Σίλας, ὁ, Silas. ¹² Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ¹³ καθίστημι, set, constitute. ¹⁴ Ἀθῆναι, ὧν, ή, Athens. ¹⁵ τάχιστα, most swiftly. ¹⁶ ἔξειμι, go away, leave. ¹⁷ ἐκδέχομαι, await, expect. ¹⁸ παροξύνω, provoke, irritate. ¹⁹ κατείδωλος, full of idols. ²⁰ διαλέγομαι, dispute, reason.

τῆ συναγωγῆ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῆ ἀγορᾳ² κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγγάνοντας. Τινές δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρείων 18 καὶ τῶν Στοϊκῶν οιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῶ. Καί τινες ἔλεγον, Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὖτος λέγειν; Οἱ δέ, Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς 10 ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν ^{11} εἶναι: εὐηγγελίζετο. Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν 19 Ἄρειον ^{13} πάγον ^{13} ἤγαγον λέγοντες, Δυνάμεθα γνῶναι, τίς ή καινη¹⁴ αὕτη ή ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; ¹⁵ 20 Ξ ενίζοντα¹⁶ γάρ τινα εἰσφέρεις¹⁷ εἰς τὰς ἀκοὰς¹⁸ ἡμῶν: βουλόμε $\theta \alpha^{19}$ οὖν γνῶναι, τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι -21 ^{2} Αθηναῖοι ^{20} δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ^{21} ξένοι ^{2} εἰς οὐδὲν ἔτερον εὐκαίρουν, 22 ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν

¹ σέβομαι, reverence, worship. ² ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ³ παρατυγχάνω, happen to be present, chance to meet. ⁴ Ἐπικούρειος, ου, ὁ, Epicurean. ⁵ Στωϊκός, Stoic. ⁶ φιλόσοφος, ου, ὁ, philosopher. ⁷ συμβάλλω, discuss, consider. ⁸ σπερμολόγος, ου, ὁ, scavenger (of information), babbler. ⁹ ξένος, strange, stranger. ¹⁰ καταγγελεύς, έως, ὁ, proclaimer, preacher. ¹¹ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ¹² ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹³ πάγος, ὁ, mountain peak, rocky hill. ¹⁴ καινός, new, fresh. ¹⁵ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction. ¹⁶ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ¹⁷ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ¹⁸ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ¹⁹ βούλομαι, wish, will. ²⁰ Ἀθηναῖος, Athenian. ²¹ ἐπιδημέω, visit, live in a place. ²² εὐκαιρέω, have opportunity, time.

καινότερον.

Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσω τοῦ Αρείου ^{2} πάγου ^{2} ἔφη, 22 Άθηναῖοι,³ Άνδρες πάντα κατὰ δεισιδαιμονεστέρους ^{4} ύμᾶς θεωρῶ. Διερχόμενος ^{5} γὰρ 23 καὶ ἀναθεωρῶν ^{6} τὰ σεβάσματα ^{7} ὑμῶν, εὖρον καὶ βωμὸν⁸ ἐν ὧ ἐπεγέγραπτο, ᾿ Άγνώστω ¹⁰ θεῷ. ՝ Ὁν οὖν άγνοοῦντες ^{11} εὐσεβεῖτε, ^{12} τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ^{13} ύμῖν. Ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν 24 αὐτῷ, οὖτος, οὐρανοῦ καὶ γῆς κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν γειροποιήτοις ^{14} ναοῖς ^{15} κατοικεῖ, ^{16} οὐδὲ ὑπὸ γειρῶν 25 άνθρώπων θεραπεύεται, ¹⁷ προσδεόμενός ¹⁸ τινος, αὐτὸς διδούς πᾶσιν ζωὴν καὶ πνοὴν ^{19} κατὰ πάντα: ἐποίησέν 26 τε έξ ένὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν 16 πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, δρίσας²⁰

 $^{^{1}}$ καινός, new, fresh. ^{2} πάγος, δ, mountain peak, rocky hill. ^{3} Άθηναῖος, Athenian. ^{4} δεισιδαίμων, devout, religious. ^{5} διέρχομαι, cross over, pass through. ^{6} ἀναθεωρέω, observe carefully, examine. ^{7} σέβασμα, τος, τό, object of worship. ^{8} βωμός, οῦ, δ, altar. ^{9} ἐπιγράφω, write upon, inscribe. ^{10} ἄγνωστος, unknown. ^{11} ἀγνοέω, not know, be unaware. ^{12} εὐσεβέω, show piety or profound respect towards. ^{13} καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ^{14} χειροποίητος, made by hand, done or made with hands. ^{15} ναός, οῦ, δ, temple, shrine. ^{16} κατοικέω, inhabit, dwell. ^{17} θεραπεύω, heal, care for. ^{18} προσδέομαι, need, want more. ^{19} πνοή, ῆς, ἡ, wind, breath. ^{20} δρίζω, mark off by boundaries, determine.

προστεταγμένους καιρούς και τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας ^{3} αὐτῶν: ζητεῖν τὸν κύριον, εἰ ἄρα ^{4} γε ^{5} 27 ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καί γε οὐ μακρὰν 7 ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. Ἐν αὐτῷ γὰρ 28 ζωμεν καὶ κινούμεθα⁸ καί ἐσμεν: ὡς καί τινες των καθ' ύμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν, Τοῦ γὰρ καὶ γένος 10 ἐσμέν. 29 Γένος ^{10} οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν ^{11} νομίζειν¹² χρυσῷ¹³ ἢ ἀργύρῳ¹⁴ ἢ λίθῳ, χαράγματι¹⁵ τέχνης 16 καὶ ἐνθυμήσεως 17 ἀνθρώπου, τὸ θεῖον 18 εἶναι ομοιον. 19 Τούς μεν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας 20 30 ύπεριδών ^{21} ό θεός, τὰ νῦν παραγγέλλει ^{22} τοῖς άνθρώποις πᾶσιν πανταχοῦ ^{23} μετανοεῖν: ^{24} διότι ^{25} 31 ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ἡ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ^{26} έν δικαιοσύνη, έν ἀνδρὶ ὧ ὥρισεν, ^{27} πίστιν παρασγών ^{28}

¹ προστάσσω, command, order. ² ὁροθεσία, ας, ή, limit, fixed boundary. ³ κατοικία, ας, ή, dwelling-place, habitation. ⁴ ἄρα, so? (introduces a question). ⁵ γέ, indeed, at least. ⁶ ψηλαφάω, touch, handle. ⁷ μακράν, far away. ⁸ κινέω, move, stir. ⁹ ποιητής, οῦ, ὁ, maker, doer. ¹⁰ γένος, ους, τό, race, kind. ¹¹ ὀφείλω, owe, ought. ¹² νομίζω, suppose, think. ¹³ χρυσός, οῦ, ὁ, gold, anything made of gold. ¹⁴ ἄργυρος, ου, ὁ, silver, silver as a metal. ¹⁵ χάραγμα, τος, τό, stamp, impress. ¹⁶ τέχνη, ης, ή, art, craft. ¹⁷ ἐνθύμησις, εως, ή, deliberation, thought. ¹⁸ θείος, divine. ¹⁹ ὅμοιος, like, similar. ²⁰ ἄγνοια, ας, ή, ignorance. ²¹ ὑπερεῖδον, overlook. ²² παραγγέλλω, order, command. ²³ πανταχοῦ, everywhere. ²⁴ μετανοέω, repent, change my mind. ²⁵ διότι, because, on this account. ²⁶ οἰκουμένη, ης, ή, inhabited world. ²⁷ ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ²⁸ παρέγω, offer, afford.

πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

Άκούσαντες δὲ ἀνάστασιν¹ νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον:² οἱ 32 δὲ εἶπον, Ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου. Καὶ 33 οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. Τινὲς δὲ 34 ἄνδρες κολληθέντες³ αὐτῷ, ἐπίστευσαν: ἐν οἷς καὶ Διονύσιος⁴ ὁ Ἀρεοπαγίτης,⁵ καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις,6 καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν 18 ἡλθεν εἰς Κόρινθον. Καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον 2 ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν το γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἐκ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς: καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, 3

¹ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ² χλευάζω, mock, scoff. ³ κολλάω, glue, cleave. ⁴ Διονύσιος, ου, ὁ, Dionysius. ⁵ Ἀρεσπαγίτης, ου, ὁ, Areopagite. ⁶ Δάμαρις, ιδος, ἡ, Damaris. ⁻ χωρίζω, separate, depart. ፆ Ἀθῆναι, ων, ἡ, Athens. ⁶ Κόρινθος, ου, ἡ, Corinth. ¹0 Ἀκύλας, ὁ, Aquila. ¹¹ Ποντικός, from Pontus, belonging to Pontus. ¹² γένος, ους, τό, race, kind. ¹³ προσφάτως, recently. ¹⁴ Ἰταλία, ας, ἡ, Italy. ¹⁵ Πρίσκιλλα, ης, ἡ, Prisca, Priscilla. ¹⁶ τάσσω, arrange, appoint. ¹⁻ Κλαύδιος, ου, ὁ, Claudius. ¹ፆ ῥώμη, ης, ἡ, Rome, strength. ¹⁰ ὁμότεχνος, of the same trade.

ἔμενεν παρ' αὐτοῖς καὶ εἰργάζετο: ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην. Διελέγετο δὲ ἐν τῆ 4 συναγωγῆ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας.

①ς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας εκαὶ ὁ 5
Τιμόθεος, ὅ συνείχετο το τῷ πνεύματι ὁ Παῦλος,
διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.
Αντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, δεκτιναξάμενος τὰ τὰ ἰμάτια, εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τὸ αἵμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν: καθαρὸς ἐγώ:
ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. Καὶ μεταβὰς τὸ ἐκεῖθεν τῆλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Ἰούστου, το σεβομένου τὸν θεόν, οὖ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῆ συναγωγῆ. Κρίσπος τὸ ὁ ἀρχισυνάγωγος εἰς οὶν τοῦν οὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος εἰς οἰνανομοροῦσα τοῦν νουναγωγῆ.

¹ ἐργάζομαι, work, word. ² σκηνοποιός, οῦ, ὁ, tent-maker. ³ τέχνη, ης, ἡ, art, craft. ⁴ διαλέγομαι, dispute, reason. ⁵ Ελλην, ηνος, ὁ, Greek, Hellene. ⁶ κατέρχομαι, come down, go down. ⁷ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ⁸ Σίλας, ὁ, Silas. ⁹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ¹⁰ συνέχω, hold fast, oppress. ¹¹ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ¹² ἀντιτάσσομαι, range in battle against, oppose. ¹³ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹⁴ ἐκτινάσσω, shake off or out, shake off. ¹⁵ καθαρός, clean, pure. ¹⁶ μεταβαίνω, depart, leave. ¹⁷ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹⁸ Τούστος, ου, ὁ, Justus. ¹⁹ σέβομαι, reverence, worship. ²⁰ συνομορέω, be next door to, am contiguous with. ²¹ Κρίσπος, ου, ὁ, Crispus. ²² ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue.

ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ: καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων¹ ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἴπεν δὲ ὁ κύριος δι' ὁράματος² ἐν νυκτὶ 9 τῷ Παύλῳ, Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσης:³ διότι⁴ ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί⁵ σοι 10 τοῦ κακῶσαί⁶ σε: διότι⁴ λαός ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῷ πόλει ταύτῃ. Ἐκάθισέν⁻ τε ἐνιαυτὸν⁵ καὶ μῆνας² ἔξ,¹0 11 διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

Γαλλίωνος ¹¹ δὲ ἀνθυπατεύοντος ¹² τῆς Ἀχαΐας, ¹³ 12 κατεπέστησαν ¹⁴ ὁμοθυμαδὸν ¹⁵ οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, ¹⁶ λέγοντες ὅτι Παρὰ 13 τὸν νόμον οὖτος ἀναπείθει ¹⁷ τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ 14 στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων ¹¹ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, Εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδίκημά ¹⁹ τι ἢ ῥαδιούργημα ²⁰ πονηρόν, ὧ²¹

¹ Κορίνθιος, ου, ὁ, Corinthian. ² ὅραμα, τος, τό, vision, spectacle. ³ σιωπάω, be silent, keep silence. ⁴ διότι, because, on this account. ⁵ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁶ κακόω, mistreat, harm. ⁷ καθίζω, seat, sit. ⁸ ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, year. ⁹ μήν, ὁ, month, certainly. ¹⁰ ἔξ, six, 6. ¹¹ Γαλλίων, ωνος, ὁ, Gallio. ¹² ἀνθυπατεύω, act as proconsul, be a deputy. ¹³ Ἁχαΐα, ας, ή, Achaia. ¹⁴ κατεφίστημι, rush, assault. ¹⁵ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹⁶ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ¹⁷ ἀναπείθω, induce, persuade. ¹⁸ σέβομαι, reverence, worship. ¹⁹ ἀδίκημα, τος, τό, wrong, injury. ²⁰ ῥαδιούργημα, τος, τό, crime, act of villainy. ²¹ ὧ, Oh! omega.

Τουδαῖοι, κατὰ λόγον ἄν ἡνεσχόμην¹ ὑμῶν: εἰ δὲ 15 ζήτημά² ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί: κριτὴς³ γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι⁴ εἶναι. Καὶ ἀπήλασεν⁵ αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ 16 βήματος.6 Ἐπιλαβόμενοι7 δὲ πάντες οἱ Ἑλληνες8 17 Σωσθένην³ τὸν ἀρχισυνάγωγον¹0 ἔτυπτον¹¹ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος.6 Καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι¹³ ἔμελλεν.

Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας¹⁴ ἡμέρας ἱκανάς,¹⁵ τοῖς 18
 ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος,¹⁶ ἐξέπλει¹⁻ εἰς τὴν Συρίαν,¹⁶
 καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα¹⁰ καὶ Ἀκύλας,²⁰ κειράμενος²¹
 τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς:²² εἶχεν γὰρ εὐχήν.²³ 19
 Κατήντησεν²⁴ δὲ εἰς Ἔφεσον,²⁵ καὶ ἐκείνους κατέλιπεν
 αὐτοῦ:²⁻ αὐτὸς δὲ εἰσελθών εἰς τὴν συναγωγὴν

¹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ² ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ³ κριτής, ου, ὁ, judge. ⁴ βούλομαι, wish, will. ⁵ ἀπελαύνω, drive away. ⁶ βήμα, τος, τό, judgment seat. ⁻ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ε″Ελλην, ηνος, ὁ, Greek, Hellene. ९ Σωσθένης, ους, ὁ, Sosthenes. ¹0 ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹¹ τύπτω, smite, beat. ¹² ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹³ Γαλλίων, ωνος, ὁ, Gallio. ¹⁴ προσμένω, wait longer, remain. ¹⁵ ἱκανός, sufficient, able. ¹⁶ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ¹⁻ ἐκπλέω, sail away, sail out. ¹² Συρία, ας, ἡ, Syria. ¹⁰ Πρίσκιλλα, ης, ἡ, Prisca, Priscilla. ²⁰ Ἀκύλας, ὁ, Aquila. ²¹ κείρω, shear, cut off. ²² Κεγχρεαί, ῶν, ἡ, Cenchreae. ²³ εὐχή, ῆς, ἡ, prayer, νοw. ²⁴ καταντάω, come to, arrive. ²⁵ "Εφεσος, ου, ἡ, Ephesus. ²⁶ καταλείπω, leave, leave behind. ²⁻ ἀὐτοῦ, there, here.

διελέχθη¹ τοῖς Ἰουδαίοις. Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ 20 πλείονα χρόνον μεῖναι παρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν:² 21 ἀλλ' ἀπετάξατο³ αὐτοῖς εἰπών, Δεῖ με πάντως⁴ τὴν ἑορτὴν⁵ τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα: πάλιν δὲ ἀνακάμψω⁴ πρὸς ὑμᾶς, τοῦ θεοῦ θέλοντος. Ἀνήχθη⁻ ἀπὸ τῆς Ἐφέσου,⁵ καὶ κατελθὼν⁰ εἰς 22 Καισάρειαν,¹⁰ ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.¹¹ Καὶ ποιήσας 23 χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενος¹² καθεξῆς¹³ τὴν Γαλατικὴν¹⁴ χώραν¹⁵ καὶ Φρυγίαν,¹⁴ ἐπιστηρίζων¹⁻ πάντας τοὺς μαθητάς.

Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς¹8 ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς¹9 τῷ 24
 γένει,²0 ἀνὴρ λόγιος,²1 κατήντησεν²² εἰς Ἔφεσον,⁸
 δυνατὸς²³ ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. Οὖτος ἦν κατηχημένος 25

¹ διαλέγομαι, dispute, reason. ² ἐπινεύω, give consent (by a nod), nod to. ³ ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ⁴ πάντως, altogether, by all means. ⁵ ἐορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ⁶ ἀνακάμπτω, turn back, return. ⁷ ἀνάγω, lead up, restore. ⁸ Ἦσεσος, ου, ἡ, Ephesus. ⁹ κατέρχομαι, come down, go down. ¹⁰ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ¹¹ ἀντιόχεια, ας, ἡ, Antioch. ¹² διέρχομαι, cross over, pass through. ¹³ καθεξῆς, successively, in order. ¹⁴ Γαλατικός, Galatian. ¹⁵ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹⁶ Φρυγία, ας, ἡ, Phrygia. ¹⁷ ἐπιστηρίζω, strengthen, prop up. ¹⁸ Ἀπολλώς, ὁ, Apollos. ¹⁹ ἀλεξανδρεύς, έως, ὁ, Alexandrian. ²⁰ γένος, ους, τό, race, kind. ²¹ λόγιος, eloquent, learned. ²² καταντάω, come to, arrive. ²³ δυνατός, powerful, possible. ²⁴ κατηχέω, teach by word of mouth.

τὴν όδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων¹ τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς ^{2} τὰ περὶ τοῦ κυρίου. ἐπιστάμενος³ μόνον τὸ βάπτισμα⁴ Ἰωάννου: οὖτός τε 26 ἤρξατο παρρησιάζεσθαι⁵ έν τῆ συναγωγῆ. Άκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, Τ προσελάβοντο⁸ αὐτόν, καὶ ἀκριβέστερον² αὐτῶ έξέθεντο την τοῦ θεοῦ όδόν. Βουλομένου δε αὐτοῦ 27 διελθεῖν¹¹ εἰς τὴν Ἀχαΐαν, 2 προτρεψάμενοι 3 οἱ άδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι¹⁴ αὐτόν: ος παραγενόμενος 15 συνεβάλετο 16 πολύ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος: εὐτόνως¹⁷ γὰρ τοῖς 28 Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο ^{18} δημοσία, ^{19} ἐπιδεικνὺς ^{20} διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.

¹ ζέω, be fervent, be hot. ² ἀκριβῶς, carefully, accurately. ³ ἐπίσταμαι, understand, know. ⁴ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁵ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ⁶ Ἀκύλας, ὁ, Aquila. ⁷ Πρίσκιλλα, ης, ἡ, Prisca, Priscilla. ⁸ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ⁹ ἐκτίθημι, declare, explain. ¹⁰ βούλομαι, wish, will. ¹¹ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹² Ἁχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ¹³ προτρέπω, urge (on), encourage. ¹⁴ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ¹⁵ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁶ συμβάλλω, discuss, consider. ¹⁷ εὐτόνως, vigorously, vehemently. ¹⁸ διακατελέγχομαι, refute, overwhelm in argument. ¹⁹ δημόσιος, public, publicly. ²⁰ ἐπιδείκνυμι, show, prove.

Έγένετο δέ, ἐν τῷ τὸν Ἀπολλω εἶναι ἐν Κορίνθω, 2 19 Παῦλον διελθόντα ^{3} τὰ ἀνωτερικὰ ^{4} μέρη ^{5} ἐλθεῖν εἰς "Εφεσον: καὶ εύρών τινας μαθητὰς εἶπεν πρὸς αὐτούς, 2 Εἰ πνεῦμα ἄγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, Άλλ' οὐδὲ εἰ πνεῦμα ἄγιόν ἐστιν, ήκούσαμεν. Εἶπέν τε πρὸς αὐτούς, Εἰς τί οὖν 3 ἐβαπτίσθητε; Οἱ δὲ εἶπον, Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα.⁷ Είπεν δὲ Παῦλος, Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν βάπτισμα 7 μετανοίας, ⁸ τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τοῦτ' ἔστιν, εἰς τὸν γριστὸν Ίησοῦν. Ακούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα 5 τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου 6 τὰς χεῖρας, ἦλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐπ' αὐτούς, έλάλουν τε γλώσσαις καὶ προεφήτευον. 10 Hσαν δὲ οί 7 πάντες ἄνδρες ώσεὶ 11 δεκαδύο. 12

¹ Ἀπολλώς, ό, Apollos. ² Κόρινθος, ου, ή, Corinth. ³ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁴ ἀνωτερικός, upper, higher-lying. ⁵ μέρος, ους, τό, part, portion. ⁶ Ἔφεσος, ου, ή, Ephesus. ⁷ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁸ μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind. ⁹ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁰ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹¹ ώσεί, like, about. ¹² δεκαδύο, twelve, 12.

Εἰσελθών δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο, έπὶ 8 μῆνας² τρεῖς διαλεγόμενος³ καὶ πείθων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. Ω ς δέ τινες ἐσκληρύνοντο ^{4} καὶ 9ήπείθουν, 5 κακολογοῦντες την δδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, άποστὰς άπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ^{3} ἐν τῆ σχολῆ ^{10} Tυράννου ^{11} τινός. Tοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη ^{12} δύο, 10ώστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας ^{13} τὴν Ἀσίαν ^{14} άκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ "Ελληνας." Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυγούσας έποίει 11 ό θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς 12 ἀσθενοῦντας ^{17} ἐπιφέρεσθαι ^{18} ἀπὸ τοῦ χρωτὸς ^{19} αὐτοῦ σουδάρια ^{20} ἢ σιμικίνθια, ^{21} καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ^{22} ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους,²³ τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ έξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ἐπεχείρησαν²⁴ δέ τινες ἀπὸ 13

¹ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ² μήν, δ, month, certainly. ³ διαλέγομαι, dispute, reason. ⁴ σκληρύνω, harden. ⁵ ἀπειθέω, disbelieve, disobey. ⁶ κακολογέω, speak evil of, revile. ⁷ πλήθος, ους, τό, multitude. ⁸ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁹ ἀφορίζω, separate, set apart. ¹⁰ σχολή, ῆς, ἡ, lecture hall, school. ¹¹ τύραννος, ου, ὁ, Tyrannus; tyrant. ¹² ἔτος, ους, τό, year. ¹³ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹⁴ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ¹⁵ Ἑλλην, ηνος, ὁ, Greek, Hellene. ¹⁶ τυγχάνω, obtain, happen. ¹⁷ ἀσθενέω, be weak, sick. ¹⁸ ἐπιφέρω, bring upon, inflict. ¹⁹ χρώς, χρωτός, ὁ, skin. ²⁰ σουδάριον, ου, τό, face cloth, handkerchief. ²¹ σιμικίνθιον, ου, τό, apron. ²² ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ²³ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ²⁴ ἐπιγειρέω, endeavor, attempt.

τῶν περιερχομένων 1 Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν 2 ὀνομάζειν 3 ἐπὶ τοὺς ἔγοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, Ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει. Ἦσαν δέ τινες υίοὶ 14 Σκευᾶ⁵ Ἰουδαίου ἀργιερέως ἑπτὰ οἱ τοῦτο ποιοῦντες. 15 Άποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν, Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι: ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; Καὶ ἐφαλλόμενος ^{7} ἐπ' αὐτοὺς δ 16ἄνθρωπος ἐν ὧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, καὶ κατακυριεύσαν⁸ αὐτῶν, ἴσχυσεν⁹ κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς ^{10} καὶ τετραυματισμένους ^{11} ἐκφυγεῖν ^{12} ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν 13 πᾶσιν 17 Ἰουδαίοις τε καὶ "Ελλησιν¹⁴ τοῖς κατοικοῦσιν¹⁵ τὴν "Εφεσον, 16 καὶ ἐπέπεσεν 17 φόβος 18 ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο 19 τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 18

¹ περιέρχομαι, go about, go around. ² ἐξορκιστής, οῦ, ὁ, exorcist. ³ ὀνομάζω, name, give a name to. ⁴ ὁρκίζω, adjure, implore. ⁵ Σκευᾶς, ᾶ, ὁ, Sceva. ⁶ ἐπίσταμαι, understand, know. ⁷ ἐφάλλομαι, leap upon. ⁸ κατακυριεύω, exercise dominion over, lord over. ⁹ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁰ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ¹¹ τραυματίζω, wound. ¹² ἐκφεύγω, flee away, flee out. ¹³ γνωστός, known, acquaintance. ¹⁴ Ἑλλην, ηνος, ὁ, Greek, Hellene. ¹⁵ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹⁶ Έφεσος, ου, ἡ, Ephesus. ¹⁷ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹⁸ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁹ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge.

Πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο, ἐξομολογούμενοι, αὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. Τκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων 19 συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων: καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὖρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. Οὕτως κατὰ 20 κράτος δ λόγος τοῦ κυρίου ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν. ^{17}

Ώς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ 21 πνεύματι, διελθών¹8 τὴν Μακεδονίαν¹9 καὶ Ἀχαΐαν,²0 πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰπών ὅτι Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην²¹ ἰδεῖν. 22 Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν¹9 δύο τῶν διακονούντων²² αὐτῷ, Τιμόθεον²³ καὶ Ἔραστον,²⁴ αὐτὸς ἐπέσχεν²5 χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.²6

¹ ἔξομολογέω, confess, profess. ² ἀναγγέλλω, announce, report. ³ πρᾶξις, εως, ἡ, deed, function. ⁴ ἰκανός, sufficient, able. ⁵ περίεργος, ου, ὁ, meddlesome, belonging to magic. ⁶ πράσσω, do, perform. ⁻ συμφέρω, bring together, it is profitable. ⁶ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ⁶ κατακαίω, burn up, consume entirely. ¹¹ συμψηφίζω, count up, add up. ¹¹ τιμή, ῆς, ἡ, honor, price. ¹² ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹³ μυριάς, άδος, ἡ, ten thousand, myriad. ¹⁴ πέντε, five, 5. ¹⁵ κράτος, ους, τό, power, dominion. ¹⁶ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁻ ἰσχύω, be strong, able. ¹৪ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁰ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ²⁰ Ὠχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ²¹ ῥώμη, ης, ἡ, Rome, strength. ²² διακονέω, serve, minister. ²³ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ²⁴ Ἑραστος, ου, ὁ, Erastus. ²⁵ ἐπέχω, hold fast, hold toward. ²⁶ Ὠσία, ας, ἡ, Asia.

Έγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος¹ οὐκ ὀλίγος 23 περὶ τῆς ὁδοῦ. Δ ημήτριος γάρ τις ὀνόματι, 24 άργυροκόπος,⁴ ποιῶν ναοὺς⁵ ἀργυροῦς⁴ Ἀρτέμιδος,⁷ παρείχετο ^{8} τοῖς τεχνίταις ^{9} ἐργασίαν ^{10} οὐκ ὀλίγην: ^{2} οῦς 25 συναθροίσας, 11 καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, 12 εἶπεν, Ἄνδρες, ἐπίστασθε13 ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ή εὐπορία ή ήμῶν ἐστιν. Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι 26 οὐ μόνον Ἐφέσου, 15 ἀλλὰ σχεδὸν 16 πάσης τῆς Ἀσίας, 17 ό Παῦλος οὖτος πείσας μετέστησεν ^{18} ἱκανὸν ^{19} ὄγλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. Οὐ 27 μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ^{20} ἡμῖν τὸ μέρος ^{21} εἰς ἀπελεγμὸν ^{22} ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς ^{23} ἱερὸν Ἀρτέμιδος ^{7} εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, ^{24} μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι²⁵ τὴν μεγαλειότητα²⁶ αὐτῆς, ἣν ὅλη

¹ τάραχος, ου, ὁ, disturbance, commotion. ² δλίγος, little, few. ³ Δημήτριος, ου, ὁ, Demetrius. ⁴ ἀργυροκόπος, ου, ὁ, silversmith. ⁵ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ⁶ ἀργυροῦς, silver, made of silver. ⁷ Ἄρτεμις, ιδος, ἡ, Artemis, Persian or Ephesian Artemis. ⁸ παρέχω, offer, afford. ⁹ τεχνίτης, ου, ὁ, craftsman, artisan. ¹⁰ ἐργασία, ας, ἡ, profit, business. ¹¹ συναθροίζω, gather, bring together. ¹² ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ¹³ ἐπίσταμαι, understand, know. ¹⁴ εὐπορία, ας, ἡ, prosperity, wealth. ¹⁵ Ἦρεσος, ου, ἡ, Ephesus. ¹⁶ σχεδόν, almost, nearly. ¹⁷ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ¹⁸ μεθίστημι, remove, turn away. ¹⁹ ἱκανός, sufficient, able. ²⁰ κινδυνεύω, be in danger, am in danger. ²¹ μέρος, ους, τό, part, portion. ²² ἀπελεγμός, οῦ, ὁ, disrepute, discredit. ²³ θεά, ᾶς, ἡ, goddess. ²⁴ λογίζομαι, calculate, consider. ²⁵ καθαιρέω, take down, pull down. ²⁶ μεγαλειότης, ητος, ἡ, splendor, magnificence.

ή Ἀσία καὶ ή οἰκουμένη σέβεται. Άκούσαντες δὲ καὶ 28 γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, εκραζον λέγοντες, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Εφεσίων. Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις 29 όλη τῆς συγχύσεως: ^{9} ὤρμησάν ^{10} τε ὁμοθυμαδὸν ^{11} εἰς τὸ θέατρον, ^{12} συναρπάσαντες ^{13} Γάϊον ^{14} Άρίσταρχον¹⁵ Μακεδόνας, 16 συνεκδήμους 17 Παύλου. 30 Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου 18 εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον. οὐκ εἴων ^{20} αὐτὸν οἱ μαθηταί. Τινὲς δὲ καὶ τῶν 31 ${\rm A}$ σιαρχών, ^{21} ὄντες αὐτῷ φίλοι, ^{22} πέμψαντες πρὸς αὐτόν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 12 Άλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον: ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία 32 συγκεγυμένη,²³ καὶ οἱ πλείους οὐκ ἤδεισαν τίνος ἕνεκεν ^{24} συνεληλύθεισαν. ^{25} Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου 33 προεβίβασα v^{26} Άλέξανδρον, v^{27} προβαλόντω v^{28} αὐτὸν

¹ Άσία, ας, ἡ, Asia. ² οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ³ σέβομαι, reverence, worship. ⁴ πλήρης, full. ⁵ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ⁶ Άρτεμις, ιδος, ἡ, Artemis, Persian or Ephesian Artemis. ⁷ Έφέσιος, Ephesian. ⁸ πλήθω, fill. ⁹ σύγχυσις, εως, ἡ, confusion, tumult. ¹⁰ ὁρμάω, hasten on, rush. ¹¹ ὁμοθυμαδόν, with one accord, with one mind. ¹² θέατρον, ου, τό, theater, spectacle. ¹³ συναρπάζω, seize, drag away. ¹⁴ Γάϊος, ου, ὁ, Gaius. ¹⁵ Άρίσταρχος, ου, ὁ, Aristarchus. ¹⁶ Μακεδών, όνος, ὁ, Macedonian. ¹⁷ συνέκδημος, ου, ὁ, traveling companion, fellow traveler. ¹⁸ βούλομαι, wish, will. ¹⁹ δήμος, ου, ὁ, popular assembly, crowd. ²⁰ ἐάω, permit, allow. ²¹ Άσιάρχης, ου, ὁ, Asiarch. ²² φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²³ συγχέω, confuse, confound. ²⁴ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ²⁵ συνέρχομαι, come together, come or go with. ²⁶ προβιβάζω, cause to come forward, prompt. ²⁷ Άλέξανδρος, ου, ὁ, Alexander. ²⁸ προβάλλω, put forward, put out.

τῶν Ἰουδαίων. Ὁ δὲ ἀλέξανδρος, αατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι³ τῷ δήμῳ. ⁴ Ἐπιγνόντες ⁵ 34 δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις⁶ Έσεσίων. ^{7} Καταστείλας ^{8} δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον 35 φησίν, Άνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης θε $\tilde{\alpha}_{s}^{10}$ Άρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς; 36 Άναντιρρήτων 12 οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους⁸ ύπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς¹³ πράσσειν. 14 Ἡγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε 37 ἱεροσύλους ^{15} οὔτε βλασφημοῦντας ^{16} τὴν θεὸν ὑμῶν. 38 $\rm Ei~\mu$ èν οὖν $\rm \Delta\eta\mu\dot{\eta}$ τριος $^{^{17}}$ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται $^{^{18}}$ ἔχουσιν πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι 19 ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί ^{20} εἰσιν: ἐγκαλείτωσαν ^{21} ἀλλήλοις. Εἰ δέ τι 39

¹ Άλέξανδρος, ου, ό, Alexander. ² κατασείω, shake, motion. ³ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ⁴ δήμος, ου, ό, popular assembly, crowd. ⁵ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁶ Ἄρτεμις, ιδος, ή, Artemis, Persian or Ephesian Artemis. ⁷ Ἐφέσιος, Ephesian. ⁸ καταστέλλω, restrain, quiet. ⁹ νεωκόρος, ου, ό, temple keeper, guardian. ¹⁰ θεά, ᾶς, ή, goddess. ¹¹ διοπετής, fallen from heaven. ¹² ἀναντίρρητος, not to be contradicted, undeniable. ¹³ προπετής, rash, reckless. ¹⁴ πράσσω, do, perform. ¹⁵ ἰερόσυλος, ου, ό, robber of temples, robbing temples. ¹⁶ βλασφημέω, revile, blaspheme. ¹⁷ Δημήτριος, ου, ό, Demetrius. ¹⁸ τεχνίτης, ου, ό, craftsman, artisan. ¹⁹ ἀγοραῖος, ου, ό, marketplace. ²⁰ ἀνθύπατος, ου, ό, consul, proconsul. ²¹ ἐγκαλέω, accuse, bring a charge.

περὶ ἐτέρων ἐπιζητεῖτε,¹ ἐν τῇ ἐννόμω² ἐκκλησία ἐπιλυθήσεται.³ Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν⁴ ἐγκαλεῖσθαι⁵ 40 στάσεως⁶ περὶ τῆς σήμερον,⁻ μηδενὸς αἰτίου⁵ ὑπάρχοντος περὶ οὖ οὐ δυνησόμεθα δοῦναι λόγον τῆς συστροφῆςˀ ταύτης. Καὶ ταῦτα εἰπών, ἀπέλυσεν τὴν 41 ἐκκλησίαν.

Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι¹⁰ τὸν θόρυβον,¹¹ 20 προσκαλεσάμενος¹² ὁ Παῦλος τοὺς μαθητάς, καὶ ἀσπασάμενος, ἐξῆλθεν πορευθῆναι εἰς τὴν Μακεδονίαν.¹³ Διελθών¹⁴ δὲ τὰ μέρη¹⁵ ἐκεῖνα, καὶ 2 παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.¹⁶ Ποιήσας τε μῆνας¹⁷ τρεῖς, γενομένης αὐτῷ 3 ἐπιβουλῆς ¹⁸ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι¹⁹ εἰς τὴν Συρίαν,²⁰ ἐγένετο γνώμη²¹ τοῦ ὑποστρέφειν²²

 $^{^1}$ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ^{2} ἔννομος, legal, lawful. ^{3} ἐπιλύω, explain, settle. ^{4} κινδυνεύω, be in danger, am in danger. ^{5} ἐγκαλέω, accuse, bring a charge. ^{6} στάσις, εως, ή, standing, rebellion. ^{7} σήμερον, today, now. ^{8} αἴτιος, ου, ό, causative of, responsible for. ^{9} συστροφή, ής, ή, unruly gathering, conspiracy. ^{10} παύω, cause to cease. ^{11} θόρυβος, ου, ό, uproar, riot. ^{12} προσκαλέω, summon. ^{13} Μακεδονία, ας, ή, Macedonia. ^{14} διέρχομαι, cross over, pass through. ^{15} μέρος, ους, τό, part, portion. ^{16} Έλλάς, άδος, ή, Greece, Hellas. ^{17} μήν, ό, month, certainly. ^{18} ἐπιβουλή, ής, ή, plot, plot against. ^{19} ἀνάγω, lead up, restore. ^{20} Συρία, ας, ή, Syria. ^{21} γνώμη, ης, ή, purpose, opinion. ^{22} ὑποστρέφω, return, turn back.

διὰ Μακεδονίας.¹ Συνείπετο² δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας³ ⁴
Σώπατρος⁴ Βεροιαῖος:⁵ Θεσσαλονικέων⁶ δέ,
Ἀρίσταρχος⁻ καὶ Σεκοῦνδος,⁵ καὶ Γάϊος² Δερβαῖος,¹⁰
καὶ Τιμόθεος:¹¹ Ἀσιανοὶ¹² δέ, Τυχικὸς¹³ καὶ Τρόφιμος.
Οὖτοι προσελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι.¹⁵ 5
Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν¹⁶ μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν
ἄζύμων¹⁻ ἀπὸ Φιλίππων,¹⁵ καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς
εἰς τὴν Τρῳάδα¹⁵ ἄχρι¹⁰ ἡμερῶν πέντε,²⁰ οὖ²¹
διετρίψαμεν²² ἡμέρας ἑπτά.

Έν δὲ τῆ μιᾳ τῶν σαββάτων, συνηγμένων τῶν μαθητῶν 7 κλάσαι²³ ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο²⁴ αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι²⁵ τῆ ἐπαύριον,²⁶ παρέτεινέν²⁷ τε τὸν λόγον μέχρι²⁸ μεσονυκτίου.²⁹ ⁵Ησαν δὲ λαμπάδες³⁰ ἱκαναὶ³¹ 8

 $^{^1}$ Μακεδονία, ας, ή, Macedonia. ^{2} συνέπομαι, accompany. ^{3} Άσία, ας, ή, Asia. ^{4} Σώπατρος, ου, ό, Sopater. ^{5} Βεροιαΐος, Berean, native of Berea. ^{6} Θεσσαλονικεύς, έως, ό, Thessalonian. ^{7} Άρίσταρχος, ου, ό, Aristarchus. ^{8} Σεκοῦνδος, ου, ό, Secundus. ^{9} Γάϊος, ου, ό, Gaius. ^{10} Δερβαῖος, from Derbe, belonging to Derbe. ^{11} Τιμόθεος, ου, ό, Timothy. ^{12} Άσιανός, οῦ, ό, Asian. ^{13} Τυχικός, οῦ, ὁ, Tychicus. ^{14} Τρόφιμος, ου, ό, Trophimus. ^{15} Τρφάς, άδος, ή, Troas. ^{16} ἐκπλέω, sail away, sail out. ^{17} ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ^{18} Φίλιπποι, ων, ὁ, Philippi. ^{19} ἄχρι, as far as, up to (gen). ^{20} πέντε, five, 5. ^{21} οδ, where, when. ^{22} διατρίβω, continue, tarry. ^{23} κλάω, break. ^{24} διαλέγομαι, dispute, reason. ^{25} ἔξειμι, go away, leave. ^{26} ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ^{27} παρατείνω, extend, prolong. ^{28} μέχρι, until, as far as (gen). ^{29} μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ^{30} λαμπάς, άδος, ή, torch, lamp. ^{31} ἱκανός, sufficient, able.

ἐν τῷ ὑπερώῳ¹ οὖ² ἤμεν συνηγμένοι. Καθήμενος δέ 9
τις νεανίας³ ὀνόματι Εὔτυχος⁴ ἐπὶ τῆς θυρίδος,⁵
καταφερόμενος⁶ ϋπνῳ⁻ βαθεῖ,⁶ διαλεγομένου⁰ τοῦ
Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς⁶ ἀπὸ τοῦ ϋπνου⁻
ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου¹⁰ κάτω,¹¹ καὶ ἤρθη νεκρός. 10
Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν¹² αὐτῷ, καὶ
συμπεριλαβὼν¹³ εἶπεν, Μὴ θορυβεῖσθε:¹⁴ ἡ γὰρ ψυχὴ
αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας¹⁵ ἄρτον 11
καὶ γευσάμενος,¹⁶ ἐφ᾽ ἱκανόν¹⁻ τε ὁμιλήσας¹ఠ ἄχρι¹⁰
αὐγῆς,²⁰ οὕτως ἐξῆλθεν. Ἦγαγον δὲ τὸν παῖδα²¹ ζῶντα, 12
καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.²²

Ήμεῖς δέ, προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν²³ εἰς 13 τὴν Ἄσσον,²⁴ ἐκεῖθεν²⁵ μέλλοντες ἀναλαμβάνειν²⁶ τὸν Παῦλον: οὕτως γὰρ ἦν διατεταγμένος,²⁷ μέλλων

¹ ὑπερῷον, ου, τό, upper story, room upstairs. ² οὕ, where, when. ³ νεανίας, ου, ὁ, young adult, young man. ⁴ Εὕτυχος, ου, ὁ, Eutychus. ⁵ θυρίς, ίδος, ἡ, window, windowsill. ⁶ καταφέρω, bring down, against. ⁷ ὕπνος, ου, ὁ, sleep. ⁶ βαθύς, deep, early. ९ διαλέγομαι, dispute, reason. ¹0 τρίστεγος, having three stories, third story. ¹¹ κάτω, down, below. ¹² ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ¹³ συμπεριλαμβάνω, embrace, embrace completely. ¹⁴ θορυβέω, make a commotion, agitate. ¹⁵ κλάω, break. ¹⁶ γεύομαι, taste, experience. ¹⁷ ἱκανός, sufficient, able. ¹ఠ ὁμιλέω, converse, speak. ¹⁰ ἄχρι, as far as, up to (gen). ²⁰ αὐγή, ῆς, ἡ, dawn, light of day. ²¹ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²² μετρίως, moderately, somewhat. ²³ ἀνάγω, lead up, restore. ²⁴ Ἅσσος, ου, ἡ, Assos. ²⁵ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ²⁶ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ²⊓ διατάσσω, command, give orders to.

αὐτὸς πεζεύειν.¹ Ώς δὲ συνέβαλεν² ἡμῖν εἰς τὴν 14 Ἄσσον,³ ἀναλαβόντες ⁴ αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην.⁵ Κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες,7 τῆ ἐπιούσῃ 15 κατηντήσαμεν ἀντικρὺ¹0 Χίου:¹¹ τῆ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν¹² εἰς Σάμον:¹³ καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίω,¹⁴ τῆ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον.¹⁵ 16 Ἦκρινεν γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι¹6 τὴν Ἦρεσον,¹¹ ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι¹8 ἐν τῆ Ἀσίᾳ:¹9 ἔσπευδεν²0 γάρ, εἰ δυνατὸν²¹ ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς²² γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

Άπὸ δὲ τῆς Μιλήτου¹⁵ πέμψας εἰς Ἔφεσον¹⁷ 17 μετεκαλέσατο²³ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 Ως δὲ παρεγένοντο²⁴ πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς,

¹ πεζεύω, travel by land, travel on foot. ² συμβάλλω, discuss, consider. ³ Ἄσσος, ου, ή, Assos. ⁴ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ⁵ Μιτυλήνη, ης, ή, Mitylene. ⁶ κἀκείθεν, and thence, and from there. ⁷ ἀποπλέω, sail away. ⁸ ἐπιούσα, ης, ή, next day. ⁹ καταντάω, come to, arrive. ¹⁰ ἄντικρυς, opposite. ¹¹ Χίος, ου, ή, Chios. ¹² παραβάλλω, arrive, cross over. ¹³ Σάμος, ου, ή, Samos. ¹⁴ Τρωγύλλιον, ου, τό, Trogyllium. ¹⁵ Μίλητος, ου, ή, Miletus. ¹⁶ παραπλέω, sail past. ¹⁷ Έρεσος, ου, ή, Ephesus. ¹⁸ χρονοτριβέω, spend time, lose time. ¹⁹ Ἀσία, ας, ή, Asia. ²⁰ σπεύδω, hasten, urge on. ²¹ δυνατός, powerful, possible. ²² πεντηκοστή, ής, ή, Pentecost. ²³ μετακαλέω, send for. ²⁴ παραγίνομαι, come, arrive.

Υμεῖς ἐπίστασθε,¹ ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην² εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον δουλεύων 4 τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης 19 έγενόμην, ταπεινοφροσύνης⁵ καὶ πολλῶν δακρύων⁶ πειρασμών ^{7} τών συμβάντων ^{8} μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς ^{9} τῶν Ἰουδαίων: ώς οὐδὲν ὑπεστειλάμην ^{10} τῶν 20 συμφερόντων, 11 τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι 12 ὑμῖν καὶ διδάξαι ύμᾶς δημοσία¹³ καὶ κατ' οἴκους, διαμαρτυρόμενος 14 21 Ίουδαίοις τε καὶ ελλησιν¹⁵ τὴν εἰς τὸν θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν τὴν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν. Καὶ νῦν 22 ίδού. ἐνὼ δεδεμένος $^{^{17}}$ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ίερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά¹⁸ μοι μὴ εἰδώς, πλην ^{19} ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον κατὰ πόλιν 23 διαμαρτύρεται ^{14} λέγον ὅτι δεσμά ^{20} με καὶ θλί ψ εις ^{21} μένουσιν. Άλλ' οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν 24

¹ ἐπίσταμαι, understand, know. ² ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ³ Ἰσία, ας, ἡ, Asia. ⁴ δουλεύω, serve, am a slave. ⁵ ταπεινοφροσύνη, ης, ἡ, lowliness of mind, humility. ⁶ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ⊓ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. Ἦσυμβαίνω, come together, come to pass. Ӈ ἐπιβουλή, ῆς, ἡ, plot, plot against. ¹¹ ὑποστέλλω, draw back, withdraw. ¹¹ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹² ἀναγγέλλω, announce, report. ¹³ δημόσιος, public, publicly. ¹⁴ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ¹⁵ Ἕλλην, ηνος, ὁ, Greek, Hellene. ¹⁶ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ¹¹ δέω, bind, tie. ¹ፄ συναντάω, meet with, hence to happen. ¹⁰ πλήν, however, but. ²⁰ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ²¹ θλῖψις, εως, ἡ, tribulation, persecution.

ψυχήν μου τιμίαν ^{1} ἐμαυτῶ, ^{2} ὡς τελειῶσαι ^{3} τὸν δρόμον⁴ μου μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν⁵ ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. Καὶ νῦν ἰδού, ἐγω 25 οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον⁸ κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Δ ιότι ^{9} μαρτύρομαι ^{10} ὑμῖν ἐν τῆ σήμερον ^{11} ἡμέρα, 26 ότι καθαρὸς 12 ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων. Οὐ γὰρ 27 ύπεστειλάμην ^{13} τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ^{14} ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν ^{15} τοῦ θεοῦ. Προσέχετε ^{16} οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ 28 τῶ ποιμνίω, $^{^{17}}$ ἐν ῷ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἔθετο ἐπισκόπους, 18 ποιμαίνειν 19 την ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο²⁰ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. 29 Έγω γαρ οίδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν ^{21} μου λύκοι ^{22} βαρεῖς ^{23} εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι ^{24}

¹ τίμιος, precious, honorable. ² ἐμαντοῦ, of myself. ³ τελειόω, fill, fulfill. ⁴ δρόμος, ου, ὁ, course, race. ⁵ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service. ⁶ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁷ οὐκέτι, no longer, no more. ⁸ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁹ διότι, because, on this account. ¹⁰ μαρτύρομαι, affirm, testify. ¹¹ σήμερον, today, now. ¹² καθαρός, clean, pure. ¹³ ὑποστέλλω, draw back, withdraw. ¹⁴ ἀναγγέλλω, announce, report. ¹⁵ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁶ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁷ ποίμνιον, ου, τό, flock, little flock. ¹⁸ ἐπίσκοπος, ου, ὁ, superintendent, overseer. ¹⁹ ποιμαίνω, shepherd, rule. ²⁰ περιποιέω, acquire, purchase. ²¹ ἄφιξις, εως, ἡ, departure, arrival. ²² λύκος, ου, ὁ, wolf, jackal. ²³ βαρύς, heavy, burdensome. ²⁴ φείδομαι, spare, abstain.

τοῦ ποιμνίου: καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται 30 ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα,² τοῦ ἀποσπᾶν³ τοὺς Δ ιὸ γρηγορεῖτε, 31μαθητὰς ὀπίσω⁴ αὐτῶν. μνημονεύοντες ότι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην⁸ μετὰ δακρύων⁹ νουθετῶν¹⁰ ἔνα ἕκαστον. 32 Καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι 11 ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῶ θεῶ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι, ^{12} καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ^{13} ἐν τοῖς ἡγιασμένοις ^{14} πᾶσιν. Ἀργυρίου ^{15} ἢ χρυσίου ^{16} ἢ 33 ίματισμοῦ ^{17} οὐδενὸς ἐπεθύμησα. ^{18} Αὐτοὶ γινώσκετε 34 ότι ταῖς χρείαις 19 μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ύπηρέτησαν²⁰ αἱ γεῖρες αὧται. Πάντα ὑπέδειξα²¹ ὑμῖν, 35 ότι οὕτως κοπιῶντας²² δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι²³ τῶν

 $^{^1}$ ποίμνιον, ου, τό, flock, little flock. ^{2} διαστρέφω, distort, pervert. ^{3} άποσπάω, draw away, withdraw. ^{4} όπίσω, behind, after (gen). ^{5} γρηγορέω, watch, keep watch. ^{6} μνημονεύω, remember, make mention of. ^{7} τριετία, ας, ^{6} , three years, space of three years. ^{8} παύω, cause to cease. ^{9} δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ^{10} νουθετέω, admonish, exhort. ^{11} παρατίθημι, set before, entrust. ^{12} ἐποικοδομέω, build upon, build upon a foundation. ^{13} κληρονομία, ας, ^{6} , inheritance. ^{14} άγιάζω, make holy, consecrate. ^{15} ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ^{16} χρυσίον, ου, τό, gold, golden ornament. ^{17} ἱματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ^{18} ἐπιθυμέω, desire, long for. ^{19} χρεία, ας, ^{6} , need, necessity. ^{20} ὑπηρετέω, serve, minister to. ^{21} ὑποδείκνυμι, show, indicate. ^{22} κοπιάω, toil, labor. ^{23} ἀντιλαμβάνομαι, help, take part in. ^{24} ἀσθενέω, be weak, sick.

κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν, Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.

Καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα¹ αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν 36 αὐτοῖς προσηύξατο. Ἱκανὸς² δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς³ 37 πάντων: καὶ ἐπιπεσόντες⁴ ἐπὶ τὸν τράχηλον⁵ τοῦ Παύλου κατεφίλουν⁶ αὐτόν, ὀδυνώμενοι⁻ μάλιστα⁵ 38 ἐπὶ τῷ λόγῳ ῷ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι² μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. Προέπεμπον¹ο δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

 Ω ς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι¹¹ ἡμᾶς ἀποσπασθέντας¹² ἀπ' **21** αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες¹³ ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶν, ¹⁴ τῆ δὲ ἑξῆς¹⁵ εἰς τὴν Ρόδον, ¹⁶ κἀκεῖθεν¹⁷ εἰς Πάταρα: ¹⁸ καὶ 2 εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν¹⁹ εἰς Φοινίκην, ²⁰ ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ¹¹ Αναφανέντες ²² δὲ τὴν Κύπρον, ²³ καὶ 3

¹ γόνυ, ατος, τό, knee. ² Ικανός, sufficient, able. ³ κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ⁴ ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ⁵ τράχηλος, ου, ὁ, neck. ⁶ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ⁷ ὁδυνάω, torment, pain. ⁸ μάλιστα, especially, most of all. ⁹ οὐκέτι, no longer, no more. ¹⁰ προπέμπω, send before, send forth. ¹¹ ἀνάγω, lead up, restore. ¹² ἀποσπάω, draw away, withdraw. ¹³ εὐθυδρομέω, run a straight course. ¹⁴ Κῶς, ἡ, Cos. ¹⁵ ἐξῆς, next, next in order. ¹⁶ Ῥόδος, ου, ἡ, Rhodes. ¹⁷ κἀκεῖθεν, and thence, and from there. ¹⁸ Πάταρα, ων, τό, Patara. ¹⁹ διαπεράω, cross over, pass through. ²⁰ Φοινίκη, ης, ἡ, Phoenicia. ²¹ ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ²² ἀναφαίνω, bring to light, cause to appear. ²³ Κύπρος, ου, ἡ, Cyprus.

καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, έπλέομεν³ Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς Τύρον: ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. Καὶ 4 άνευρόντες ^{10} μαθητάς, ἐπεμείναμεν ^{11} αὐτοῦ ^{12} ἡμέρας έπτά: οἵτινες τῶ Παύλω ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μη ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ότε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς 5 έξαρτίσαι¹³ τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ^{14} ήμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶν καὶ τέκνοις ἔως ἔξω τῆς πόλεως: καὶ θέντες τὰ γόνατα¹⁵ έπὶ τὸν αἰγιαλὸν 16 προσηυξάμεθα. Καὶ ἀσπασάμενοι 6 άλλήλους, ἐπέβημεν¹⁷ εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ύπέστρεψαν¹⁸ εἰς τὰ ἴδια.

Ήμεῖς δέ, τὸν πλοῦν¹⁹ διανύσαντες²⁰ ἀπὸ Τύρου,⁶ 7 κατηντήσαμεν²¹ εἰς Πτολεμαΐδα,²² καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. 8

¹ καταλείπω, leave, leave behind. ² εὐώνυμος, of good name, euph. for left. ³ πλέω, sail. ⁴ Συρία, ας, ή, Syria. ⁵ κατάγω, bring down, lead down. ⁶ Τύρος, ου, ή, Tyre. ⁷ ἐκεῖσε, there. ⁸ ἀποφορτίζομαι, unload, discharge. ⁹ γόμος, ου, ό, cargo, freight. ¹⁰ ἀνευρίσκω, find out, look for. ¹¹ ἐπιμένω, continue, remain. ¹² αὐτοῦ, there, here. ¹³ ἐξαρτίζω, finish, complete. ¹⁴ προπέμπω, send before, send forth. ¹⁵ γόνυ, ατος, τό, knee. ¹⁶ αἰγιαλός, οῦ, ὁ, seashore, beach. ¹⁷ ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ¹⁸ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁹ πλόος, ὁ, voyage. ²⁰ διανύω, complete, finish. ²¹ καταντάω, come to, arrive. ²² Πτολεμαΐς, ή, Ptolemais.

Τῆ δὲ ἐπαύριον ^{1} ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν Παῦλον ήλθον εἰς Καισάρειαν:² καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου ^{3} τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ^{4} ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, έμείναμεν παρ' αὐτῷ. Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες 5 παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι. Έπιμενόντων 10 δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας 11 προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος. 12 Καὶ ἐλθών 11 πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην ^{13} τοῦ Παύλου, δήσας ^{14} τε αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν, Tάδε ^{15} λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, Τὸν ἄνδρα οὧ ἐστιν ἡ ζώνη αύτη, ούτως δήσουσιν¹⁴ έν Ίερουσαλημ οί Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. Ως δὲ ἠκούσαμεν 12 ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, 16 τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἀπεκρίθη τε ὁ 13 Παῦλος, Τί ποιεῖτε κλαίοντες ^{17} καὶ συνθρύπτοντές ^{18} μου την καρδίαν; Έγω γαρ οὐ μόνον δεθηναι, 4 άλλα

καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως¹ ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, 14 ἡσυχάσαμεν² εἰπόντες, Τὸ θέλημα τοῦ κυρίου γενέσθω.

Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι 15 ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ. Συνῆλθον³ δὲ καὶ τῶν 16 μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας⁴ σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ῷ ξενισθῶμεν, 5 Μνάσωνί6 τινι Κυπρίῳ, άρχαίῳ μαθητῆ.

Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἐδέξαντο 17 ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. Τῆ δὲ ἐπιούση ¹⁰ εἰσήει ¹¹ ὁ Παῦλος 18 σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, ¹² πάντες τε παρεγένοντο ¹³ οἱ πρεσβύτεροι. Καὶ ἀσπασάμενος αὐτούς, ἐξηγεῖτο ¹⁴ 19 καθ εν ἔκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας ¹⁵ αὐτοῦ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον 20

 $^{^1}$ έτοίμως, readily. ^{2} ήσυχάζω, be still, be silent. ^{3} συνέρχομαι, come together, come or go with. ^{4} Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ^{5} ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ^{6} Μνάσων, ωνος, δ, Mnason. ^{7} Κύπριος, ου, δ, Cyprian, Cypriote. ^{8} ἀρχαῖος, old, ancient. ^{9} ἀσμένως, gladly, joyfully. ^{10} ἐπιοῦσα, ης, ή, next day. ^{11} εἴσειμι, enter, go in. ^{12} Τάκωβος, James, Jacob. ^{13} παραγίνομαι, come, arrive. ^{14} ἔξηγέομαι, explain, describe. ^{15} διακονία, ας, ή, waiting at table, service.

τὸν κύριον, εἰπόντες αὐτῶ, Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων: καὶ πάντες ζηλωταὶ³ τοῦ νόμου ύπάργουσιν: 21 κατηγήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσιν ^{7} περιπατεῖν. Τί οὖν ἐστιν; Πάντως ^{8} δεῖ πλῆθος 22 συνελθεῖν: 10 ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. Τοῦτο οὖν 23 ποίησον ο σοι λέγομεν: εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες 11 εὐχὴν ^{12} ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν: τούτους παραλαβών ^{13} 24 άγνίσθητι ^{14} σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ^{15} ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα ξυρήσωνται $^{^{16}}$ τὴν κεφαλήν, καὶ γνῶσιν πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται ^{4} περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς ^{17} καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων. 18 Περὶ δὲ τῶν 25 ήμεῖς ἐπεστείλαμεν.¹⁹ έθνῶν πεπιστευκότων

¹πόσος, how many? how great? ² μυριάς, άδος, ή, ten thousand, myriad. ³ ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ⁴ κατηχέω, teach by word of mouth. ⁵ ἀποστασία, ας, ή, apostacy, abandonment. ⁶ περιτέμνω, circumcize, circumcise. ⁷ ἔθος, ους, τό, custom. ⁸ πάντως, altogether, by all means. ⁹ πλήθος, ους, τό, multitude. ¹⁰ συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹¹ τέσσαρες, four, 4. ¹² εὐχή, ῆς, ἡ, prayer, vow. ¹³ παραλαμβάνω, receive, take. ¹⁴ ἀγνίζω, purify, cleanse. ¹⁵ δαπανάω, spend, spend freely. ¹⁶ ξυράω, shave. ¹⁷ στοιχέω, walk orderly, follow. ¹⁸ φυλάσσω, guard, keep. ¹⁹ ἐπιστέλλω, write, instruct by letter.

κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι¹ αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον² καὶ τὸ αἷμα καὶ πνικτὸν³ καὶ πορνείαν.⁴ Τότε ὁ Παῦλος 26 παραλαβὼν⁵ τοὺς ἄνδρας, τῆ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς⁶ εἰσήει⁻ εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων⁶ τὴν ἐκπλήρωσιν⁰ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ,¹⁰ ἔως οὖ προσηνέχθη¹¹ ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.¹²

Ός δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, 3 οἱ ἀπὸ 27 τῆς Ἀσίας 4 Τουδαῖοι, θεασάμενοι 5 αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον 6 πάντα τὸν ὅχλον, καὶ ἐπέβαλον 7 τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν, κράζοντες, "Ανδρες Τσραηλῖται, 28 βοηθεῖτε. 9 Οὕτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχοῦ διδάσκων: ἔτι τε καὶ Ἑλληνας 1 εἰσήγαγεν

¹ φυλάσσω, guard, keep. ² είδωλόθυτος, sacrificed to idols. ³ πυικτός, strangled. ⁴ πορνεία, ας, ή, fornication, idolatry. ⁵ παραλαμβάνω, receive, take. ⁶ ἄγνίζω, purify, cleanse. ⁷ εἴσειμι, enter, go in. ⁸ διαγγέλλω, publish abroad, proclaim. ⁹ ἐκπλήρωσις, εως, ή, completion, fulfillment. ¹⁰ άγνισμός, οῦ, ὁ, purification. ¹¹ προσφέρω, bring to, offer. ¹² προσφορά, ᾶς, ή, offering, sacrifice. ¹³ συντελέω, complete, accomplish. ¹⁴ Άσία, ας, ή, Asia. ¹⁵ θεάομαι, look at, behold. ¹⁶ συγχέω, confuse, confound. ¹⁷ ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁸ Τσραηλίτης, ου, ό, Israelite. ¹⁹ βοηθέω, come to the aid of. ²⁰ πανταχοῦ, everywhere. ²¹ Έλλην, ηνος, ό, Greek, Hellene. ²² εἰσάγω, lead in, bring in.

εἰς τὸ ἱερόν, καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἄγιον τόπον τοῦτον. 29 Ήσαν γὰρ ἑωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῆ πόλει σὺν αὐτῶ, εον ἐνόμιζονε ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν⁵ ὁ Παῦλος. Ἐκινήθη⁶ τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ 30 έγένετο συνδρομή τοῦ λαοῦ: καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου είλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ: καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν ^{10} αἱ θύραι. ^{11} Ζητούντων δὲ αὐτὸν 31 ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις 12 τῶ χιλιάρχω 13 τῆς σπείρης, 14 ότι όλη συγκέχυται¹⁵ Ίερουσαλήμ: ὅς ἐξαυτῆς¹⁶ 32 παραλαβών ^{17} στρατιώτας ^{18} καὶ ἑκατοντάργους, ^{19} κατέδραμεν ^{20} ἐπ' αὐτούς: οἱ δέ, ἰδόντες τὸν χιλίαρχον ^{13} καὶ τοὺς στρατιώτας, ^{18} ἐπαύσαντο ^{21} τύπτοντες ^{22} τὸν Παῦλον. Ἐγγίσας ^{23} δὲ ὁ χιλίαρχος ^{13} ἐπελάβετο ^{8} αὐτοῦ, 33 καὶ ἐκέλευσεν ^{24} δεθῆναι ^{25} ἁλύσεσιν ^{26} δυσίν: καὶ ἐπυνθάνετο ^{27} τίς ἂν εἴη, καὶ τί ἐστιν πεποιηκώς. 34

¹ κοινόω, make common, defile. ² Τρόφιμος, ου, ό, Trophimus. ³ Ἑφέσιος, Ephesian. ⁴ νομίζω, suppose, think. ⁵ εἰσάγω, lead in, bring in. ⁶ κινέω, move, stir. ⁷ συνδρομή, ῆς, ἡ, running together. ⁸ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁹ ἐλκύω, drag, draw. ¹⁰ κλείω, shut, shut up. ¹¹ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ¹² φάσις, εως, ἡ, report, announcement. ¹³ χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ¹⁴ σπεῖρα, ης, ἡ, cohort. ¹⁵ συγχέω, confuse, confound. ¹⁶ ἐξαυτῆς, at once, forthwith. ¹⁷ παραλαμβάνω, receive, take. ¹⁸ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ¹⁹ ἐκατοντάρχης, centurion. ²⁰ κατατρέχω, run down. ²¹ παύω, cause to cease. ²² τύπτω, smite, beat. ²³ ἐγγίζω, come near, approach. ²⁴ κελεύω, order, command. ²⁵ δέω, bind, tie. ²⁶ ἄλυσις, εως, ἡ, chain. ²⁷ πυνθάνομαι, inquire, ask.

ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἑβόων¹ ἐν τῷ ὅχλῳ: μὴ δυνάμενος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς² διὰ τὸν θόρυβον,³ ἐκέλευσεν⁴ ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.⁵ "Ότε δὲ ἐγένετο 35 ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς,6 συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν³ διὰ τὴν βίαν¹0 τοῦ ὅχλου. 36 Ἡκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος¹1 τοῦ λαοῦ κρᾶζον, Αἷρε αὐτόν.

Μέλλων τε εἰσάγεσθαι¹² εἰς τὴν παρεμβολὴν⁵ ὁ Παῦλος 37 λέγει τῷ χιλιάρχῳ, ¹³ Εἰ ἔξεστίν ¹⁴ μοι εἰπεῖν πρός σε; Ό δὲ ἔφη, Ἑλληνιστὶ¹⁵ γινώσκεις; Οὐκ ἄρα¹⁶ σὺ εἶ ὁ 38 Αἰγύπτιος ¹⁷ ὁ πρὸ¹⁸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν²⁰ εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ²¹ ἄνδρας τῶν σικαρίων; ²² Εἴπεν δὲ ὁ Παῦλος, Ἑγὼ 39 ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεὺς ²³ τῆς Κιλικίας, ²⁴

¹ βοάω, cry aloud, shout. ² ἀσφαλής, certain, definite. ³ θόρυβος, ου, ό, uproar, riot. ⁴ κελεύω, order, command. ⁵ παρεμβολή, ῆς, ῆ, camp, army. ⁶ ἀναβαθμός, οῦ, ὁ, step, stairway. ⁷ συμβαίνω, come together, come to pass. ⁸ βαστάζω, bear, carry. ⁹ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ¹⁰ βία, ας, ῆ, strength, force. ¹¹ πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹² εἰσάγω, lead in, bring in. ¹³ χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ¹⁴ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ¹⁵ Έλληνιστί, Greek language, in the Greek language. ¹⁶ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁷ Αἰγύπτιος, Egyptian. ¹⁸ πρό, before (gen), before. ¹⁹ ἀναστατόω, stir up, disturb. ²⁰ ἔξάγω, lead out. ²¹ τετρακισχίλιοι, four thousand, 4000. ²² σικάριος, ου, ὁ, dagger man, assassin. ²³ Ταρσεύς, έως, ὁ, Tarsian, belonging to Tarsus. ²⁴ Κιλικία, ας, ῆ, Cilicia.

οὐκ ἀσήμου¹ πόλεως πολίτης:² δέομαι³ δέ σου, ἐπίτρεψόν⁴ μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 Ἐπιτρέψαντος⁴ δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἐστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν⁵ κατέσεισεν⁴ τῆ χειρὶ τῷ λαῷ: πολλῆς δὲ σιγῆς⁻ γενομένης, προσεφώνει⁵ τῆ Ἑβραΐδι᾽ διαλέκτῳ λέγων,

"Ανδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς 22 ὑμᾶς νυνὶ¹¹ ἀπολογίας.¹²

Άκούσαντες δὲ ὅτι τῆ Ἑβραΐδι° διαλέκτω¹⁰ προσεφώνει⁸ 2 αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον¹³ ἡσυχίαν. 14 Καί φησιν,

Έγὼ μέν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ¹⁵ 3 τῆς Κιλικίας,¹⁶ ἀνατεθραμμένος¹⁷ δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ,¹⁸ πεπαιδευμένος¹⁹

¹ ἄσημος, insignificant, undistinguished. ² πολίτης, ου, ὁ, citizen. ³ δέομαι, ask, request. ⁴ ἐπιτρέπω, permit, allow. ⁵ ἀναβαθμός, οῦ, ὁ, step, stairway. ⁶ κατασείω, shake, motion. ⁷ σιγή, ῆς, ἡ, silence, quiet. ⁸ προσφωνέω, call to, summon. ⁹ Έβραις, ΐδος, ἡ, Hebrew language, Aramaic. ¹⁰ διάλεκτος, ου, ἡ, speech, language. ¹¹ νυνί, now, already. ¹² ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ¹³ παρέχω, offer, afford. ¹⁴ ἡσυχία, ας, ἡ, stillness, silence. ¹⁵ Ταρσός, οῦ, ἡ, Tarsus. ¹⁶ Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ¹⁷ ἀνατρέφω, nurture, care for. ¹⁸ Γαμαλιήλ, ὁ, Gamaliel. ¹⁹ παιδεύω, teach, educate.

κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρώου νόμου, ζηλωτης ύπάρχων τοῦ θεοῦ, καθώς πάντες ύμεῖς ἐστε σήμερον: ος ταύτην την όδον εδίωξα άχρι θανάτου, δεσμεύων 4 καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας. 5 Ω ς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον: παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφούς, εἰς Δ αμασκὸν ^{10} ἐπορευόμην, άξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ^{11} ὄντας δεδεμένους ^{12} Ίερουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν.¹³ Ἐγένετο δέ μοι 6 πορευομένω καὶ ἐγγίζοντι ^{14} τῆ Δ αμασκῶ, ^{10} περὶ μεσημβρίαν, 15 εξαίφνης 16 εκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι¹⁷ φως ἱκανὸν¹⁸ περὶ ἐμέ. Ἔπεσά τε εἰς 7τὸ ἔδαφος, 19 καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Έγὼ δὲ ἀπεκρίθην, Τίς εἶ, 8 κύριε; Εἶπέν τε πρός με, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ

¹ ἀκρίβεια, ας, ή, exactness, precision. ² πατρώος, paternal, received from one's father. ³ ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ⁴ σήμερον, today, now. ⁵ διώκω, pursue, persecute. ⁶ δεσμεύω, bind together, tie into a bundle. ⁻ φυλακή, ῆς, ή, guard, prison. ⁵ πρεσβυτέριον, ου, τό, body of elders, assembly of elders. ⁵ ἐπιστολή, ῆς, ἡ, letter, dispatch. ¹¹ο Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ¹¹¹ ἐκεῖσε, there. ¹²² δέω, bind, tie. ¹³ τιμωρέω, punish. ¹⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁵ μεσημβρία, ας, ἡ, midday, noon. ¹⁶ ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ¹⁻ περιαστράπτω, shine around, flash around. ¹⁵ ἱκανός, sufficient, able. ¹¹໑ ἔδαφος, ους, τό, ground, base.

Ναζωραῖος ον συ διώκεις. Οἱ δὲ συν ἐμοὶ ὄντες τὸ 9 μὲν ϕ ῶς ἐθεάσαντο, ^{3} καὶ ἔμ ϕ οβοι ^{4} ἐγένοντο: τὴν δὲ Φωνην οὐκ ήκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. Εἶπον δέ, Τί 10 ποιήσω, κύριε; Ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρός με, Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν: κάκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί ^{7} σοι ποιῆσαι. Ω ς δὲ οὐκ 11ἐνέβλεπον⁸ ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ύπὸ τῶν συνόντων 10 μοι, ἡλθον εἰς Δ αμασκόν. ^{5} Άνανίας ^{11} δέ τις, ἀνὴρ εὐσεβὴς ^{12} κατὰ 12 μαρτυρούμενος ύπὸ πάντων τῶν τὸν νόμον, κατοικούντων 13 Τουδαίων, έλθων πρός με καὶ ἐπιστὰς 13 εἶπέν μοι, Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. 15 Κἀγὼ αὐτῆ τῆ ώρα ἀνέβλεψα ^{15} εἰς αὐτόν. O δὲ εἶπεν, O θεὸς τῶν 14πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι Φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. "Οτι ἔση μάρτυς" αὐτῷ πρὸς 15

¹ Ναζωραΐος, ου, ό, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ² διώκω, pursue, persecute. ³ θεάομαι, look at, behold. ⁴ ἔμφοβος, terrified, frightened. ⁵ Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ⁶ κἀκεῖ, and there. ⁷ τάσσω, arrange, appoint. ⁸ ἐμβλέπω, look at, look into. ⁹ χειραγωγέω, lead by the hand. ¹⁰ σύνειμι, be with, come together. ¹¹ Άνανίας, ου, ὁ, Ananias. ¹² εὐσεβής, pious, devout. ¹³ κατοικέω, inhabit, dwell. ¹⁴ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁵ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹⁶ προχειρίζομαι, determine, appoint. ¹⁷ μάστυς, υρος, ὁ, witness.

πάντας ἀνθρώπους ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. Καὶ νῦν 16 τί μέλλεις; Άναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι¹ τὰς άμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος² τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου. 17 Έγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι³ εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, ^{4} καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, Σ πεῦσον ^{5} καὶ 18 ἔξελθε ἐν τάχει έξ Ἱερουσαλήμ: διότι οὐ παραδέξονταί⁸ σου τὴν μαρτυρίαν⁹ περὶ ἐμοῦ. Κάγὼ 19 εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ^{10} ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων¹¹ καὶ δέρων¹² κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ: καὶ ὅτε ἐξεχεῖτο ^{13} τὸ αἷμα 20Στεφάνου ^{14} τοῦ μάρτυρός ^{15} σου, καὶ αὐτὸς ἤμην έφεστὼς ^{16} καὶ συνευδοκῶν ^{17} τῆ ἀναιρέσει ^{18} αὐτοῦ, φυλάσσων ^{19} τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων ^{20} αὐτόν. Καὶ 21 εἶπεν πρός με, Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν²¹

¹ ἀπολούω, wash off, wash away. ² ἐπικαλέω, call upon, invoke. ³ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁴ ἔκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ⁵ σπεύδω, hasten, urge on. ⁶ τάχος, ους, τό, speed, quickness. ⁷ διότι, because, on this account. ⁸ παραδέχομαι, receive, accept. ⁹ μαρτυρία, ας, ἡ, testimony, witness. ¹⁰ ἐπίσταμαι, understand, know. ¹¹ φυλακίζω, take into custody, imprison. ¹² δέρω, beat, flay. ¹³ ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁴ στέφανος, ου, ό, crown, garland. ¹⁵ μάρτυς, υρος, ὁ, witness. ¹⁶ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁷ συνευδοκέω, consent, approve. ¹⁸ ἀναίρεσις, εως, ἡ, murder, killing. ¹⁹ φυλάσσω, guard, keep. ²⁰ ἀναιρέω, take up, kill. ²¹ μακράν, far away.

ἐξαποστελ $\tilde{\omega}^1$ σε.

"Ηκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι ^{2} τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν ^{3} 22 τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιούτον: οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. Κραζόντων δὲ 23 αὐτῶν, καὶ $\dot{p}$ ιπτούντων⁵ τὰ $\dot{p}$ ιμάτια, καὶ κονιορτὸν⁶ βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, εκέλευσεν αὐτὸν δ 24χιλίαρχος ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν, 10 εἰπών μάστιξιν ^{11} ἀνετάζεσθαι ^{12} αὐτόν, ἵνα ἐπιγν $\tilde{\varphi}^{13}$ δι' ἣν αἰτίαν ^{14} οὕτως ἐπεφώνουν ^{15} αὐτῷ. Ω ς δὲ προέτεινεν ^{16} 25 αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, ^{17} εἶπεν πρὸς τὸν ἑστῶτα έκατόνταρχον 18 ο Παῦλος, Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον 19 καὶ ἀκατάκριτον ^{20} ἔξεστιν ^{21} ὑμῖν μαστίζειν; ^{22} 26 Άκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, $^{^{18}}$ προσελθών ἀπήγγειλεν τῷ χιλιάρχῳ' λέγων, "Όρα τί μέλλεις ποιεῖν: ὁ γὰρ

¹ ἐξαποστέλλω, send forth. ² ἄχρι, as far as, up to (gen). ³ ἐπαίρω, lift up, raise. ⁴ καθήκω, be proper or fitting, it is fitting. ⁵ ῥιπτέω, throw away. ⁶ κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ⁷ ἀήρ, ος, ὁ, air. ⁸ κελεύω, order, command. ⁹ χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ¹⁰ παρεμβολή, ῆς, ἡ, camp, army. ¹¹ μάστιξ, ιγος, ἡ, whip, scourge. ¹² ἀνετάζω, examine judicially. ¹³ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁴ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹⁵ ἐπιφωνέω, cry out, shout. ¹⁶ προτείνω, stretch out, spread out. ¹⁷ ἱμάς, ἀντος, ὁ, thong, strap. ¹⁸ ἐκατοντάρχης, centurion. ¹⁹ Ῥωμαῖος, ου, ὁ, Roman, Roman citizen. ²⁰ ἀκατάκριτος, uncondemned, without trial. ²¹ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ²² μαστίζω, whip, scourge. ²³ ἀπαγγέλλω, announce, report.

ἄνθρωπος οὖτος Ρωμαῖός¹ ἐστιν. Προσελθὼν δὲ ὁ 27 χιλίαρχος² εἶπεν αὐτῷ, Λέγε μοι, εἰ σὰ Ρωμαῖος¹ εἶ; Ὁ δὲ ἔφη, Ναί.³ Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλίαρχος,² Έγὼ πολλοῦ 28 κεφαλαίου⁴ τὴν πολιτείαν⁵ ταύτην ἐκτησάμην. ^{6} Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, Έγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. Εὐθέως οὖν 29 ἀπέστησαν ^{7} ἀπ ^{7} αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. ^{8} Καὶ ὁ χιλίαρχος ^{2} δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ^{9} ὅτι Ρωμαῖός ^{1} ἐστιν, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς. ^{10}

Τῆ δὲ ἐπαύριον ^{11} βουλόμενος ^{12} γνῶναι τὸ ἀσφαλές, ^{13} τὸ ^{12} τί κατηγορεῖται ^{14} παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν ^{15} αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν, ^{16} καὶ ἐκέλευσεν ^{17} ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ^{18} αὐτῶν, καὶ καταγαγών ^{19} τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

¹ Ρωμαῖος, ου, ὁ, Roman, Roman citizen. ² χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ³ ναί, yes, truly. ⁴ κεφάλαιον, ου, τό, main thing, main point. ⁵ πολιτεία, ας, ή, citizenship, citizen body. ⁶ κτάομαι, acquire, win. ⁷ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁸ ἀνετάζω, examine judicially. ⁹ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁰ δέω, bind, tie. ¹¹ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ¹² βούλομαι, wish, will. ¹³ ἀσφαλής, certain, definite. ¹⁴ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁵ λύω, untie, loose. ¹⁶ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ¹⁷ κελεύω, order, command. ¹⁸ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹⁹ κατάγω, bring down, lead down.

άδελφοί, ἐγὼ πάση συνειδήσει³ ἀγαθῆ πεπολίτευμαι⁴ τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς 2 Άνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῶ τύπτειν 3 αὐτοῦ τὸ στόμα. Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν, 3 $Τύπτειν^9$ σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε ^{10} κεκονιαμένε: ^{11} καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν 12 κελεύεις ^{13} με τύπτεσθαι; ^{9} Οἱ δὲ παρεστῶτες ^{8} εἶπον, ^{4} Τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; 14 "Εφη τε ὁ Παῦλος, 5 Οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς: γέγραπται γάρ, Ἄργοντα¹⁵ τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. ¹⁶ Γνοὺς 6 δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἕν μέρος $^{^{17}}$ ἐστὶν Σαδδουκαίων, $^{^{18}}$ τὸ δὲ ἔτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ,2 Άνδρες άδελφοί, έγω Φαρισαῖός εἰμι, υίὸς Φαρισαίου: περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως 19 νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. 7

¹ ἀτενίζω, gaze, stare. ² συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ³ συνείδησις, εως, ή, conscience. ⁴ πολιτεύομαι, live one's life, live as a citizen. ⁵ ἄχρι, as far as, up to (gen). ⁶ Άνανίας, ου, ό, Ananias. ⁷ ἐπιτάσσω, command, give order. ⁸ παρίστημι, be present, stand by. ⁹ τύπτω, smite, beat. ¹⁰ τοῖχος, ου, ό, wall. ¹¹ κονιάω, whitewash. ¹² παρανομέω, break the law. ¹³ κελεύω, order, command. ¹⁴ λοιδορέω, abuse, revile. ¹⁵ ἄρχων, οντος, ό, ruler, prince. ¹⁶ κακώς, badly, evilly. ¹⁷ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁸ Σαδδουκαῖος, ου, ό, Sadducee. ¹⁹ ἀνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again.

Τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις¹ τῶν Φαρισαίων, καὶ ἐσχίσθη² τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι 8 μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε π νεῦμα: Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν ἀμφότερα.⁸ Ἐγένετο δὲ κραυγὴ⁹ μεγάλη: άναστάντες οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους¹⁰ Φαρισαίων διεμάχοντο 11 λέγοντες, Οὐδὲν κακὸν εύρίσκομεν έν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ: εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, μὴ θεομαχῶμεν. 12 Πολλῆς 10 δὲ γενομένης στάσεως, εὐλαβηθεὶς 3 ὁ χιλίαρχος 4 μὴ διασπασθ $\tilde{\eta}^{15}$ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσεν ^{16} τὸ στράτευμα¹⁷ καταβῆναι καὶ ἁρπάσαι¹⁸ αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. 19

¹ στάσις, εως, ή, standing, rebellion. ² σχίζω, split, separate. ³ πλήθος, ους, τό, multitude. ⁴ Σαδδουκαῖος, ου, ό, Sadducee. ⁵ ἀνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. ⁶ μήτε, neither, nor. ⁷ ὁμολογέω, confess, profess. ⁸ ἀμφότεροι, both, both of two. ⁹ κραυγή, ής, ή, outcry, crying. ¹⁰ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹¹ διαμάχομαι, contend sharply, strive greatly. ¹² θεομαχέω, fight against God. ¹³ εὐλαβέομαι, reverence, respect. ¹⁴ χιλίαρχος, ου, ό, military tribune, captain. ¹⁵ διασπάω, tear apart, burst. ¹⁶ κελεύω, order, command. ¹⁷ στράτευμα, τος, τό, expedition, army. ¹⁸ ἀρπάζω, seize, snatch. ¹⁹ παρεμβολή, ής, ή, camp, army.

Τῆ δὲ ἐπιούση¹ νυκτὶ ἐπιστὰς² αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν, 11 Θάρσει³ Παῦλε: ὡς γὰρ διεμαρτύρω⁴ τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Τερουσαλήμ, οὕτως⁵ σε δεῖ καὶ εἰς Ρώμην⁶ μαρτυρῆσαι.

Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες τῶν Ἰουδαίων 12 συστροφήν, ανεθεμάτισαν έαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν έως οὖ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. 13 Ἡσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν πεποιηκότες: οἴτινες προσελθόντες τοῖς 14 ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπον, Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν έαυτούς, μηδενὸς γεύσασθαι έως οὖ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. Νῦν οὖν ὑμεῖς 15 ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ τὸν τῷ συνεδρίῳ, ὁπως αἤριον αὐτὸν καταγάγη πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ: ἡμεῖς δὲ,

¹ ἐπιοῦσα, ης, ἡ, next day. ² ἐφίστημι, stand over, come upon. ³ θαρσέω, of good courage, of good cheer. ⁴ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ⁵ οὕτως, thus, so. ⁶ ῥώμη, ης, ἡ, Rome, strength. ⁻ συστροφή, ῆς, ἡ, unruly gathering, conspiracy. ⁵ ἀναθεματίζω, curse, put under an oath or curse. ⁰ μήτε, neither, nor. ¹0 τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹¹¹ συνωμοσία, ας, ἡ, conspiracy, plot. ¹² ἀνάθεμα, τος, τό, accursed, curse. ¹³ γεύομαι, taste, experience. ¹⁴ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ¹⁵ χιλίαρχος, ου, ὁ, military tribune, captain. ¹⁶ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ¹² αὔριον, tomorrow. ¹8 κατάγω, bring down, lead down. ¹³ διαγινώσκω, distinguish, decide. ²0 ἀκριβως, carefully, accurately.

 $\pi \rho \delta^1$ τοῦ ἐγγίσαι αὐτόν, ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν δ^4 αὐτόν. Ἀκούσας δὲ ὁ υίὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου τὸ 16 ἔνεδρον, παραγενόμενος καὶ εἰσελθών εἰς τὴν παρεμβολήν,⁸ ἀπήγγειλεν" Παύλω. 17 τῶ Προσκαλεσάμενος δε δ Παῦλος ενα τῶν έκατοντάρχων ^{11} ἔφη, Τὸν νεανίαν ^{12} τοῦτον ἀπάγαγε ^{13} πρὸς τὸν χιλίαρχον: 14 ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. Ὁ 18 μὲν οὖν παραλαβὼν¹⁵ αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον, 14 καί φησιν, Ὁ δέσμιος 16 προσκαλεσάμενός 10 με ήρώτησεν τοῦτον τὸν νεανίαν 12 άγαγεῖν πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. 19 Ἐπιλαβόμενος 17 δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, 14 καὶ άναχωρήσας¹⁸ κατ' ιδίαν ἐπυνθάνετο, 19 Τί ἐστιν δ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; Εἶπεν δὲ ὅτι Οἱ Ἰουδαῖοι 20 συνέθεντο²⁰ τοῦ ἐρωτῆσαί σε, ὅπως αὔριον²¹ εἰς τὸ

¹ πρό, before (gen), before. ² ἐγγίζω, come near, approach. ³ ἔτοιμος, ready, prepared. ⁴ ἀναιρέω, take up, kill. ⁵ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ⁶ ἔνεδρον, ου, τό, ambush. ⁷ παραγίνομαι, come, arrive. ⁸ παρεμβολή, ῆς, ἡ, camp, army. ⁹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁰ προσκαλέω, summon. ¹¹ ἐκατοντάρχης, centurion. ¹² νεανίας, ου, ό, young adult, young man. ¹³ ἀπάγω, lead away, lead. ¹⁴ χιλίαρχος, ου, ό, military tribune, captain. ¹⁵ παραλαμβάνω, receive, take. ¹⁶ δέσμιος, ου, ό, prisoner, one bound. ¹⁷ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁸ ἀναχωρέω, depart, withdraw. ¹⁹ πυνθάνομαι, inquire, ask. ²⁰ συντίθημι, agree, make an agreement. ²¹ αὔριον, tomorrow.

συνέδριον καταγάγης τὸν Παῦλον, ὡς μέλλοντά τι άκριβέστερον ^{3} πυνθάνεσθαι ^{4} περὶ αὐτοῦ. Σὰ οὖν μὴ 21πεισθῆς αὐτοῖς: ἐνεδρεύουσιν⁵ γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἴτινες ἀνεθεμάτισαν έαυτοὺς μήτε ^{8} φαγεῖν μήτε ^{8} πιεῖν ἕως οἱ ἀνέλωσιν ^{9} αὐτόν: καὶ νῦν ἔτοιμοί¹⁰ εἰσιν προσδεγόμενοι¹¹ τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος 12 ἀπέλυσεν 22 τὸν νεανίαν, ¹³ παραγγείλας ¹⁴ Μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ¹⁵ ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας 16 πρός με. Καὶ προσκαλεσάμενος 17 23 δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν, Έτοιμάσατε 19 στρατιώτας ^{20} διακοσίους ^{21} ὅπως πορευθώσιν ξως Καισαρείας, 22 καὶ $i\pi\pi\epsilon i \zeta^{23}$ $\epsilon \beta \delta \delta \rho \nu \eta \kappa \delta \nu \tau \alpha$, 24 δεξιολάβους²⁵ διακοσίους,²¹ ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός: κτήνη ^{26} τε παραστήσαι, ^{27} ίνα ἐπιβιβάσαντες ^{28} 24

¹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ² κατάγω, bring down, lead down. ³ ἀκριβῶς, carefully, accurately. ⁴ πυνθάνομαι, inquire, ask. ⁵ ἐνεδρεύω, lie in wait, plot. ⁶ τεσσαράκοντα, forty, 40. ⁷ ἀναθεματίζω, curse, put under an oath or curse. ⁸ μήτε, neither, nor. ⁹ ἀναιρέω, take up, kill. ¹⁰ ἔτοιμος, ready, prepared. ¹¹ προσδέχομαι, receive, wait for. ¹² χιλίαρχος, ου, ό, military tribune, captain. ¹³ νεανίας, ου, ό, young adult, young man. ¹⁴ παραγγέλλω, order, command. ¹⁵ ἐκλαλέω, tell, speak out. ¹⁶ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ¹⁷ προσκαλέω, summon. ¹⁸ ἐκατοντάρχης, centurion. ¹⁹ ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ²⁰ στρατιώτης, ου, ό, soldier. ²¹ διακόσιοι, two hundred, 200. ²² Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ²³ ἱππεύς, έως, ό, horseman, cavalryman. ²⁴ ἐβδομήκοντα, seventy, ⁷⁰. ²⁵ δεξιόλαβος, ου, ό, one posted on the right hand. ²⁶ κτήνος, ους, τό, beast of burden. ²⁷ παρίστημι, be present, stand by. ²⁸ ἐπιβιβάζω, put on, place upon.

τὸν Παῦλον διασώσωσιν πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα: $\gammaράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον: 2$

Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστω ἡγεμόνι Φήλικι 26 χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα 10 ὑπὸ τῶν 27 Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι 11 ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς 21 σὺν τῷ στρατεύματι 3 ἐξειλόμην 4 αὐτόν, μαθὼν 5 ὅτι Ρωμαῖός 6 ἐστιν. Βουλόμενος 7 δὲ γνῶναι 28 τὴν αἰτίαν δι' ἡν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον 20 αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν: ὅν εὖρον 29 ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν ἄξιον 3 θανάτου ἡ δεσμῶν 4 ἔγκλημα 5 ἔχοντα. 30 Μηνυθείσης 6 δέ μοι ἐπιβουλῆς 7 εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς 8 ἔπεμψα

¹ διασώζω, save, bring safely to. ² Φῆλιξ, ικος, ό, Felix. ³ ἡγεμών, όνος, ό, governor, leader. ⁴ ἐπιστολή, ῆς, ἡ, letter, dispatch. ⁵ περιέχω, surround, seize. ⁶ τύπος, ου, ό, mark, example. ⁷ Κλαύδιος, ου, ό, Claudius. ⁸ Λυσίας, ου, ό, Lysias, Claudius Lysias. ⁹ κράτιστος, most noble, most excellent. ¹⁰ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹¹ ἀναιρέω, take up, kill. ¹² ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹³ στράτευμα, τος, τό, expedition, army. ¹⁴ ἐξαιρέω, take out, deliver. ¹⁵ μανθάνω, learn, ascertain. ¹⁶ Ρωμαΐος, ου, ό, Roman, Roman citizen. ¹⁷ βούλομαι, wish, will. ¹⁸ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ¹⁹ ἐγκαλέω, accuse, bring a charge. ²⁰ κατάγω, bring down, lead down. ²¹ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ²² ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ²³ ἄξιος, worthy, deserving. ²⁴ δεσμός, οῦ, ό, chain, bond. ²⁵ ἔγκλημα, τος, τό, accusation, charge. ²⁶ μηνύω, make known, report. ²⁷ ἐπιβουλή, ῆς, ἡ, plot, plot against. ²⁸ ἐξαυτῆς, at once, forthwith.

πρός σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. Ἔρρωσο. ^{3}

¹ παραγγέλλω, order, command. ² κατήγορος, ου, ό, accuser, prosecutor. ³ ῥώννυμι, strengthen, farewell. ⁴ στρατιώτης, ου, ό, soldier. ⁵ διατάσσω, command, give orders to. ⁶ ἀναλαμβάνω, take up, raise. ⁷ Άντιπατρίς, ίδος, ή, Antipatris. ⁸ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ⁹ ἐάω, permit, allow. ¹⁰ ἱππεύς, έως, ό, horseman, cavalryman. ¹¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹² παρεμβολή, ῆς, ἡ, camp, army. ¹³ Καισάρεια, ας, ἡ, Caesarea. ¹⁴ ἀναδίδωμι, deliver, hand over. ¹⁵ ἐπιστολή, ῆς, ἡ, letter, dispatch. ¹⁶ ἡγεμών, όνος, ό, governor, leader. ¹⁷ παρίστημι, be present, stand by. ¹⁸ ἀναγινώσκω, read. ¹⁹ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ²⁰ ἐπαρχία, ας, ἡ, sphere of duty, province. ²¹ πυνθάνομαι, inquire, ask. ²² Κιλικία, ας, ἡ, Cilicia. ²³ διακούω, give a hearing, hear throughout. ²⁴ παραγίνομαι, come, arrive. ²⁵ κελεύω, order, command. ²⁶ πραιτώριον, ου, τό, palace (of the governor). ²⁷ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod.

φυλάσσεσθαι.1

Μετὰ δὲ πέντε² ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας³ 24 μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἡήτορος⁴ Τερτύλλου⁵ τινός, οἴτινες ἐνεφάνισαν⁴ τῷ ἡγεμόνι⁻ κατὰ τοῦ Παύλου. Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν⁵ ὁ 2 Τέρτυλλος⁵ λέγων,

Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ κατορθωμάτων ^{10} γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς ^{11} προνοίας, ^{12} πάντη ^{13} τε καὶ πανταχοῦ ^{14} 3 ἀποδεχόμεθα, ^{15} κράτιστε ^{16} Φῆλιξ, ^{17} μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ^{18} Ίνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, ^{19} 4 παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως ^{20} τῆ σῆ ^{11} ἐπιεικείᾳ. ^{21} Εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμόν, ^{22} 5 καὶ κινοῦντα ^{23} στάσιν ^{24} πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ

¹ φυλάσσω, guard, keep. ² πέντε, five, 5. ³ Άνανίας, ου, δ, Ananias. ⁴ ῥήτωρ, ορος, δ, advocate, attorney. ⁵ Τέρτυλλος, ου, δ, Tertullus. ⁶ ἐμφανίζω, manifest, disclose. ⁷ ἡγεμών, όνος, δ, governor, leader. ⁸ κατηγορέω, accuse, charge. ⁹ τυγχάνω, obtain, happen. ¹⁰ κατόρθωμα, anything happily and successfully accomplished. ¹¹ σός, your, yours. ¹² πρόνοια, ας, ἡ, forethought, foresight. ¹³ πάντη, in every way. ¹⁴ πανταχοῦ, everywhere. ¹⁵ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ¹⁶ κράτιστος, most noble, most excellent. ¹⁷ Φῆλιξ, ικος, δ, Felix. ¹⁸ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ¹⁹ ἐγκόπτω, impede, detain. ²⁰ συντόμως, briefly, concisely. ²¹ ἐπιείκεια, ας, ἡ, kindness, gentleness. ²² λοιμός, οῦ, δ, pestilence, plague. ²³ κινέω, move, stir. ²⁴ στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion.

τὴν οἰκουμένην, ¹ πρωτοστάτην ² τε τῆς τῶν Ναζωραίων ³ αἰρέσεως: ⁴ ὂς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν ⁵ 6 βεβηλῶσαι: ⁶ ὂν καὶ ἐκρατήσαμεν: ⁷ παρ' οῦ δυνήση, 7 αὐτὸς ἀνακρίνας, ⁸ περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ⁹ ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν ¹⁰ αὐτοῦ. Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ 9 Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ¹¹ ταῦτα οὕτως ἔχειν.

Απεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος 12 αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος 10 λέγειν,

Ἐκ πολλῶν ἐτῶν¹⁴ ὄντα σε κριτὴν¹⁵ τῷ ἔθνει τούτῷ ἐπιστάμενος, ¹⁶ εὐθυμότερον¹⁷ τὰ περὶ ἐμαυτοῦ¹⁸ ἀπολογοῦμαι, ¹⁹ δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ πλείους 11 εἰσίν μοι ἡμέραι δεκαδύο, ²⁰ ἀφ' ῆς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν Ἱερουσαλήμ: καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ 12 εὕρόν με πρός τινα διαλεγόμενον²¹ ἢ ἐπισύστασιν²²

¹ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ² πρωτοστάτης, ου, ὁ, leader, ringleader. ³ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ⁴ αἴρεσις, εως, ἡ, choice, faction. ⁵ πειράζω, test, tempt. ⁶ βεβηλόω, profane, desecrate. ⁷ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁸ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ⁹ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁰ κατηγορέω, accuse, charge. ¹¹ φάσκω, affirm, assert. ¹² νεύω, nod, beckon (as a sign). ¹³ ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹⁴ ἔτος, ους, τό, year. ¹⁵ κριτής, ου, ὁ, judge. ¹⁶ ἐπίσταμαι, understand, know. ¹⁷ εὕθυμος, cheerful, encouraged. ¹⁸ ἐμαυτοῦ, of myself. ¹⁹ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ²⁰ δεκαδύο, twelve, 12. ²¹ διαλέγομαι, dispute, reason. ²² ἐπισύστασις, εως, ἡ, gathering, concourse.

ποιούντα όγλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν. Οὔτε παραστῆσαί¹ με δύνανται περὶ ὧν 13 νῦν κατηγοροῦσίν ^{2} μου. Ὁμολογ $\tilde{\omega}^3$ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι 14 κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν, 4 οὕτως λατρεύω5 τῶ πατρώω θεῶ, πιστεύων πᾶσιν τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις: ἐλπίδα ἔγων 15 εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὖτοι προσδέχονται, ^{7} ἀνάστασιν⁸ μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ άδίκων. Έν τούτω δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, 10 ἀπρόσκοπον 11 16 συνείδησιν¹² ἔχων πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. Δ ι' ἐτῶν ^{13} δὲ πλειόνων παρεγενόμην ^{14} 17 έλεημοσύνας 15 ποιήσων είς τὸ ἔθνος μου καὶ προσφοράς: ^{16} ἐν οἷς εδρόν με ἡγνισμένον ^{17} ἐν τῷ ἱερῷ, 18 ού μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, 18 τινὲς ἀπὸ τῆς ^{19} Τουδαῖοι: οθς δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι ^{20} καὶ 19

¹ παρίστημι, be present, stand by. ² κατηγορέω, accuse, charge. ³ όμολογέω, confess, profess. ⁴ αἴρεσις, εως, ή, choice, faction. ⁵ λατρεύω, serve, worship. ⁶ πατρῷος, paternal, received from one's father. ⁷ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁸ ἀνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. ⁹ ἄδικος, unjust, unrighteous. ¹⁰ ἀσκέω, practice, engage in. ¹¹ ἀπρόσκοπος, blameless, giving no offense. ¹² συνείδησις, εως, ή, conscience. ¹³ ἔτος, ους, τό, year. ¹⁴ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁵ ἐλεημοσύνη, ης, ή, alms, alms-giving, ¹⁶ προσφορά, ᾶς, ή, offering, sacrifice. ¹⁷ ἀγνίζω, purify, cleanse. ¹⁸ θόρυβος, ου, ό, uproar, riot. ¹⁹ Άσία, ας, ή, Asia. ²⁰ πάρειμι, be present, have arrived.

κατηγορείν εἴ τι ἔχοιεν πρός με. "Η αὐτοὶ οὖτοι 20 εἰπάτωσαν, τί εὖρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ῆς 21 ἔκραξα ἑστὼς ἐν αὐτοῖς, ὅτι Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

Άκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ⁶ ἀνεβάλετο⁷ αὐτούς, 22 ἀκριβέστερον⁸ εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπών, "Όταν Λυσίας⁹ ὁ χιλίαρχος¹⁰ καταβῆ, διαγνώσομαι¹¹ τὰ καθ' ὑμᾶς: διαταξάμενός¹² τε τῷ ἑκατοντάρχη¹³ τηρεῖσθαι 23 τὸν Παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, ¹⁴ καὶ μηδένα κωλύειν¹⁵ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν¹⁶ ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ.

Μετὰ δὲ ἡμέρας τινάς, παραγενόμενος ό Φῆλιξ σὺν 24
Δρουσίλλη τῆ γυναικὶ οὔση Ἰουδαία, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς χριστὸν

¹ κατηγορέω, accuse, charge. ² άδίκημα, τος, τό, wrong, injury. ³ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ⁴ άνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. ⁵ σήμερον, today, now. ⁶ Φῆλιξ, ικος, ό, Felix. ⁷ ἀναβάλλω, postpone, defer. ⁸ ἀκριβώς, carefully, accurately. ⁹ Λυσίας, ου, ό, Lysias, Claudius Lysias. ¹⁰ χιλίαρχος, ου, ό, military tribune, captain. ¹¹ διαγινώσκω, distinguish, decide. ¹² διατάσσω, command, give orders to. ¹³ ἐκατοντάρχης, centurion. ¹⁴ ἄνεσις, εως, ή, loosening, relaxation. ¹⁵ κωλύω, forbid, hinder. ¹⁶ ὑπηρετέω, serve, minister to. ¹⁷ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁸ Δρούσιλλα, ης, ή, Drusilla. ¹⁹ μεταπέμπω, send for, summon.

πίστεως. Διαλεγομένου¹ δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης 25 καὶ ἐγκρατείας² καὶ τοῦ κρίματος³ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος⁴ γενόμενος ὁ Φῆλιξ⁵ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον πορεύου: καιρὸν δὲ μεταλαβὼν⁶ μετακαλέσομαί² σε: ἄμα⁵ καὶ ἐλπίζων³ ὅτι χρήματα¹0 26 δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, ὅπως λύση¹¹ αὐτόν: διὸ καὶ πυκνότερον¹² αὐτὸν μεταπεμπόμενος¹³ ὡμίλει αὐτῷ. Διετίας¹⁵ δὲ πληρωθείσης, ἔλαβεν διάδοχον¹⁶ ὁ 27 Φῆλιξ⁵ Πόρκιον¹² Φῆστον:¹ፄ θέλων τε χάριτας καταθέσθαι¹٩ τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ⁵ κατέλιπεν²0 τὸν

Φῆστος¹⁸ οὖν ἐπιβὰς²² τῆ ἐπαρχία,²³ μετὰ τρεῖς ἡμέρας **25**ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας.²⁴ Ἐνεφάνισαν 2
δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ

 $^{^1}$ διαλέγομαι, dispute, reason. ^{2} έγκράτεια, ας, ή, mastery, self-control. ^{3} κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ^{4} ἔμφοβος, terrified, frightened. ^{5} Φῆλιξ, ικος, ό, Felix. ^{6} μεταλαμβάνω, partake of, share. ^{7} μετακαλέω, send for. ^{8} ἄμα, at the same time. ^{9} ἐλπίζω, hope, hope for. ^{10} χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ^{11} λύω, untie, loose. ^{12} πυκυός, frequent, numerous. ^{13} μεταπέμπω, send for, summon. ^{14} ὁμιλέω, converse, speak. ^{15} διετία, ας, ή, space of two years, two years. ^{16} διάδοχος, ου, ό, successor. ^{17} Πόρκιος, ου, ό, Porcius. ^{18} Φῆστος, ου, ό, Festus. ^{19} καταπίθημι, lay (down), place. ^{20} καταλείπω, leave, leave behind. ^{21} δέω, bind, tie. ^{22} ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ^{23} ἐπαρχία, ας, ή, sphere of duty, province. ^{24} Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ^{25} ἐμφανίζω, manifest, disclose.

τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν, αἰτούμενοι 3 χάριν κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται¹ αὐτὸν εἰς Τερουσαλήμ, ἐνέδραν² ποιοῦντες ἀνελεῖν³ αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. Ὁ μὲν οὖν Φῆστος⁴ ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι 4 τὸν Παῦλον ἐν Καισαρείᾳ,⁵ ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει⁶ ἐκπορεύεσθαι. Θἱ οὖν δυνατοὶఠ ἐν ὑμῖν, φησίν, 5 συγκαταβάντες,⁰ εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορείτωσαν¹ο αὐτοῦ.

Διατρίψας 11 δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, 12 6 καταβὰς εἰς Καισάρειαν, 5 τῆ ἐπαύριον 13 καθίσας 14 ἐπὶ τοῦ βήματος 15 ἐκέλευσεν 16 τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 Παραγενομένου 17 δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν 18 οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα 19 αἰτιώματα 20 φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον 21 ἀποδεῖξαι, 22 ἀπολογουμένου 23 αὐτοῦ ὅτι 8

¹ μεταπέμπω, send for, summon. ² ἐνέδρα, ας, ή, ambush, plot. ³ ἀναιρέω, take up, kill. ⁴ Φῆστος, ου, ό, Festus. ⁵ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ⁶ τάχος, ους, τό, speed, quickness. ⁷ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ⁸ δυνατός, powerful, possible. ⁹ συγκαταβαίνω, go down with someone, go down with. ¹⁰ κατηγορέω, accuse, charge. ¹¹ διατρίβω, continue, tarry. ¹² δέκα, ten, 10. ¹³ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ¹⁴ καθίζω, seat, sit. ¹⁵ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ¹⁶ κελεύω, order, command. ¹⁷ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁸ περιΐστημι, stand around, avoid. ¹⁹ βαρύς, heavy, burdensome. ²⁰ αἰτίωμα, τος, τό, charge, complaint. ²¹ ἰσχύω, be strong, able. ²² ἀποδείκνυμι, exhibit, display. ²³ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense.

Οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά ^{1} τι ἥμαρτον. ^{2} Ὁ Φῆστος ^{3} δὲ τοῖς 9 Ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι, άποκριθεὶς τῶ Παύλω εἶπεν, Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβάς, ἐκεῖ περὶ τούτων κρίνεσθαι ἐπ' ἐμοῦ; Εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος, 10 'Επὶ τοῦ βήματος Καίσαρος έστώς εἰμι, οδ με δεῖ κρίνεσθαι: Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ώς καὶ σὺ κάλλιον ^{8} ἐπιγινώσκεις. ^{9} Εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ ^{7} καὶ ἄξιον ^{10} 11 θανάτου πέπραχά ^{11} τι, οὐ παραιτοῦμαι ^{12} τὸ ἀποθανεῖν: εί δε οὐδέν ἐστιν ὧν οὖτοι κατηγοροῦσίν 13 μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. 14 Καίσαρα¹ ἐπικαλοῦμαι. Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας ^{16} μετὰ 12 τοῦ συμβουλίου 17 ἀπεκρίθη, Καίσαρα ἐπικέκλησαι; 15 Έπὶ Καίσαρα πορεύση.

¹ Καΐσαρ, ος, ό, Caesar. ² ἀμαρτάνω, I sinned. ³ Φῆστος, ου, ό, Festus. ⁴ κατατίθημι, lay (down), place. ⁵ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ⁶ οὕ, where, when. ⁷ ἀδικέω, do wrong, harm. ⁸ κάλλιον, very well. ⁹ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁰ ἄξιος, worthy, deserving. ¹¹ πράσσω, do, perform. ¹² παραιτέομαι, make excuse, refuse. ¹³ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁴ χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹⁵ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹⁶ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹⁷ συμβούλιον, ου, τό, counsel, council.

Ήμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Αγρίππας δ 13 βασιλεύς καὶ Βερνίκη³ κατήντησαν⁴ εἰς Καισάρειαν,⁵ άσπασάμενοι τὸν Φῆστον. ⁶ Ως δὲ πλείους ἡμέρας 14 διέτριβεν ^{7} ἐκεῖ, ὁ Φῆστος ^{6} τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο ^{8} τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων, Άνήρ τίς ἐστιν καταλελειμμένος ύπὸ Φήλικος δέσμιος, περὶ οῦ, 15 γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν12 οἱ άρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην. 13 Πρὸς οθς ἀπεκρίθην, 16 ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος ^{14} ^{15} ^{15} γαρίζεσθαί ^{16} τινα ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν, ^{17} πρὶν ^{18} ἢ ὁ κατηγορούμενος ^{19} κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους, 20 τόπον τε ἀπολογίας²¹ λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 22 17 Συνελθόντω v^{23} οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ²⁴ ἀναβολὴ v^{25}

¹ διαγίνομαι, go through, pass. ² Άγρίππας, α, ό, Agrippa. ³ Βερνίκη, ης, ή, Bernice. ⁴ καταντάω, come to, arrive. ⁵ Καισάρεια, ας, ή, Caesarea. ⁶ Φῆστος, ου, ό, Festus. ⁷ διατρίβω, continue, tarry. ⁸ ἀνατίθημι, set forth, declare. ⁹ καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁰ Φῆλιξ, ικος, ό, Felix. ¹¹ δέσμιος, ου, ό, prisoner, one bound. ¹² ἐμφανίζω, manifest, disclose. ¹³ δίκη, ης, ή, penalty, punishment. ¹⁴ ἔθος, ους, τό, custom. ¹⁵ Τωμαῖος, ου, ό, Roman, Roman citizen. ¹⁶ χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹⁷ ἀπώλεια, ας, ή, destruction, ruin. ¹⁸ πρίν, before, formerly. ¹⁹ κατηγορέω, accuse, charge. ²⁰ κατήγορος, ου, ό, accuser, prosecutor. ²¹ ἀπολογία, ας, ή, speech in defense, verbal defense. ²² ἔγκλημα, τος, τό, accusation, charge. ²³ συνέρχομαι, come together, come or go with. ²⁴ ἐνθάδε, within, here. ²⁵ ἀναβολή, ῆς, ή, postponement, delay.

μηδεμίαν ποιησάμενος, τῆ ἑξῆς ^{1} καθίσας ^{2} ἐπὶ τοῦ βήματος, ^{3} ἐκέλευσα ^{4} ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα: περὶ οὖ 18 σταθέντες οἱ κατήγοροι⁵ οὐδεμίαν αἰτίαν⁶ ἐπέφερον⁷ ών ύπενόουν ^{8} ἐγώ, ζητήματα ^{9} δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας 19 δεισιδαιμονίας είχον πρὸς αὐτόν, καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ^{11} ^{10} $^$ ^{13} Απορούμενος ^{13} δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτου ζήτησιν, ^{14} ἔλενον, εἰ βούλοιτο¹⁵ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, κάκει 16 κρίνεσθαι περὶ τούτων. Τοῦ δὲ Παύλου 21 έπικαλεσαμένου ^{17} τηρηθήναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ ^{18} διάγνωσιν, ^{19} ἐκέλευσα ^{4} τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως οὖ πέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. ^{20} Άγρίππας ^{21} δὲ 22πρὸς τὸν Φ ῆστον ^{22} ἔφη, Ἐβουλόμην ^{15} καὶ αὐτὸς τοῦ ανθρώπου ακούσαι. Ὁ δέ, Αὔριον, ²³ φησίν, ακούση αὐτοῦ.

¹ ἐξῆς, next, next in order. ² καθίζω, seat, sit. ³ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ⁴ κελεύω, order, command. ⁵ κατήγορος, ου, ό, accuser, prosecutor. ⁶ αἰτία, ας, ή, cause, reason. ⁷ ἐπιφέρω, bring upon, inflict. ⁸ ὑπονοέω, suspect, conjecture. ⁹ ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ¹⁰ δεισιδαιμονία, ας, ή, religion, religion in general. ¹¹ θνήσκω, die, am dying. ¹² φάσκω, affirm, assert. ¹³ ἀπορέω, be at a loss, be perplexed. ¹⁴ ζήτησις, εως, ή, debate, controversy. ¹⁵ βούλομαι, wish, will. ¹⁶ κἀκεῖ, and there. ¹⁷ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ¹⁸ σεβαστός, revered, august. ¹⁹ διάγνωσις, εως, ή, decision, judicial examination. ²⁰ Καΐσαρ, ος, ό, Caesar. ²¹ ἀγρίππας, α, ό, Agrippa. ²² Φῆστος, ου, ό, Festus. ²³ αὕριον, tomorrow.

Τῆ οὖν ἐπαύριον, ἐλθόντος τοῦ ἀγρίππα καὶ τῆς 23 Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον, σύν τε τοῖς χιλιάρχοις καὶ ανδράσιν τοῖς κατ' έξοχὴν ^{7} οὖσιν τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος * τοῦ Φήστου, ήγθη ὁ Παῦλος. Καί 24 φησιν ὁ Φῆστος, " Αγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες $^{^{10}}$ ήμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὖ πᾶν τὸ πλῆθος 11 τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν 12 μοι ἔν τε Ίεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, 13 ἐπιβοῶντες 14 μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι. 15 Έγω δὲ καταλαβόμενος 16 μηδὲν ἄξιον 25 θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι, ^{18} καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου¹⁹ τὸν Σεβαστόν,²⁰ ἔκρινα πέμπειν αὐτόν. Περὶ οὖ ἀσφαλές ^{21} τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. 26 Δ ιὸ προήγαγον²² αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα²³ ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Άγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως ²⁴

 $^{^1}$ ἐπαύριον, on the morrow, on the next day. ^{2} Ἀγρίππας, α, δ, Agrippa. ^{3} Βερνίκη, ης, ή, Bernice. ^{4} φαντασία, ας, ή, pomp, pageantry. ^{5} ἀκροατήριον, ου, τό, auditorium, audience hall. ^{6} χιλίαρχος, ου, δ, military tribune, captain. ^{7} ἐξοχή, ης, ή, prominence, eminence. ^{8} κελεύω, order, command. ^{9} Φηστος, ου, δ, Festus. ^{10} συμπάρειμι, be together, be present with. ^{11} πλήθος, ους, τό, multitude. ^{12} ἐντυγχάνω, entreat, intercede. ^{13} ἐνθάδε, within, here. ^{14} ἐπιβοάω, cry out to or against. ^{15} μηκέτι, no longer. ^{16} καταλαμβάνω, overtake, apprehend. ^{17} ἄξιος, worthy, deserving. ^{18} πράσσω, do, perform. ^{19} ἐπικαλέω, call upon, invoke. ^{20} σεβαστός, revered, august. ^{21} ἀσφαλής, certain, definite. ^{22} προάγω, lead forth, go before. ^{23} μάλιστα, especially, most of all. ^{24} ἀνάκρισις, εως, ή, investigation, examination.

γενομένης σχῶ τι γράψαι. Ἄλογον ^{1} γάρ μοι δοκεῖ, 27 πέμποντα δέσμιον, ^{2} μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας ^{3} σημᾶναι. ^{4}

'Αγρίππας⁵ δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐπιτρέπεταί σοι **26**ὑπὲρ σεαυτοῦ⁷ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο, ⁸
ἐκτείνας⁹ τὴν χεῖρα,

Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι¹⁰ ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ 2 Αγρίππα,⁵ ἤγημαι¹¹ ἐμαυτὸν¹² μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι⁸ σήμερον: ¹³ μάλιστα¹⁴ γνώστην 3 ὄντα σὲ πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἠθῶν¹⁶ τε καὶ ζητημάτων: ¹⁷ διὸ δέομαί ¹⁸ σου, μακροθύμως ¹⁹ ἀκοῦσαί μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν²⁰ μου τὴν ἐκ νεότητος, ²¹ τὴν 4 ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν Ἱεροσολύμοις, ἴσασιν πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, προγινώσκοντές ²² με 5

¹ ἄλογος, without reason, absurd. ² δέσμιος, ου, ό, prisoner, one bound. ³ αἰτία, ας, ή, cause, reason. ⁴ σημαίνω, indicate, signify. ⁵ Άγρίππας, α, ό, Agrippa. ⁶ ἐπιτρέπω, permit, allow. ⁷ σεαυτοῦ, yourself, of you. ⁸ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ⁹ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹⁰ ἐγκαλέω, accuse, bring a charge. ¹¹ ἡγέομαι, lead, be chief. ¹² ἐμαυτοῦ, of myself. ¹³ σήμερον, today, now. ¹⁴ μάλιστα, especially, most of all. ¹⁵ γνώστης, ου, ό, expert, one who knows. ¹⁶ ἤθος, ους, τό, custom, habit. ¹⁷ ζήτημα, τος, τό, inquiry, question. ¹⁸ δέομαι, ask, request. ¹⁹ μακροθύμως, patiently. ²⁰ βίωσις, εως, ή, manner of life. ²¹ νεότης, ητος, ή, youth, youthfulness. ²² προγινώσκω, know beforehand.

ἄνωθεν, έὰν θέλωσιν μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκοιβεστάτην ^{2} αἴρεσιν ^{3} τῆς ἡμετέρας ^{4} θρησκείας ^{5} ἔζησα Φαρισαῖος. Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς τοὺς 6 πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ^{6} ἡμῶν ἐν ἐκτενεία ^{7} νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ^{8} ἐλπίζει ^{9} καταντῆσαι: ^{10} περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, 11 βασιλεῦ ἀγρίππα, 12 ύπὸ Ἰουδαίων. Τί ἄπιστον 13 κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ 8 θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ 14 9 πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου 15 δεῖν πολλὰ ἐναντία ^{16} πρᾶξαι: ^{17} δ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ 10πολλούς τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς $^{^{18}}$ κατέκλεισα. $^{^{19}}$ τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα²¹ ψῆφον.²² Καὶ κατὰ πάσας τὰς 11 συναγωγὰς πολλάκις²³ τιμωρῶν²⁴ αὐτούς, ἠνάγκαζον²⁵

¹ ἄνωθεν, from above, again. ² ἀκριβῶς, carefully, accurately. ³ αἴρεσις, εως, ἡ, choice, faction. ⁴ ἡμέτερος, our, our own. ⁵ θρησκεία, ας, ἡ, religion, worship. ⁶ δωδεκάφυλον, ου, τό, twelve tribes. ⁻ ἐκτένεια, ας, ἡ, perseverance, earnestness. ⁶ λατρεύω, serve, worship. ⁶ ἐλπίζω, hope, hope for. ¹⁰ καταντάω, come to, arrive. ¹¹ ἐγκαλέω, accuse, bring a charge. ¹² Ἁγρίππας, α, ὁ, Agrippa. ¹³ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ¹⁴ ἐμαυτοῦ, of myself. ¹⁵ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹⁶ ἐναντίος, opposite, hostile. ¹⁻ πράσσω, do, perform. ¹⁶ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹⁶ κατακλείω, shut up, lock up. ²⁰ ἀναιρέω, take up, kill. ²¹ καταφέρω, bring down, against. ²² ψῆφος, ου, ἡ, small smooth stone, voting pebble. ²³ πολλάκις, often, many times. ²⁴ τιμωρέω, punish. ²⁵ ἀναγκάζω, force, compel.

βλασφημεῖν: ^{1} περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ^{4} ἔως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. Ἐν οἷς καὶ 12 πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν⁵ μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων, ἡμέρας μέσης, 13 κατὰ τὴν όδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν τὴν λαμπρότητα⁸ τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν με φως καὶ τούς σύν έμοὶ πορευομένους. Πάντων δὲ 14 καταπεσόντων ήμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν λαλοῦσαν πρός με καὶ λέγουσαν τῆ Ἑβραΐδι¹² διαλέκτω, 13 Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Σκληρόν 14 σοι πρὸς κέντρα 15 λακτίζειν. 16 Έγω δὲ εἶπον, Τίς εἶ, 15 κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὰ διώκεις. 16 Άλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου: εἰς τοῦτο γὰρ ἄφθην σοι, προχειρίσασθαί ^{17} σε ὑπηρέτην ^{18} καὶ μάρτυρα 19 ὧν τε εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, 17

¹ βλασφημέω, revile, blaspheme. ² περισσώς, abundantly, exceedingly. ³ ἐμμαίνομαι, be enraged, am madly enraged with. ⁴ διώκω, pursue, persecute. ⁵ Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ⁶ ἐπιτροπή, ῆς, ἡ, permission, commission. ⁷ οὺρανόθεν, from heaven. ⁸ λαμπρότης, ητος, ἡ, shining, brilliance. ⁹ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ¹⁰ περιλάμπω, shine around. ¹¹ καταπίπτω, fall, fall down. ¹² Ἑβραῖς, ΐδος, ἡ, Hebrew language, Aramaic. ¹³ διάλεκτος, ου, ἡ, speech, language. ¹⁴ σκληρός, hard, rough. ¹⁵ κέντρον, ου, τό, sharp point, sting. ¹⁶ λακτίζω, kick. ¹⁷ προχειρίζομαι, determine, appoint. ¹⁸ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ¹⁹ μάρτυς, υρος, ὁ, witness.

έξαιρούμενός σε έκ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οθς έγώ σε ἀποστέλλω, ἀνοῖξαι ὀφθαλμούς αὐτῶν, τοῦ 18 ύποστρέψαι² ἀπὸ σκότους³ εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ⁴ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν⁵ άμαρτιών, καὶ κλῆρον ^{6} ἐν τοῖς ἡγιασμένοις ^{7} πίστει τῆ εἰς ἐμέ. "Οθεν, βασιλεῦ Άγρίππα, οὐκ ἐγενόμην 19 άπειθης ^{10} τῆ οὐρανίω ^{11} ὀπτασία, ^{12} ἀλλὰ τοῖς ἐν 20 Δ αμασκ $\tilde{\omega}^{13}$ πρώτον καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν 14 τῆς Ἰουδαίας, 15 καὶ τοῖς ἔθνεσιν, απαγγέλλων¹⁶ μετανοεῖν,¹⁷ καὶ ἐπιστρέφειν¹⁸ ἐπὶ τὸνθεόν, ἄξια ^{19} τῆς μετανοίας ^{20} ἔργα πράσσοντας. ^{21} 21 "Ενεκα²² τούτων οἱ Ἰουδαῖοί με συλλαβόμενοι²³ ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο ^{24} διαχειρίσασθαι. ^{25} Ἐπικουρίας ^{26} οὖν 22 τυχὼν ^{27} τῆς παρὰ τοῦ θεοῦ, ἄχρι ^{28} τῆς ἡμέρας ταύτης

¹ ἐξαιρέω, take out, deliver. ² ὑποστρέφω, return, turn back. ³ σκότος, ους, τό, darkness. ⁴ Σατανάς, ᾶ, δ, Satan, adversary. ⁵ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁶ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ⁻ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ² ὅθεν, from where, from which. ⁶ Ἁγρίππας, α, ὁ, Agrippa. ¹¹ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ¹¹ οὐράνιος, heavenly, in heaven. ¹² ὁπτασία, ας, ἡ, vision, supernatural appearance. ¹³ Δαμασκός, οῦ, ἡ, Damascus. ¹⁴ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹⁵ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁶ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁻ μετανοέω, repent, change my mind. ¹² ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹ց ἄξιος, worthy, deserving. ²⁰ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²¹ πράσσω, do, perform. ²² ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ²³ συλλαμβάνω, take, conceive. ²⁴ πειράω, try, attempt. ²⁵ διαχειρίζομαι, lay violent hands on, put to death. ²⁶ ἐπικουρία, ας, ἡ, help, aid. ²⁻ τυγχάνω, obtain, happen. ²² ἄχρι, as far as, up to (gen).

ἔστηκα μαρτυρόμενος¹ μικρῷ² τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς³ λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, εἰ παθητὸς⁴ ὁ χριστός, εἰ 23 πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως⁵ νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν⁶ τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ⁷ ὁ Φῆστος ⁸ μεγάλη τῆ 24 φωνῆ ἔφη, Μαίνη, ⁹ Παῦλε: τὰ πολλά σε γράμματα ¹⁰ εἰς μανίαν ¹¹ περιτρέπει. ¹² Ὁ δέ, Οὐ μαίνομαι, ⁹ φησίν, 25 κράτιστε ¹³ Φῆστε, ⁸ ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ¹⁴ ἡήματα ἀποφθέγγομαι. ¹⁵ Ἐπίσταται ¹⁶ γὰρ περὶ 26 τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος ¹⁷ λαλῶ: λανθάνειν ¹⁸ γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν: οὐ γὰρ ἐν γωνία ¹⁹ πεπραγμένον ²⁰ τοῦτο. 27 Πιστεύεις, βασιλεῦ ἀγρίππα, ²¹ τοῖς προφήταις; Οἶδα

¹ μαρτύρομαι, affirm, testify. ² μικρός, small, little. ³ ἐκτός, aside from, besides. ⁴ παθητός, subject to suffering. ⁵ ἀνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. ⁶ καταγγέλλω, proclaim, declare openly. ⁷ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ⁸ Φῆστος, ου, ό, Festus. ⁹ μαίνομαι, rage, be furious. ¹⁰ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ¹¹ μανία, ας, ή, madness, frenzy. ¹² περιτρέπω, turn about, drive insane. ¹³ κράτιστος, most noble, most excellent. ¹⁴ σωφροσύνη, ης, ή, self control, moderation. ¹⁵ ἀποφθέγγομαι, declare, utter. ¹⁶ ἐπίσταμαι, understand, know. ¹⁷ παρρησιάζομαι, speak freely or boldly, speak freely. ¹⁸ λανθάνω, escape notice, am hidden. ¹⁹ γωνία, ας, ή, angle, corner. ²⁰ πράσσω, do, perform. ²¹ ἀγρίππας, α, ό, Agrippa.

ὅτι πιστεύεις. Ὁ δὲ ἀγρίππας¹ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, 28 Ἐν ὁλίγω² με πείθεις Χριστιανὸν³ γενέσθαι. Ὁ δὲ 29 Παῦλος εἶπεν, Εὐξαίμην⁴ ἄν τῷ θεῷ, καὶ ἐν ὁλίγω² καὶ ἐν πολλῷ οὐ μόνον σε, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον,⁵ γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος⁶ κὰγώ εἰμι, παρεκτὸς² τῶν δεσμῶν⁵ τούτων.

Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ 30 ἡγεμών, ὅ τε Βερνίκη, ¹⁰ καὶ οἱ συγκαθήμενοι ¹¹ αὐτοῖς: καὶ ἀναχωρήσαντες ¹² ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, 31 λέγοντες ὅτι Οὐδὲν θανάτου ἄξιον ³ ἢ δεσμῶν δαράσσει ¹⁴ ὁ ἄνθρωπος οὖτος. Ἁγρίππας ¹ δὲ τῷ Φήστῳ 32 ἔφη, Ἡπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὖτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο ¹6 Καίσαρα. ¹7

 $^{^1}$ Άγρίππας, α, ὁ, Agrippa. ^{2} δλίγος, little, few. ^{3} Χριστιανός, οῦ, ὁ, Christian. ^{4} εὕχομαι, pray, wish. ^{5} σήμερον, today, now. ^{6} όποῖος, what sort of, what kind of. ^{7} παρεκτός, except for, apart from. ^{8} δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ^{9} ήγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ^{10} Βερνίκη, ης, ἡ, Bernice. ^{11} συγκάθημαι, sit with. ^{12} ἀναχωρέω, depart, withdraw. ^{13} ἄξιος, worthy, deserving. ^{14} πράσσω, do, perform. ^{15} Φῆστος, ου, ὁ, Festus. ^{16} ἐπικαλέω, call upon, invoke. ^{17} Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar.

 Ω ς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ^{1} ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, ^{2} 27 παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας έτέρους δεσμώτας³ έκατοντάρχη, όνόματι Ἰουλίω, σπείρης Σεβαστῆς. Έπιβάντες δὲ πλοίω Άδραμυττηνῷ, 2 μέλλοντες πλεῖν¹⁰ τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν¹¹ τόπους, ἀνήχθημεν,¹² ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου¹³ Θεσσαλονικέως. Τῆ τε ἐτέρα 3 Μακεδόνος 14 κατήχθημεν ^{16} εἰς Σ ιδῶνα: ^{17} φιλανθρώπως ^{18} τε δ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος έπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους ^{21} πορευθέντα ἐπιμελείας ^{22} τυχεῖν. ^{23} 4 Κάκεῖθεν ^{24} ἀναγθέντες ^{12} ὑπεπλεύσαμεν ^{25} τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους ^{27} εἶναι ἐναντίους. ^{28} Τό τε πέλαγος 5 τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν³⁰ καὶ Παμφυλίαν³¹ διαπλεύσαντες, ^{32} κατήλθομεν ^{33} εἰς Μύρα ^{34} τῆς

¹ ἀποπλέω, sail away. ² Ἰταλία, ας, ἡ, Italy. ³ δεσμώτης, ου, ὁ, prisoner, captive. ⁴ ἐκατοντάρχης, centurion. ⁵ Ἰούλιος, ου, ὁ, Julius. ⁶ σπεῖρα, ης, ἡ, cohort. ⊓ σεβαστός, revered, august. ፆ ἐπιβαίνω, go aboard, set foot. ⁰ Ἀδραμυττηνός, of Adramyttium. ¹⁰ πλέω, sail. ¹¹ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ¹² ἀνάγω, lead up, restore. ¹³ Ἀρίσταρχος, ου, ὁ, Aristarchus. ¹⁴ Μακεδών, όνος, ὁ, Macedonian. ¹⁵ Θεσσαλονικεύς, έως, ὁ, Thessalonian. ¹⁶ κατάγω, bring down, lead down. ¹⁻ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ¹ፆ φιλανθρώπως, benevolently, kindly. ¹⁰ χράομαι, use, make use of. ²⁰ ἐπιτρέπω, permit, allow. ²¹ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²² ἐπιμέλεια, ας, ἡ, care, attention. ²³ τυγχάνω, obtain, happen. ²⁴ κάκεῖθεν, and thence, and from there. ²⁵ ὑποπλέω, sail under the shelter of, sail under. ²⁶ Κύπρος, ου, ἡ, Cyprus. ²⁻ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ²৪ ἐναντίος, opposite, hostile. ²ց πέλαγος, ους, τό, open sea, depths of the sea. ³⁰ Κίλικία, ας, ἡ, Cilicia. ³¹ Παμφυλία, ας, ἡ, Pamphylia. ³² διαπλέω, sail through, sail over. ³³ κατέρχομαι, come down, go down. ³⁴ Μύρα, ων, τό, Μγra.

Αυκίας. Κάκει εύρων ὁ ἐκατόνταρχος πλοῖον 6 ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις 7 βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, όπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην: 8 μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς Λιμένας, δὲ ἐγγὺς ἡν πόλις Λασαία. Είς ποσαία.

Τκανοῦ⁸ δὲ χρόνου διαγενομένου,²¹ καὶ ὄντος ἤδη 9
 ἐπισφαλοῦς²² τοῦ πλοός,²³ διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν²⁴
 ἤδη παρεληλυθέναι,²⁵ παρήνει²⁶ ὁ Παῦλος λέγων 10
 αὐτοῖς, Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως²⁷ καὶ πολλῆς
 ζημίας,²⁸ οὐ μόνον τοῦ φορτίου²⁹ καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ

¹ Λυκία, ας, ή, Lycia. ² κὰκεῖ, and there. ³ ἐκατοντάρχης, centurion. ⁴ Ἀλεξανδρῖνος, Alexandrian. ⁵ πλέω, sail. 6 Ἰταλία, ας, ή, Italy. ⁻ ἐμβιβάζω, put aboard, embark. ⁸ ἱκανός, sufficient, able. ⁹ βραδυπλοέω, sail slowly. ¹⁰ μόλις, with difficulty, hardly. ¹¹ Κνίδος, ου, ή, Cnidus. ¹² προσεάω, permit to go farther. ¹³ ἄνεμος, ου, ό, wind. ¹⁴ ὑποπλέω, sail under the shelter of, sail under. ¹⁵ Κρήτη, ης, ή, Crete. ¹⁶ Σαλμώνη, ης, ή, Salmone. ¹⁷ παραλέγομαι, coast or sail along, sail past. ¹⁸ λιμήν, ένος, ό, harbor, haven. ¹⁹ ἐγγύς, near. ²⁰ Λασαία, ας, ή, Lasea. ²¹ διαγίνομαι, go through, pass. ²² ἐπισφαλής, unsafe, dangerous. ²³ πλόος, ό, voyage. ²⁴ νηστεία, ας, ή, fasting, fast. ²⁵ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁶ παραινέω, recommend, urge. ²⁷ ὕβρις, εως, ή, damage, insult. ²⁸ ζημία, ας, ή, damage, loss. ²⁹ φορτίον, ου, τό, burden, load.

καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 10 δὲ ἑκατοντάρχης ^{2} τῶ κυβερνήτη καὶ τῶ ναυκλήρω ^{4} ἐπείθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις. 12 Άνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραγειμασίαν, ^{7} οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ^{8} ἀναγθῆναι κάκεῖθεν, ^{10} εἴ πως δύναιντο καταντήσαντες ^{11} εἰς Φοίνικα ^{12} παραχειμάσαι, ^{13} λιμένα ^{6} τῆς Κρήτης ^{14} βλέποντα κατὰ λίβα ^{15} καὶ κατὰ χῶρον. ^{16} 13 Υποπνεύσαντος 17 δὲ νότου, 18 δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ^{20} ἄραντες ἇσσον ^{21} παρελέγοντο ^{22} τὴν Κρήτην. ^{14} Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος ^{14} τυφωνικός.24 ό καλούμενος Εὐροκλύδων:²⁵ 15 συναρπασθέντος 26 δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν ^{27} τῶ ἀνέμω, ^{23} ἐπιδόντες ^{28} ἐφερόμεθα. 16

 $^{^1}$ πλόος, ό, voyage. ^{2} έκατοντάρχης, centurion. ^{3} κυβερνήτης, ου, ό, shipmaster, pilot. ^{4} ναύκληρος, ου, ό, ship captain, master of a ship. ^{5} ἀνεύθετος, unsuitable, poor. ^{6} λιμήν, ένος, ό, harbor, haven. ^{7} παραχειμασία, ας, ή, wintering. ^{8} βουλή, ής, ή, counsel, purpose. ^{9} ἀνάγω, lead up, restore. ^{10} κὰκεῖθεν, and thence, and from there. ^{11} καταντάω, come to, arrive. ^{12} φοῖνιξ, ό, palm tree, palm branch. ^{13} παραχειμάζω, winter, pass the winter. ^{14} Κρήτη, ης, ή, Crete. ^{15} λίψ, ό, south-west, south-west wind. ^{16} χῶρος, ου, ό, northwest wind. ^{17} ὑποπνέω, blow gently. ^{18} νότος, ου, ό, south wind, south. ^{19} πρόθεσις, εως, ή, setting forth, purpose. ^{20} κρατέω, grasp, lay hold of. ^{21} ἄσσον, nearer, close by. ^{22} παραλέγομαι, coast or sail along, sail past. ^{23} ἄνεμος, ου, ό, wind. ^{24} τυφωνικός, like a whirlwind, violent. ^{25} Εὐροκλύδων, ό, east-north-east wind. ^{26} συναρπάζω, seize, drag away. ^{27} ἀντοφθαλμέω, look directly at, face. ^{28} ἐπιδίδωμι, give to, hand in.

Νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Κλαύδην μόλις ⁴ ἰσχύσαμεν ⁵ περικρατεῖς ⁶ γενέσθαι τῆς σκάφης: ⁷ ην ἄραντες, βοηθείαις έχρωντο, ύποζωννύντες το 17 πλοῖον: φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σ ύρτην ^{11} ἐκπέσωσιν, γαλάσαντες ^{13} τὸ σκεῦος, ^{14} οὕτως ἐφέροντο. Σφοδρῶς 18δὲ γειμαζομένων ^{16} ἡμῶν, τῆ ἑξῆς ^{17} ἐκβολὴν ^{18} έποιοῦντο: καὶ τῆ τρίτη αὐτόχειρες ^{19} τὴν σκευὴν ^{20} τοῦ $\;19\;$ πλοίου ἐρρίψαμεν. ^{21} Μήτε ^{22} δὲ ἡλίου ^{23} μήτε ^{22} ἄστρων ^{20} ἐπιφαινόντων ^{25} ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμ $\tilde{ω}$ νός ^{26} τε οὐκ ὀλίγου ^{27} ἐπικειμένου, ^{28} λοιπὸν περιηρεῖτο ^{29} πᾶσα έλπὶς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. Πολλῆς δὲ ἀσιτίας ^{30} 21 ύπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσω αὐτῶν εἶπεν, "Εδει μέν, $\tilde{\omega}^{31}$ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς ^{32} μοι μή ἀνάγεσθαι³³ ἀπὸ τῆς Κρήτης,³⁴ κερδῆσαί³⁵ τε τὴν

¹ νησίον, ου, τό, small island, little island. ² ὑποτρέχω, run under the shelter of. ³ Κλαῦδη, ης, ἡ, Cauda, Clauda. ⁴ μόλις, with difficulty, hardly. ⁵ ἰσχύω, be strong, able. ⁶ περικρατής, having power, having full command of. ⁷ σκάφη, ης, ἡ, dish, small boat. ⁸ βοήθεια, ας, ἡ, help, assistance. ⁹ χράομαι, use, make use of. ¹⁰ ὑποζώννυμι, undergird, brace. ¹¹ Σύρτις, εως, ἡ, Syrtis, quicksand. ¹² ἐκπίπτω, fall away, fall out. ¹³ χαλάω, slacken, let down. ¹⁴ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ¹⁵ σφοδρῶς, exceedingly, greatly. ¹⁶ χειμάζομαι, toss in a storm, distress. ¹⁷ ἐξῆς, next, next in order. ¹⁸ ἐκβολή, ῆς, ἡ, jettisoning, throwing out. ¹⁹ αὐτόχειρ, with one's own hand. ²⁰ σκευή, ῆς, ἡ, equipment, tackle. ²¹ ῥίπτω, throw, cast. ²² μήτε, neither, nor. ²³ ῆλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ²⁴ ἄστρον, ου, τό, star. ²⁵ ἐπιφαίνω, appear, shine. ²⁶ χειμών, ῶνος, ὁ, winter, storm. ²⁷ ὀλίγος, little, few. ²⁸ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ²⁹ περιαιρέω, cast off, take away. ³⁰ ἀστία, ας, ἡ, lack of appetite, abstinence. ³¹ ὧ, Oh! omega. ³² πειθαρχέω, obey authority, obey one in authority. ³³ ἀνάγω, lead up, restore. ³⁴ Κρήτη, ης, ἡ, Crete. ³⁵ κερδαίνω, gain, win.

ΰβριν¹ ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.² Καὶ τὰ νῦν παραινῶ³ 22 ὑμᾶς εὐθυμεῖν:⁴ ἀποβολὴ⁵ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν⁶ τοῦ πλοίου. Παρέστη⁻ γάρ μοι ταύτῃ τῇ 23 νυκτὶ ἄγγελος τοῦ θεοῦ, οὖ εἰμι, ῷ καὶ λατρεύω,⁵ 24 λέγων, Μὴ φοβοῦ, Παῦλε: Καίσαρί⁰ σε δεῖ παραστῆναι:⁻ καὶ ἰδού, κεχάρισταί¹⁰ σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας¹¹ μετὰ σοῦ. Διὸ εὐθυμεῖτε⁴ ἄνδρες: 25 πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως¹² ἔσται καθ' ὅν τρόπον λελάληταί μοι. Εἰς νῆσον¹⁴ δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.¹5 26

'Ως δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη¹⁶ νὺξ ἐγένετο, διαφερομένων 27 ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, ¹⁸ κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται²⁰ προσάγειν²¹ τινὰ αὐτοῖς χώραν: ²² καὶ 28 βολίσαντες ²³ εὖρον ὀργυιὰς ²⁴ εἴκοσι: ²⁵ βραχὺ ²⁶ δὲ

¹ ὅβρις, εως, ἡ, damage, insult. ² ζημία, ας, ἡ, damage, loss. ³ παραινέω, recommend, urge. ⁴ εὐθυμέω, be cheerful, am cheerful. ⁵ ἀποβολή, ῆς, ἡ, rejection, loss. ⁶ πλήν, however, but. ⁷ παρίστημι, be present, stand by. ⁸ λατρεύω, serve, worship. ⁹ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ¹⁰ χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹¹ πλέω, sail. ¹² οὕτως, thus, so. ¹³ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹⁴ νῆσος, ου, ἡ, island. ¹⁵ ἐκπίπτω, fall away, fall out. ¹⁶ τεσσαρεσκαιδέκατος, fourteenth. ¹⁷ διαφέρω, differ, carry through. ¹⁸ Ἀδρίας, ου, ὁ, Adriatic Sea. ¹⁹ ὑπονοέω, suspect, conjecture. ²⁰ ναύτης, ου, ὁ, sailor, seaman. ²¹ προσάγω, bring (forward), approach. ²² χώρα, ας, ἡ, land, region. ²³ βολίζω, take soundings. ²⁴ ὀργυιά, ᾶς, ἡ, fathom, about five or six feet. ²⁵ εἴκοσι, twenty, 20. ²⁶ βραχύς, short, little.

διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εῦρον ὀργυιὰς δεκαπέντε: ^{4} φοβούμενοί τε μήπως ^{5} εἰς τραχεῖς ^{6} τόπους 29 ἐκπέσωμεν, ^{7} ἐκ πρύμνης ^{8} ῥίψαντες ^{9} ἀγκύρας ^{10} τέσσαρας, $^{^{11}}$ η
 ηὔχοντο $^{^{12}}$ ήμέραν γενέσθαι. Τῶν δ
ὲ 30ναυτών ^{13} ζητούντων φυγεῖν ^{14} ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων¹⁵ την σκάφην¹⁶ εἰς την θάλασσαν, προφάσει ^{17} ώς ἐκ πρώρας ^{18} μελλόντων ἀγκύρας ^{10} ἐκτείνειν, ^{19} εἶπεν ὁ Παῦλος τῶ ἑκατοντάργη ^{20} καὶ τοῖς 31 στρατιώταις,²¹ Έὰν μὴ οὖτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ύμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. Τότε οἱ στρατιῶται²¹ 32 ἀπέκοψαν ^{22} τὰ σχοινία ^{23} τῆς σκάφης, ^{16} καὶ εἴασαν ^{24} αὐτὴν ἐκπεσεῖν. ΤΑχρι²⁵ δὲ οὖ ἤμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, 33 παρεκάλει ὁ Παῦλος ἄπαντας ^{26} μεταλαβεῖν ^{27} τροφῆς, λέγων, Τεσσαρεσκαιδεκάτην²⁹ σήμερον³⁰ ήμέραν

¹ διϊστημι, pass, part. ² βολίζω, take soundings. ³ δργυιά, ᾶς, ἡ, fathom, about five or six feet. ⁴ δεκαπέντε, fifteen, 15. ⁵ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ⁶ τραχύς, rough, uneven. ⁷ ἐκπίπτω, fall away, fall out. ⁸ πρύμνα, ης, ἡ, stern (of a ship). ⁹ ῥίπτω, throw, cast. ¹⁰ ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. ¹¹ τέσσαρες, four, 4. ¹² εὕχομαι, pray, wish. ¹³ ναύτης, ου, ὁ, sailor, seaman. ¹⁴ φεύγω, flee, escape. ¹⁵ χαλάω, slacken, let down. ¹⁶ σκάφη, ης, ἡ, dish, small boat. ¹⁷ πρόφασις, εως, ἡ, pretense, pretext. ¹⁸ πρώρα, ας, ἡ, prow of a ship. ¹⁹ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ²⁰ ἐκατοντάρχης, centurion. ²¹ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ²² ἀποκόπτω, cut off, smite. ²³ σχοινίον, ου, τό, rope, cord. ²⁴ ἐάω, permit, allow. ²⁵ ἄχρι, as far as, up to (gen). ²⁶ ἄπας, each, every. ²⁷ μεταλαμβάνω, partake of, share. ²⁸ τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ²⁹ τεσσαρεσκαιδέκατος, fourteenth. ³⁰ σήμερον, today, now.

προσδοκώντες ασιτοι2 διατελεῖτε.3 προσλαβόμενοι. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς προσλαβεῖν 34 τροφῆς: τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας τ ύπάρχει: οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ⁸ ἐκ τῆς κεφαλῆς Εἰπών δὲ ταῦτα, καὶ λαβών ἄρτον, 35 εὐγαρίστησεν τῶ θεῶ ἐνώπιον πάντων: καὶ κλάσας 10 ἤρξατο ἐσθίειν. Εὔθυμοι¹¹ δὲ γενόμενοι πάντες καὶ 36 αὐτοὶ προσελάβοντο⁴ τροφῆς.⁵ Ήμεν δὲ ἐν τῷ πλοίω 37 αί πᾶσαι ψυχαί, διακόσιαι¹² έβδομήκοντα¹³ ἕξ.¹⁴ 38 Κορεσθέντες ^{15} δὲ τῆς τροφῆς ^{5} ἐκούφιζον ^{16} τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον¹⁷ εἰς τὴν θάλασσαν. "Ότε δὲ 39 ήμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον: 18 κόλπον 19 δέ τινα κατενόουν ^{20} ἔχοντα αἰγιαλόν, ^{21} εἰς ὃν έβουλεύσαντο. ^{22} εἰ δυνατόν. ^{23} ἐξῶσαι ^{24} τὸ πλοῖον. Καὶ ^{40} τὰς ἀγκύρας ^{25} περιελόντες ^{26} εἴων ^{27} εἰς τὴν θάλασσαν,

¹ προσδοκάω, wait for, look for. ² ἄσιτος, without eating, fasting. ³ διατελέω, continue, remain. ⁴ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ⁵ τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ⁶ ὑμέτερος, your. ⁷ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ⁸ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ⁹ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ¹⁰ κλάω, break. ¹¹ εὔθυμος, cheerful, encouraged. ¹² διακόσιοι, two hundred, 200. ¹³ έβδομήκοντα, seventy, 70. ¹⁴ ἔξ, six, 6. ¹⁵ κορέννυμ, satiate, fill. ¹⁶ κουφίζω, make light, lighten. ¹⁷ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ¹⁸ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁹ κόλπος, ου, ὁ, bosom, breast. ²⁰ κατανοέω, observe, understand. ²¹ αἰγιαλός, οῦ, ὁ, seashore, beach. ²² βουλεύω, deliberate, take counsel. ²³ δυνατός, powerful, possible. ²⁴ ἐξωθέω, drive out, run aground. ²⁵ ἄγκυρα, ας, ἡ, anchor. ²⁶ περιαιρέω, cast off, take away. ²⁷ ἐάω, permit, allow.

ἄμα ^{1} ἀνέντες ^{2} τὰς ζευκτηρίας ^{3} τῶν πηδαλίων: ^{4} καὶ ἐπάραντες ^{5} τὸν ἀρτέμονα ^{6} τῆ πνεούση ^{7} κατεῖχον ^{8} εἰς τὸν αἰγιαλόν. ^{9} Περιπεσόντες ^{10} δὲ εἰς τόπον 41 διθάλασσον¹¹ ἐπώκειλαν¹² τὴν ναῦν: ^{13} καὶ ἡ μὲν πρῶρα¹⁴ ἐρείσασα¹⁵ ἔμεινεν ἀσάλευτος, ¹⁶ ἡ δὲ <math>πρύμνα¹⁷ἐλύετο ^{18} ὑπὸ τῆς βίας ^{19} τῶν κυμάτων. ^{20} Τῶν δὲ 42στρατιωτῶν ^{21} βουλη ^{22} ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ^{23} άποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας ^{24} διαφύγη. ^{25} Ο 43 δὲ ἑκατόνταρχος,²⁶ βουλόμενος²⁷ διασῶσαι²⁸ τὸν Π αῦλον, ἐκώλυσεν²⁹ αὐτοὺς τοῦ βουλήματος,³⁰ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν³² άπορρίψαντας ^{33} πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι: ^{34} καὶ ^{44} τούς λοιπούς, οθς μεν έπὶ σανίσιν, 35 οθς δε έπί τινων

¹ ἄμα, at the same time. ² ἀνίημι, give up, loosen. ³ ζευκτηρία, ας, ἡ, band, rope. ⁴πηδάλιον, ου, τό, rudder, rudder of a ship. ⁵ ἐπαίρω, lift up, raise. ⁶ ἀρτέμων, ωνος, ὁ, foresail, set on the bow. ⊓ πνέω, blow. δ κατέχω, hold back, hold fast. 9 ἀlγιαλός, οῦ, ὁ, seashore, beach. ¹¹0 περιπίπτω, fall in with, strike. ¹¹¹ διθάλασσος, where two seas met, between two seas. ¹²² ἐποκέλλω, force forward, run aground. ¹³ ναῦς, ἡ, ship, vessel. ¹⁴ πρώρα, ας, ἡ, prow of a ship. ¹⁵ ἐρείδω, stick fast, fix firmly. ¹⁶ ἀσάλευτος, immovable, unshakable. ¹² πρύμνα, ης, ἡ, stern (of a ship). ¹²δ λύω, untie, loose. ¹²βία, ας, ἡ, strength, force. ²⁰ κῦμα, τος, τό, wave. ²¹ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ²² βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ²³ δεσμώτης, ου, ὁ, prisoner, captive. ²⁴ ἐκκολυμβάω, swim away, swim out. ²⁵ διαφεύγω, escape, escape by flight. ²⁶ ἐκατοντάρχης, centurion. ²² βούλομαι, wish, will. ²²δ διασώζω, save, bring safely to. ²² κωλύω, forbid, hinder. ³⁰ βούλημα, τος, τό, purpose, will. ³¹ κελεύω, order, command. ³² κολυμβάω, swim up and down, swim. ³³ ἀπορρίπτω, throw away from, throw overboard. ³⁴ ἔξειμι, go away, leave. ³⁵ σανίς, ίδος, ἡ, board, plank.

τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. Καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι¹ ἐπὶ τὴν γῆν.

Καὶ διασωθέντες, τότε ἐπέγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος 28 Οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖγον οὐ τὴν 2 τυχοῦσαν⁷ φιλανθρωπίαν⁸ ἡμῖν: ἀνάψαντες⁹ γὰρ πυράν, ^{10} προσελάβοντο ^{11} πάντας ήμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν ^{12} τὸν ἐφεστῶτα, ^{13} καὶ διὰ τὸ ψύχος. ^{14} Συστρέψαντος ^{15} 3 δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων ^{16} πλῆθος, ^{17} καὶ ἐπιθέντος ^{18} ἐπὶ τὴν πυράν, 10 ἔχιδνα 19 ἐκ τῆς θέρμης 20 διεξελθοῦσα καθήψεν ^{21} τής χειρὸς αὐτοῦ. Ω ς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι ^{5} 4 κρεμάμενον²² τὸ θηρίον²³ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Π άντως²⁴ φονεύς²⁵ ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ούτος, δν διασωθέντα ^{1} ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ Δ ίκη ^{26} ζῆν οὐκ εἴασεν. ^{27} ^{27} ^{27} ^{27} μὲν οὖν, ἀποτινάξας ^{28} τὸ θηρίον ^{23} εἰς 5

¹ διασώζω, save, bring safely to. ² ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ³ Μελίτη, ης, ἡ, Malta, Melita. ⁴ νῆσος, ου, ἡ, island. ⁵ βάρβαρος, barbarous, barbarian. ⁶ παρέχω, offer, afford. ⁷ τυγχάνω, obtain, happen. ⁸ φιλανθρωπία, ας, ἡ, (loving) kindness, love for mankind. ⁹ ἀνάπτω, kindle, set on fire. ¹⁰ πυρά, ᾶς, ἡ, fire. ¹¹ προσλαμβάνω, take to myself, welcome. ¹² ὑετός, ου, ό, rain. ¹³ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁴ ψῦχος, ους, τό, cold. ¹⁵ συστρέφω, gather up, bring together. ¹⁶ φρύγανον, ου, τό, bush, shrub. ¹⁷ πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁸ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁹ ἔχιδνα, ης, ἡ, viper, serpent. ²⁰ θέρμη, ης, ἡ, heat. ²¹ καθάπτω, take hold of, seize. ²² κρεμάννυμι, hang, hang up. ²³ θηρίον, ου, τό, wild beast, animal. ²⁴ πάντως, altogether, by all means. ²⁵ φονεύς, έως, ὁ, murderer. ²⁶ δίκη, ης, ἡ, penalty, punishment. ²⁷ ἐάω, permit, allow. ²⁸ ἀποτινάσσω, shake off.

τὸ πῦρ, ἔπαθεν¹ οὐδὲν κακόν. Οἱ δὲ προσεδόκων² 6 αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι³ ἢ καταπίπτειν⁴ ἄφνω⁵ νεκρόν: ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων,² καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον⁴ εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι⁻ ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι.

Έν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία⁸ τῷ 7 πρώτῳ τῆς νήσου,⁹ ὀνόματι Ποπλίῳ,¹⁰ ὅς ἀναδεξάμενος¹¹ ἡμᾶς τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως¹² ἐξένισεν.¹³ Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου¹⁰ 8 πυρετοῖς¹⁴ καὶ δυσεντερία¹⁵ συνεχόμενον¹⁶ κατακεῖσθαι:¹⁷ πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθών, καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς¹⁸ τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο¹⁹ αὐτόν. Τούτου οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες 9 ἀσθενείας²⁰ ἐν τῆ νήσῳ⁹ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο:²¹ οῦ καὶ πολλαῖς τιμαῖς²² ἐτίμησαν²³ 10

¹ πάσχω, suffer, am acted upon. ² προσδοκάω, wait for, look for. ³ πίμπρημι, burn with fever, swell up. ⁴ καταπίπτω, fall, fall down. ⁵ ἄφνω, suddenly. ⁶ ἄτοπος, out of place, unusual. ⁷ μεταβάλλω, change, change my mind. ⁸ χωρίον, ου, τό, place, field. ⁹ νῆσος, ου, ή, island. ¹⁰ Πόπλιος, ου, ό, Publius. ¹¹ ἀναδέχομαι, undertake, receive. ¹² φιλοφρόνως, courteously, hospitably. ¹³ ξενίζω, entertain (a stranger), startle. ¹⁴ πυρετός, οῦ, ό, fever. ¹⁵ δυσεντερία, ας, ή, dysentery. ¹⁶ συνέχω, hold fast, oppress. ¹⁷ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹⁸ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁹ ἰάομαι, heal. ²⁰ ἀσθένεια, ας, ή, weakness, sickness. ²¹ θεραπεύω, heal, care for. ²² τιμή, ῆς, ή, honor, price. ²³ τιμάω, honor, value at a price.

ήμᾶς, καὶ ἀναγομένοις¹ ἐπέθεντο² τὰ πρὸς τὴν χρείαν.³

τρεῖς μῆνας⁴ ήχθημεν έν πλοίω 11 παρακεχειμακότι έν τῆ νήσω, Άλεξανδρίνω, παρασήμω⁸ Δ ιοσκούροις. ⁹ Καὶ καταχθέντες ¹⁰ εἰς 12 Συρακούσας ^{11} ἐπεμείναμεν ^{12} ἡμέρας τρεῖς: ὅθεν ^{13} 13 περιελθόντες 14 κατηντήσαμεν 15 εἰς Ῥήγιον, 16 καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου¹⁷ νότου, ¹⁸ δευτεραῖοι¹⁹ ηλθομεν εἰς Ποτιόλους: ^{20} οῦ ^{21} εὑρόντες ἀδελφούς, 14παρεκλήθημεν ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι 12 ἡμέρας ἑπτά: καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην²² ἤλθομεν. Κἀκεῖθεν²³ οἱ 15 άδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν ^{24} ἡμῖν ἄχρι ^{25} Ἀππίου ^{26} Φόρου ^{27} καὶ Τριῶν Ταβερνών: ^{28} οθς ίδων ο Παύλος, εθχαριστήσας ^{29} τω

 $^{^1}$ ἀνάγω, lead up, restore. ^{2} ἐπιτίθημι, lay upon, put. ^{3} χρεία, ας, ή, need, necessity. ^{4} μήν, ό, month, certainly. ^{5} παραχειμάζω, winter, pass the winter. ^{6} νήσος, ου, ή, island. ^{7} Άλεξανδρῖνος, Alexandrian. ^{8} παράσημος, peculiar, marked (with a figurehead). ^{9} Διόσκουροι, ων, ό, Dioscuri, Castor and Pollux. ^{10} κατάγω, bring down, lead down. ^{11} Συράκουσαι, ων, ή, Syracuse. ^{12} ἐπιμένω, continue, remain. ^{13} δθεν, from where, from which. ^{14} περιέρχομαι, go about, go around. ^{15} καταντάω, come to, arrive. ^{16} Ρήγιον, ου, τό, Rhegium. ^{17} ἐπιγίνομαι, come to pass, arise. ^{18} νότος, ου, ό, south wind, south. ^{19} δευτεραῖος, on the second day, on the next day. ^{20} Ποτίολοι, ων, ό, Puteoli. ^{21} ού, where, when. ^{22} ρώμη, ης, ή, Rome, strength. ^{23} κακεΐθεν, and thence, and from there. ^{24} ἀπάντησις, εως, ή, meeting, act of meeting. ^{25} ἄχρι, as far as, up to (gen). ^{26} Άππιος, ου, ό, Appius. ^{27} Φόρον, ου, τό, market, forum. ^{28} ταβέρναι, ων, ή, taverns. ^{29} εὐχαριστέω, give thanks, thank.

θεῷ, ἔλαβεν θάρσος.1

"Ότε δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην,² ὁ ἑκατόνταρχος³ 16 παρέδωκεν τοὺς δεσμίους ⁴ τῷ στρατοπεδάρχη: ⁵ τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη⁶ μένειν καθ' ἑαυτόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι⁷ αὐτὸν στρατιώτη.⁸

Έγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι τὸν 17
Παῦλον τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους:
συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγεν πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες
ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς
ἔθεσιν τοῖς πατρώοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων
παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων: ὁ οἴτινες 18
ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ
μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. 19
Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἡναγκάσθην 19

¹ θάρσος, ους, τό, courage. ² ρώμη, ης, ή, Rome, strength. ³ ἐκατοντάρχης, centurion. ⁴ δέσμιος, ου, ό, prisoner, one bound. ⁵ στρατοπεδάρχης, ου, ό, military commander. ⁶ ἐπιτρέπω, permit, allow. ⁷ φυλάσσω, guard, keep. ⁸ στρατιώτης, ου, ό, soldier. ⁹ συγκαλέω, call together. ¹⁰ συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹¹ ἐναντίος, opposite, hostile. ¹² ἔθος, ους, τό, custom. ¹³ πατρῷος, paternal, received from one's father. ¹⁴ Ῥωμαῖος, ου, ό, Roman, Roman citizen. ¹⁵ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ¹⁶ βούλομαι, wish, will. ¹⁷ αἰτία, ας, ή, cause, reason. ¹⁸ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹⁹ ἀναγκάζω, force, compel.

ἐπικαλέσασθαι¹ Καίσαρα,² οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορῆσαι.³ Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν⁴ 20 παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι:⁵ ἔνεκεν⁶ γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν⁻ ταύτην περίκειμαι.⁸ Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον, Ἡμεῖς οὔτε 21 γράμματα³ περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας,¹ο οὔτε παραγενόμενός¹¹ τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν¹² ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. ՚Αξιοῦμεν¹³ δὲ παρὰ 22 σοῦ ἀκοῦσαι ὰ φρονεῖς:¹⁴ περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως¹⁵ ταύτης γνωστόν¹⁶ ἐστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ¹⁻ ἀντιλέγεται.¹8

Ταξάμενοι¹⁹ δὲ αὐτῷ ἡμέραν, ἦκον²⁰ πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν 23
ξενίαν²¹ πλείονες: οἷς ἐξετίθετο²² διαμαρτυρόμενος²³
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ

¹ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ² Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ³ κατηγορέω, accuse, charge. ⁴ αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ⁵ προσλαλέω, speak to, speak with. ⁶ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ⁻ ἄλυσις, εως, ἡ, chain. ⁶ περίκειμαι, be around, surround. ⁰ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ¹⁰ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹¹ παραγίνομαι, come, arrive. ¹² ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹³ ἀξιόω, consider worthy. ¹⁴ φρονέω, think, judge. ¹⁵ αἴρεσις, εως, ἡ, choice, faction. ¹⁶ γνωστός, known, acquaintance. ¹⁻ πανταχοῦ, everywhere. ¹৪ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹⁰ τάσσω, arrange, appoint. ²⁰ ἥκω, have come, am present. ²¹ ξενία, ας, ἡ, hospitality, lodging place. ²² ἐκτίθημι, declare, explain. ²³ διαμαρτύρομαι, testify solemnly.

Ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωΐ¹ ἕως ἑσπέρας.² Καὶ οἱ μὲν 24 ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν.³ 25 Άσύμφωνοι⁴ δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι Καλῶς⁵ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγον, Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν 26 τοῦτον καὶ εἰπόν, ᾿Ακοῆ ^{7} ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε: ^{8} καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη 27 γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὡσὶν 10 βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν: 12 μήποτε ^{13} ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ἀσὶν ^{10} καὶ τῆ καρδία συνῶσιν,⁸ άκούσωσιν. ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τὸ σωτήριον ^{17} τοῦ θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. Καὶ ταῦτα αὐτοῦ 29

¹ πρωΐ, early in the morning, at dawn. ² έσπέρα, ας, ή, evening. ³ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ⁴ ἀσύμφωνος, discordant, in disagreement. ⁵ καλῶς, rightly, well. ⁶ Ἡσαΐας, ου, ὁ, Isaiah. ⁷ ἀκοή, ής, ἡ, hearing, report. ⁸ συνίημι, understand, consider. ⁹ παχύνω, fatten. ¹⁰ οὖς, ους, τό, ear. ¹¹ βαρέως, with difficulty, heavily. ¹² καμμύω, close (the eyes), close. ¹³ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁴ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹⁵ Ιάομαι, heal. ¹⁶ γνωστός, known, acquaintance. ¹⁷ σωτήριος, saving, bringing salvation.

εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν. ^{1}

"Εμεινεν δὲ ὁ Παῦλος διετίαν² ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι,³ 30 καὶ ἀπεδέχετο⁴ πάντας τοὺς εἰσπορευομένους⁵ πρὸς αὐτόν, κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ 31 διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ, μετὰ πάσης παρρησίας,⁶ ἀκωλύτως.⁷

¹ συζήτησις, εως, ή, mutual questioning, disputation. ² διετία, ας, ή, space of two years, two years. ³ μίσθωμα, τος, τό, what is rented, rented house. ⁴ ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ⁵ είσπορεύομαι, enter, journey into. ⁶ παρρησία, ας, ή, boldness, confidence. ⁷ ἀκωλύτως, without hindrance, freely.